

Stichting Pensioenfonds voor Dierenartsen

Jaarrapport 2013

Stichting Pensioenfonds voor Dierenartsen

Postbus 90170

5000 LM Tilburg

E-mail: spd@achmea.nl

Telefoon: (013) 462 35 18

Internetsite: www.pensioenfondsdierenartsen.nl

INHOUDSOPGAVE

Pagina

A	Voorwoord	4
B	Kerncijfers	6
C	Karakteristieken van het pensioenfonds	9
D	Verslag van het verantwoordingsorgaan	17
E	Bestuursverslag	23
	Hoofdpijnen	24
	Pensioenbeleid	30
	Beleggingen	33
	Financiële paragraaf	43
	Risicoparagraaf	45
	Toekomstparagraaf	46
F JAARREKENING		
1	Balans per 31 december 2013	48
2	Staat van baten en lasten over 2013	49
3	Kasstroomoverzicht 2013	50
4	Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	51
5	Toelichting op de balans per 31 december 2013	56
6	Toelichting op de staat van baten en lasten over 2013	71
G OVERIGE GEGEVENS		
1	Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum	78
2	Statutaire resultaatbestemming	78
3	Actuariële verklaring	79
4	Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	81
BIJLAGEN		
1	Verloopstaat deelnemers	84
2	Pensioenregeling	85
3	Rapportage Compliance Officer Stichting Pensioenfonds Dierenartsen over 2013	92

A VOORWOORD

VOORWOORD

Je zal in je eerste bestuursvergadering als voorzitter maar een kortingsbesluit moeten nemen. Niet de gedroomde start, maar dat was wel de situatie waar ik in februari 2014 mee geconfronteerd werd. Waar begin 2013 een korting nog net kon worden afgewend, was de dekkingsgraad aan het eind van 2013 te laag en was een verlaging van de pensioenen noodzakelijk. Als SPD staan we daarin niet alleen, in de afgelopen twee jaar hebben bijna 100 pensioenfondsen een kortingsbesluit moeten nemen, maar dat is een schrale troost. Gelukkig is de dekkingsgraad begin 2014 weer opgelopen en redelijk stabiel gebleven in de eerste paar maanden.

2013 was ook het jaar van de Wet versterking bestuur pensioenfondsen. Voor SPD lijkt de impact beperkt, maar de toenemende aandacht voor governance en deskundigheid zorgt ook voor een toenemende druk op de bestuursleden van pensioenfondsen. Inmiddels hebben we afscheid genomen van ons oude verantwoordingsorgaan en een nieuw orgaan geïnstalleerd. Ik maak graag van de gelegenheid gebruik om de leden van het (oude) verantwoordingsorgaan te bedanken voor hun inzet in de afgelopen jaren.

Kijkend naar de komende jaren ligt er nog heel wat werk in het verschiet. Samen met DPD zijn we druk bezig met het aanpassen van de pensioenregeling aan de nieuwe fiscale spelregels, die in 2015 ingaan. Ook het nieuwe financieel toetsingskader komt eraan, al lijkt een invoering op korte termijn inmiddels niet realistisch meer. Daarbij blijft het draagvlak onder de deelnemers een belangrijk aandachtspunt. Vanuit DPD krijgen we signalen dat dit onder de kritische grens dreigt uit te komen. Daarmee komt de verplichtstelling en het voortbestaan van de pensioenregeling onder druk. Zowel het bestuur van SPD als van DPD staan nog steeds met volle overtuiging achter ons pensioenfonds. We zullen er dan ook alles aan doen om de pensioenregeling in het belang van onze deelnemers te behouden om zodoende de doelstelling van een goede oudedagsvoorziening te realiseren.

Stichting Pensioenfonds voor Dierenartsen
Hans Smit, voorzitter

B KERNCIJFERS

KERNCIJFERS

Deelnemers, pensioengerechtigden met uitstel ingang pensioen, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden

	2013		2012		2011		2010		2009	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Deelnemers	3.464	58,2	3.412	59,0	3.369	59,9	3.275	59,5	3.200	60,4
Pensioengerechtigden met uitstel ingang pensioen	9	0,2	9	0,2	10	0,2	44	0,8	64	1,2
Gewezen deelnemers	1.126	18,9	1.068	18,5	1.037	18,4	1.037	18,8	938	17,7
Pensioengerechtigden	1.357	22,7	1.293	22,3	1.209	21,5	1.149	20,9	1.100	20,7
	<u>5.956</u>	<u>100,0</u>	<u>5.782</u>	<u>100,0</u>	<u>5.625</u>	<u>100,0</u>	<u>5.505</u>	<u>100,0</u>	<u>5.302</u>	<u>100,0</u>

Bijdragen van deelnemers, saldo waardeoverdrachten, pensioenuitkeringen en uitvoeringskosten (x €1.000)

	2013	2012	2011	2010	2009
Bijdragen van deelnemers	18.525	17.919	17.255	16.548	15.881
Saldo waardeoverdrachten risico pensioenfondsen	17	-	-620	-600	-88
Pensioenuitkeringen	-23.538	-21.840	-19.805	-18.384	-17.197
Uitvoeringskosten	-1.670	-1.747	-1.585	-1.536	-1.454

Technische voorzieningen, algemene reserve, belegd vermogen (x €1.000) en dekkingsgraad (%)

	31-12-2013	31-12-2012	31-12-2011	31-12-2010	31-12-2009
Technische voorzieningen					
- voor risico pensioenfondsen	985.815	1.055.373	965.953	826.943	721.976
Algemene reserve	40.080	-12.859	-45.132	-3.687	27.649
Beleggingen					
- voor risico pensioenfondsen	1.033.373	1.039.223	922.110	823.917	783.301
Liquide middelen	626	358	273	1.043	318
Herverzekeringsdeel technische voorzieningen	4.227	3.813	4.039	3.975	3.717
Saldo overige activa en passiva	-12.331	-880	-5.601	-5.679	-37.711
Totaal belegd vermogen	<u>1.025.895</u>	<u>1.042.514</u>	<u>920.821</u>	<u>823.256</u>	<u>749.625</u>
Aanwezige dekkingsgraad	104,1	98,8	95,3	99,6	103,8
Vereiste dekkingsgraad	110,7	111,1	111,6	112,5	112,4
Minimaal vereiste dekkingsgraad	104,1	104,1	104,1	104,1	104,1

Verdeling beleggingsportefeuille voor risico pensioenfonds (x €1.000)

	31-12-2013		31-12-2012		31-12-2011		31-12-2010		31-12-2009	
		%		%		%		%		%
Vastgoed beleggingen	50.604	5,0	53.515	5,2	65.740	7,2	66.741	8,1	58.986	7,8
Aandelen	240.264	23,5	222.067	21,4	160.017	17,4	169.980	20,7	188.915	25,1
Vastrentende waarden	651.942	63,8	616.946	59,4	504.070	54,9	477.390	58,1	470.744	62,6
Derivaten	28.026	2,7	85.476	8,2	138.849	15,1	55.624	6,8	1.061	0,1
Overige beleggingen	51.005	5,0	61.213	5,8	49.830	5,4	51.680	6,3	32.742	4,4
	<u>1.021.841</u>	<u>100,0</u>	<u>1.039.217</u>	<u>100,0</u>	<u>918.506</u>	<u>100,0</u>	<u>821.415</u>	<u>100,0</u>	<u>752.448</u>	<u>100,0</u>
Derivaten met een negatieve waarde, verantwoord onder overige schulden	11.532		6		3.604		2.502		30.853	
	<u>1.033.373</u>		<u>1.039.223</u>		<u>922.110</u>		<u>823.917</u>		<u>783.301</u>	

Beleggingsopbrengsten (x €1.000)

	2013	2012	2011	2010	2009
Directe opbrengsten	29.596	23.328	20.085	23.239	24.114
Indirecte opbrengsten	-36.751	107.352	84.170	55.902	24.395
Kosten vermogensbeheer	-3.300	-2.246	-1.905	-1.914	-1.284
	<u>-10.455</u>	<u>128.434</u>	<u>102.350</u>	<u>77.227</u>	<u>47.225</u>

Beleggingsrendement voor risico pensioenfonds

	2013	2012	2011	2010	2009
	%	%	%	%	%
Werkelijk (inclusief resultaat valuta- en rentehedge)	-0,7	14,3	12,7	10,7	6,8
Werkelijk (exclusief resultaat valuta- en rentehedge)	4,0	11,0	1,9	6,1	13,3
Benchmark rendement	3,8	10,6	1,3	5,9	13,7

C KARAKTERISTIEKEN VAN HET PENSIOENFONDS

KARAKTERISTIEKEN VAN HET PENSIOENFONDS

Profiel

Stichting Pensioenfonds voor Dierenartsen (SPD), statutair gevestigd te Utrecht is opgericht op 1 januari 1975. De laatste statutenwijziging was op 18 juni 2012. De stichting is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 41178388. SPD is een beroepspensioenfonds en is aangesloten bij de Pensioenfederatie.

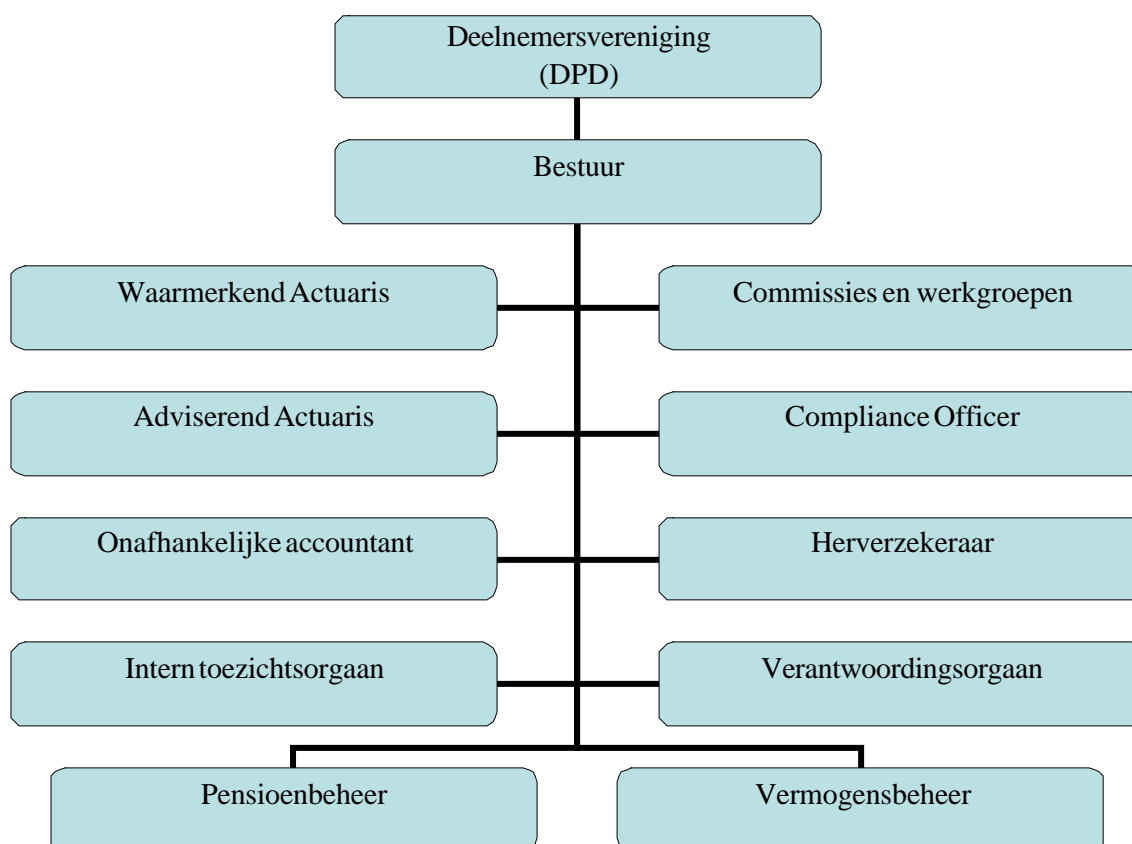
De stichting voert de pensioenregeling uit die op verzoek van de beroepspensioenvereniging "Deelnemersvereniging Pensioenfonds Dierenartsen" door de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid is verplicht gesteld voor iedere dierenarts die de praktijk in Nederland voert en in Nederland woonachtig is. SPD heeft tot doel uitvoering te geven aan het pensioenreglement, zoals dat geldt voor de praktiserende dierenartsen.

SPD beperkt zijn activiteiten tot het uitvoeren van (een) pensioenregeling(en) en het verrichten van werkzaamheden die daar rechtstreeks verband mee houden en die het pensioenfonds in staat stellen zijn maatschappelijke functie - het verzorgen van (gewezen) deelnemers voor de financiële gevolgen van pensionering, overlijden of arbeidsongeschiktheid op basis van solidariteit en collectiviteit - zo goed mogelijk uit te voeren. Het pensioenfonds ontwikkelt géén activiteiten die niet behoren tot de kerntaken van een pensioenfonds en oefent geen nevenactiviteiten uit.

Organisatie van het pensioenfonds

Verdeling van taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden

In het vervolg van dit hoofdstuk beschrijven wij de huidige organisatie van ons fonds aan de hand van onderstaand schema.

Bestuur

Het bestuur is verantwoordelijk voor het beheer van het pensioenfonds en het uitvoeren van de pensioenregeling, waaronder het doen van pensioenuitkeringen aan pensioengerechtigden. Onderdeel van deze verantwoordelijkheid is het uitvoeren van interne controlemaatregelen gericht op de juiste en volledige registratie van de gegevens van het pensioenfonds. Het bestuur heeft, krachtens de statuten en reglementen, bevoegdheden tot het verrichten van betalingen en het aangaan van contractuele verplichtingen met derden.

Rooster van aftreden

Het bestuur van het pensioenfonds bestaat uit ten minste vijf en maximaal zeven leden. Maximaal zes bestuursleden worden gekozen uit de deelnemers, gewezen deelnemers en gepensioneerden die lid zijn van de Deelnemersvereniging Pensioenfonds Dierenartsen (DPD) en wel door de algemene vergadering van deze deelnemersvereniging. Een bestuurslid kan niet tevens bestuurslid zijn van de DPD. Eén bestuurslid wordt voorgedragen door het bestuur van de Koninklijke Nederlandse Maatschappij voor Diergeneeskunde. Dit bestuurslid is aan het pensioenfonds verbonden als (gewezen) deelnemer of gepensioneerde, maar hoeft geen lid te zijn van de DPD. De leden van het bestuur treden om de drie jaar af. Een aftredend lid kan tweemaal worden herkozen of benoemd. Een vierde termijn is uitsluitend mogelijk op expliciet verzoek van de DPD.

Aan het eind van het verslagjaar is de samenstelling van het bestuur als volgt:

	<i>In functie vanaf</i>	<i>Aftredend per</i>
De heer K.J. Broekhuizen	15 december 2005	31 december 2014 (3 ^e termijn)
De heer T. de Ruijter	20 september 2006	31 december 2015 (3 ^e termijn)
De heer I.J. de Vries (secretaris)	17 januari 2011	31 december 2016 (2 ^e termijn)
De heer M. Smit (voorzitter)	2 januari 2012	31 december 2014 (1 ^e termijn)
Mevrouw A.C.M van Heuven-van Kats	2 januari 2012	31 december 2014 (1 ^e termijn)
Mevrouw L.A.M. Stark (namens KNMvD)	2 januari 2012	31 december 2014 (1 ^e termijn)

Eind 2013 eindigde de eerste zittingstermijn van de heer De Vries. In de Algemene Ledenvergadering DPD van 19 november 2013 is hij herbenoemd voor een tweede termijn. In de laatste bestuursvergadering van 2013 heeft de heer De Ruijter het voorzitterschap overgedragen aan de heer Smit.

Het bestuur van SPD heeft de dagelijkse uitvoering van de werkzaamheden uitbesteed aan een uitvoeringsorganisatie. Deze werkzaamheden betreffen vermogensbeheer, pensioenadministratie en bestuursondersteuning. Uitgangspunt is dat het bestuur, conform de eisen van de Wet verplichte beroepspensioenregeling (Wvb), verantwoordelijk blijft voor de juiste uitvoering van de uitbestede taken.

Dagelijks beleid

De voorzitter en de secretaris zijn samen belast met de uitvoering van de besluiten van het bestuur van SPD. Zij vertegenwoordigen gezamenlijk SPD in en buiten rechte. Het bestuur heeft uitsluitend bevoegdheden conform de statuten en reglementen van SPD, in overeenstemming met de vastlegging in de actuariële en bedrijfstechnische nota (ABTN).

Deelnemersvereniging

Om het draagvlak van de verplichtgestelde pensioenregeling te kunnen toetsen is in 2006 de beroepspensioenvereniging opgericht onder de naam "Deelnemersvereniging Pensioenfonds Dierenartsen" (DPD). De DPD bepaalt de opzet van de regeling, benoemt onder meer de bestuursleden en heeft een adviserende rol bij reglementswijzigingen (statutair vastgelegd). Het bestuur van SPD overlegt minimaal eenmaal per jaar met het bestuur van DPD.

Het bestuur van de DPD bestaat ultimo 2013 uit:

- 1 de heer A.J.G. den Hertog, vertegenwoordiger van de KNMvD
- 1 mevrouw C. Karens, secretaris
- 1 mevrouw S.M. Nab, voorzitter
- 1 de heer T. Hepkema
- 1 de heer B. van der Heijden

Verantwoordingsorgaan

Het bestuur legt jaarlijks verantwoording af over het gevoerde beleid aan het verantwoordingsorgaan. Het verantwoordingsorgaan is een orgaan van het pensioenfonds en is op 31 december 2013 als volgt samengesteld:

vertegenwoordiging van de deelnemers:

- 1 de heer A.J.G. den Hertog
- 1 mevrouw C. Karens
- 1 mevrouw S.M. Nab

vertegenwoordiging van de pensioengerechtigden:

- 1 de heer P.J. van de Werf

Jaarlijks beoordeelt het verantwoordingsorgaan de werkwijze, het beleid en de keuzes van het bestuur van SPD. Het verantwoordingsorgaan geeft een schriftelijk en beargumenteerd oordeel. Vervolgens geeft het bestuur van SPD een schriftelijke en beargumenteerde reactie hierop. Zowel het oordeel van het verantwoordingsorgaan als de reactie van het bestuur is opgenomen in hoofdstuk D van dit jaarverslag.

Het verantwoordingsorgaan zal in 2014 opnieuw worden samengesteld.

Intern toezicht

Acht beroepspensioenfondsen - waaronder SPD - hebben de handen ineen geslagen om gezamenlijk vanuit de Stichting Dienstverlening Beroepspensioenfondsen (SDB) het intern toezicht in het kader van Pension Fund Governance (PFG) te organiseren. SDB oefent het intern toezicht uit in het kader van PFG op de besturen van aangesloten beroepspensioenfondsen. De basis voor het intern toezicht is neergelegd in de Code Pension Fund Governance van de Stichting van de Arbeid en wettelijk verankerd in de Wvb.

Het toezicht richt zich met name op het beoordelen van de beleids- en bestuursprocedures en -processen, op de checks and balances, de wijze waarop de uitvoering van de regeling wordt bestuurd en aangestuurd en op de wijze waarop wordt omgegaan met de risico's op de langere termijn voor het pensioenfonds.

Voor de inrichting van het intern toezicht heeft het bestuur gekozen voor intern toezicht door een visitatiecommissie. Deze visitatiecommissie, die bestaat uit 3 leden, bezoekt eens in de drie jaar het bestuur van SPD. SPD is getoetst in 2008 en 2011. In 2014 vindt de volgende visitatie plaats. De uitkomsten hiervan zullen in de 2e helft van 2014 worden besproken.

Uitvoeringsorganisatie

Het bestuur heeft met inachtneming van de Beleidsregel uitbesteding pensioenfondsen er voor gekozen om de uitvoering van het pensioenbeheer, de beleidsvoorbereiding hiervoor en de ondersteuning van het bestuur uit te besteden. Het pensioenbeheer en de bestuursondersteuning zijn uitbesteed aan Syntus Achmea Pensioenbeheer te Tilburg (SAPB). Ook de fondsmanager wordt van deze organisatie ingehuurd. Eind 2012 is het contract met SAPB voor 5 jaar verlengd tot 31 december 2017.

Het vermogensbeheer en de vermogensadministratie zijn uitbesteed aan Syntrus Achmea Vermogensbeheer te De Meern (SAVB). Zowel SAPB als SAVB zijn voor de uitvoering van de werkzaamheden van het pensioenfonds in het bezit van een ISAE3402 verklaring. De verklaringen zijn rapportages van de accountant van de uitvoeringsorganisatie, dat de betreffende organisatie de procedures volgt die het moet volgen. Het bestuur neemt kennis van deze rapportage.

SPD heeft met alle uitvoeringsorganisaties overeenkomsten en Service Level Agreements vastgelegd. De afzonderlijke SLA's zijn zodanig ingericht dat het bestuur inzicht heeft in de wijze van inrichting en uitvoering van de uitbestede bedrijfsprocessen en de daarin door de uitvoeringsorganisatie verankerde maatregelen van interne controle en risicobeheersing inclusief maatregelen gericht op fraudepreventie. Handhaving van de getroffen maatregelen gericht op een beheerste en integere bedrijfsvoering vindt plaats via interne en/of externe audits bij de uitvoeringsorganisaties. Over de uitkomsten van deze audits wordt het bestuur geïnformeerd. Daarnaast heeft de externe accountant van SPD toegang tot alle gegevens en informatie betreffende de aan de pensioen- en vermogensbeheerders uitbestede werkzaamheden.

Commissies

Om zijn werkzaamheden optimaal te kunnen uitvoeren heeft het bestuur commissies en werkgroepen ingesteld die onder meer tot taak hebben besluiten die het bestuur moet nemen voor te bereiden en genomen besluiten op verzoek van het bestuur uit te voeren.

Zij kunnen ook toezien op de uitvoering van door het bestuur genomen besluiten. Het bestuur kan besluiten dat externe deskundigen en niet-bestuursleden deel uit maken van een commissie.

Op basis van actualiteit wordt gewerkt met werkgroepen (tijdelijke aard) en voor langdurige aandachtsgebieden met commissies (permanent). Op dit moment kent het bestuur een drietal vaste commissies, te weten:

- | Commissie Beleggingen;
- | Communicatiecommissie;
- | Commissie PFG.

De commissies werken op basis van een reglement met daarin een vastgestelde taakopdracht. Deze commissies bestaan uit bestuursleden van het pensioenfonds en worden ondersteund door adviseurs vanuit de administrateur respectievelijk de vermogensbeheerder. De Commissie Beleggingen kent een extern lid.

Commissie Beleggingen

Het pensioenfonds kent een Commissie Beleggingen met als mandaat het:

- nader invullen van het strategische beleggingsbeleid;
- formuleren van beleidsvoorstellen ter besluitvorming voor het bestuur, in samenspraak met de vermogensbeheerder;
- monitoren van de uitvoering van het beleggingsbeleid door de vermogensbeheerder.

De commissie adviseert het bestuur over alle zaken die de beleggingen van SPD betreffen. De commissie is samengesteld uit leden van het bestuur (de heren Broekhuizen, De Ruijter (voorzitter), Smit en De Vries) en een extern lid (de heer L. Sibbing).

Communicatiecommissie

Het pensioenfonds kent een communicatiecommissie die aandacht besteedt aan alle vormen en middelen van communicatie rondom de pensioenregeling en het pensioenfonds. Mede in het kader van de uitvoerige eisen van de Wet verplichtstelling beroepspensioenregeling (Wvb) is het bestuur van mening dat het thema 'communicatie' extra aandacht verdient en in de toekomst blijft verdienen. Het bestuur heeft een communicatiebeleid vastgesteld ten behoeve van de (verbetering van) de informatieverstrekking en vergroting van kennis en acceptatie van de pensioenregeling bij de deelnemers. De uitvoering van dit beleid is door het bestuur gedelegeerd aan de communicatiecommissie.

In de commissie hebben zitting de bestuursleden mevrouw Stark (voorzitter) en de heer De Vries. Zij worden in hun werkzaamheden bijgestaan door een externe communicatieadviseur van SAPB.

Commissie PFG

De commissie PFG adviseert het bestuur omtrent alle zaken die te maken hebben met goed pensioenfondsbestuur, intern toezicht, verantwoording en compliance. De commissie bestaat uit de heer Smit en de dames Stark en Van Heuven-van Kats (voorzitter).

Werkgroepen

De werkgroepen hebben, in tegenstelling tot de hierboven genoemde commissies, een tijdelijk karakter en voeren een door het bestuur geformuleerde opdracht uit. Naast bestuursleden kunnen (externe) adviseurs deel uitmaken van de werkgroepen.

De volgende werkgroepen waren in 2013 actief:

<i>Werkgroep</i>	<i>Leden</i>	<i>Opdracht</i>
Werkgroep Contracten, Statuten en Reglementen	De heer K.J. Broekhuizen De heer T. de Ruijter De heer I.J. de Vries De heer M. Smit	Het voeren van contractsonderhandelingen; resultaten worden ter definitieve goedkeuring voorgelegd aan het bestuur.
Werkgroep Individuele Casuïstiek	De heer T. de Ruijter De heer I.J. de Vries	Beoordelen deelnemersverzoeken inzake vermindering beroepsinkomen, verevening e.d.
Projectgroep Herziening Vermogensbeheer	De heer T. de Ruijter De heer I.J. de Vries De heer M. Smit De heer L. Sibbing	Het optimaliseren van het beleggingsbeleid.
Projectgroep Pensioenregeling 2015	De heer M. Smit Mevrouw L.A.M. Stark Mevrouw S.M. Nab Mevrouw C. Karens De heer A.J.G. den Hertog	Het aanpassen van de pensioenregeling aan de nieuwe wettelijke eisen per 1 januari 2015.

Commissie voor Geschillen

Het bestuur van SPD heeft een klachtenprocedure en geschillenprocedure opgesteld. Deze procedures zijn ook op de website geplaatst zodat het voor alle belanghebbenden eenvoudig te vinden is hoe en waar men een klacht of geschil kan indienen.

Een belanghebbende kan bij een geschil met het pensioenfonds vanaf 2008 in beroep gaan bij de Commissie van Geschillen, conform de bepalingen in het pensioenreglement. De Commissie voor Geschillen bestaat uit een jurist, een actuaire en een dierenarts. Zo nodig kan de Commissie, per individueel geschil, een deskundige benoemen. De commissie heeft een permanent karakter; de leden zijn voor onbepaalde tijd benoemd door het bestuur van SPD.

De Commissie voor Geschillen is per 31 december 2013 als volgt samengesteld:

- Mr. A.L. Asscher, advocaat te Amsterdam, voorzitter
- Mevrouw M.C.M. Slabbers, actuaire
- De heer T. de Graaf, dierenarts

Aan de Commissie is een griffier verbonden, welke geen deel uitmaakt van de Commissie. De leden van de Commissie worden benoemd en ontslagen door het Bestuur van het pensioenfonds. Met inachtneming van de bepalingen in de statuten, de reglementen en de betreffende geschillenprocedure is de Commissie bevoegd tot het doen van uitspraak in geschillen tussen het pensioenfonds en een bezwaarmaker. De geschillencommissie oordeelt in volstrekte onafhankelijkheid.

De commissie van Geschillen hoefde in het boekjaar 2013 geen geschillen te behandelen.

Compliance officer

Met ingang van 1 maart 2008 heeft SPD het Nederlands Compliance Instituut (NCI) aangewezen als externe compliance officer. De compliance officer ziet toe op de naleving van de gedragscode, welke jaarlijks door het bestuur wordt ondertekend, en rapporteert hier ook jaarlijks over. De rapportage over 2013 is te vinden in de bijlagen.

Externe deskundigen

Het bestuur laat zich bijstaan door externe adviseurs op actuariële, juridisch en fiscaal terrein. Het bestuur blijft evenwel te allen tijde eindverantwoordelijk voor alle activiteiten van het pensioenfonds. SPD heeft een overeenkomst met enkele externe deskundigen.

Actuaire

Adviserend: de heer R. Kruijff van Towers Watson te Apeldoorn
Waarmerkend: mevrouw A. Plekker van Towers Watson te Purmerend

De waarmerkend actuaire rapporteert jaarlijks over de financiële positie van SPD en geeft een actuariële verklaring af. De onafhankelijke accountant controleert de jaarrekening en de verslagstaten ten behoeve van De Nederlandsche Bank (DNB) en doet verslag van zijn werkzaamheden in de vorm van een controleverklaring en een verslag aan het bestuur. Hierin zijn opmerkingen en aanbevelingen over de administratieve organisatie en interne controle van SPD opgenomen. De adviserend actuaire, verder in dit verslag aangeduid als actuaire geeft het bestuur advies rondom uiteenlopende onderwerpen, gerelateerd aan zijn werkgebied.

Volgens de wet dient er wettelijk een scheiding te zijn van kantoren tussen de waarmerkend actuaire en de adviserend actuaire. Indien een actuariskantoor beschikt over een gedragscode die door DNB goedgekeurd is, mogen de waarmerkend en adviserend actuaire van hetzelfde kantoor komen. Er moet echter altijd sprake zijn van twee verschillende personen. De actuaire van SPD is Towers Watson. Dit geldt voor zowel de waarmerkend actuaire als voor de adviserend actuaire. De werkzaamheden worden goed gescheiden en het fondsbestuur is in het bezit is van een heldere taakverdeling. Het werken met één kantoor is voor SPD kostenbesparend.

Onafhankelijke accountant

De onafhankelijke accountant van SPD is de heer M. van Zeelst, PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. te Rotterdam. De administrateur maakt het jaarverslag en de onafhankelijke accountant controleert dit. De accountant kan op verzoek het bestuur adviseren bij andere vraagstukken.

Herverzekering

Het overlijdensrisico en het arbeidsongeschiktheidsrisico zijn tot en met 31 december 2013 volledig herverzekerd bij Aegon Levensverzekering N.V.. Met ingang van 1 januari 2014 heeft SPD een stop-loss verzekering afgesloten bij Zwitserleven.

D VERSLAG VAN HET VERANTWOORDINGSORGAAN

VERANTWOORDINGSORGAAN

Inleiding

Het verantwoordingsorgaan (VO) is in 2007 opgericht door het SPD bestuur en bestaat uit het DPD bestuur (DPD is de deelnemersvereniging). In 2012 zijn de statuten gewijzigd, waardoor een vacature bij het VO vanaf nu niet meer door het nieuwe DPD bestuurslid zal worden ingevuld (zie toekomst VO).

De taak van het VO is het achteraf beoordelen van het door het bestuur gevoerde beleid en het handelen van het pensioenfondsbestuur.

Verder adviseert het VO onder andere over de vergoedingsregeling voor de bestuursleden van SPD.

De taak en het adviesrecht zijn vastgelegd in het reglement VO.

Vergaderingen

Het VO heeft 3 x vergaderd in 2012. Daarnaast heeft er in september een overleg plaatsgevonden met het pensioenfondsbestuur. In dit overleg zijn de vragen beantwoord die het VO eerder schriftelijk aan SPD heeft gesteld.

Toekomst VO

Er komt een nieuw VO bestuur in 2014.

Voor de vacatures zal het fonds een sollicitatieprocedure met profielschets starten.

Het VO heeft voorgesteld om een benoemingscommissie in te stellen zodat niet alleen het SPD bestuur beslist over een nieuw bestuurslid voor het VO. Dit advies is niet opgevolgd door het SPD bestuur en dat wordt ten zeerste betreurd door het VO. Er is door SPD besloten dat er verkiezingen worden georganiseerd als er meerdere kandidaten zijn voor een vacature.

Eind 2012 is Piet van der Werf afgetreden als DPD bestuurslid. Het SPD-bestuur heeft besloten om hem nog 1 jaar als bestuurslid in het VO te houden omdat er op dat moment nog geen zekerheid was over het nieuwe VO.

Daar er een nieuw bestuur zal komen in 2014 heeft het VO na overleg met het SPD bestuur besloten om geen deskundigheidstoets te maken. Ook de gedragscode, die niet is aangepast zoals het VO had voorgesteld, is niet ondertekend.

Het huidige VO betreurt het dat de gedragscode en het reglement voor het toekomstige VO al vaststaan voordat het nieuwe VO is benoemd en dat het huidige VO hier niet in is betrokken.

Onze bezwaren zijn:

- 1 Het jaarverslag (bestuursverslag en financieel verslag), dat niet vóór 1 juli beoordeeld kan worden omdat het nog niet beschikbaar is, kan niet meer worden meegenomen in het VO verslag van dat jaar.
- 2 De gedragscode zou in overleg met het VO moeten worden vastgesteld, maar is nu al door SPD opgesteld voordat het nieuwe VO is benoemd. Hierin zijn de aanpassingen die het huidige VO heeft voorgesteld niet verwerkt. Bijvoorbeeld de zwijgplichttermijn (is nu levenslang) en de privé beperkingen bij beleggen (lijst is niet getoond aan het huidige VO).
- 3 Bij de inrichting van een nieuw VO is niet duidelijk wat er gebeurt als er zich geen kandidaten melden. De profielschets gaat uit van dierenartsen maar de eisen voor het nieuwe VO bestuur zijn extreem hoog.

Bevindingen

1. Communicatie

We hebben zowel de externe als interne communicatie beoordeeld.

-Externe communicatie

Het VO heeft kunnen vaststellen dat de communicatie in 2012 verder verbeterd is.

De informatie naar de deelnemers is zowel wat betreft vormgeving als toegankelijk taalgebruik verbeterd.

Deelnemers worden digitaal op de hoogte gehouden via de website en e-mail (e-SPD), maar ook met een artikel in het TvD en via 2 nieuwsbrieven, alsmede via voorlichting aan studenten.

De website is vernieuwd om een deelnemersportaal mogelijk te maken in 2013. Gegevens kunnen nu digitaal worden gewijzigd en het UPO kan digitaal worden bekeken.

Het UPO 2012 is vernieuwd.

Daarnaast heeft SPD deelnemers de gelegenheid gegeven om een enquête in te vullen over de communicatie. Op deze enquête is door 9 % gereageerd en SPD neemt de resultaten hiervan mee in haar toekomstige communicatie-uitingen.

Omdat met name jonge deelnemers slecht op de hoogte zijn van de pensioenregeling, wat invloed heeft op het draagvlak, heeft SPD daar in 2012 meer aandacht aan besteed.

Er is gekozen voor een nascholingsbijeenkomst voor jonge dierenartsen met ruimte voor het geven van informatie over onze pensioenregeling. De opkomst viel tegen en er zijn kosten gemaakt. De communicatie voorafgaand aan de bijeenkomst was niet voor elke deelnemer duidelijk. Via e-mail is door SPD op kritiek van de deelnemers gereageerd. Het VO onderschrijft het initiatief maar vindt het jammer dat de respons laag was.

Tevens is er in 2012 een begin gemaakt met een actieplan om samen met DPD het draagvlak voor onze pensioenregeling onder deelnemers te verhogen.

Hierbij is afgesproken dat onderwerpen in nieuwsbrieven met elkaar worden afgestemd. Er is ook meer overleg en samenwerking tussen DPD en SPD over de communicatie-uitingen. Voor 2013 liggen dan ook enkele plannen op tafel.

Het VO vindt dit een goede ontwikkeling.

-Interne communicatie

Het VO krijgt geen ondersteuning bij haar werkzaamheden. Het VO kan gebruik maken van een notulist van Syntrus maar heeft er in september 2012 voor gekozen om de notulen in het vervolg zelf te schrijven. Het VO blijft op de hoogte van ontwikkelingen via de nieuwsbrief van de pensioenfederatie. Eigenlijk zou het VO deze informatie via de communicatiecommissie van het pensioenfonds moeten ontvangen.

Ondanks goede afspraken zijn notulen en SLA rapportages maandenlang niet gestuurd. Pas in maart 2013 ontving het VO de stukken van het tweede halfjaar.

Sinds de bestuurswisseling bij SPD is de portefeuillevreiding niet bekend bij het VO. De terugkoppeling over klachten is gestaakt. In 2013 is dat hervat door de klachtenfunctionaris van SPD.

Na het overleg met het SPD bestuur in september 2012 heeft het VO de aangepaste vragenlijst niet ontvangen ondanks herhaalde verzoeken.

2) Klachtenrapportages

Er zijn 38 klachten geweest waarvan 18 terecht en 20 onterecht.

Er waren 11 klachten over de voorgenomen korting van 6% (later bijgesteld naar 1%) in het eerste kwartaal van 2012.

Alle klachten zijn afgehandeld en feitelijk waren het allemaal terecht klachten.

De andere klachten betroffen de nieuwe incassoprocedure en administratieve fouten, zoals adresgegevens die niet goed zijn aangepast of de afhandeling van veranderingen die niet vlot verliep. Actie is dat hier meer op gelet zal worden. Dit zijn geen structurele klachten die leiden tot verandering van systemen.

Bij onterechte klachten is de oorzaak vaak onduidelijkheid bij de deelnemer. Bijvoorbeeld werkgevers die betalingen stoppen van (ex)medewerkers zonder dat deze tijdig in kennis zijn gesteld (3 keer). Deze klachten worden opgelost door individueel uitleg te geven aan de deelnemers en in bijna alle gevallen wordt dit ook geaccepteerd.

3) Jaarverslag

Het VO vindt het een goede zaak dat de beheerskosten worden uitgesplitst in het jaarverslag.

Helaas is nergens meer te vinden welke kosten een deelnemer via de pensioenpremie betaalt. Dat komt de transparantie niet ten goede.

Er is een toename van de bestuurskosten met 60,8%. Het VO heeft gevraagd naar een verklaring. Door de bestuurswisseling zijn er meer kosten voor opleiding van de nieuwe bestuursleden geweest en er zijn 2 commissies uitgebreid met een extra bestuurslid. Er waren ook meer vergaderingen en per vergadering worden meer uren vergoed. De pensioenfederatie heeft een overzicht gepubliceerd over uitvoeringskosten in 2012. Het betreft een evaluatie van 154 pensioenfondsen en het gaat om 90% van het pensioenvermogen in Nederland.

Gemiddeld zijn de kosten voor de uitvoering bij een pensioenfonds 107 euro per deelnemer in 2012. Bij SPD zijn deze kosten 371 euro. Dat is een erg groot verschil. De verklaring is dat de kosten per deelnemer worden bepaald en SPD maar een klein fonds is.

In 2011 waren de uitvoeringskosten gemiddeld 4 euro lager (103 euro) en bij SPD 25 euro lager (346 euro). Ook in 2011 was het verschil in kosten tussen SPD en een gemiddeld fonds dus groot.

Volgens het overzicht zijn de kosten voor vermogensbeheer 0,43% bij een gemiddeld fonds. Bij SPD 0,39%.

De transactiekosten zijn gemiddeld 0,15% . Bij SPD 0,21%.

Het rendement is (inclusief de rente hedge) 14,3%. Helaas zijn de verplichtingen ook flink toegenomen en is de rente laag zodat de dekkingsgraad op 31 december slechts 98,8% is.

Er is nog steeds een herstelplan van toepassing.

Reactie SPD op VO verslag 2011: elk jaar is er opnieuw discussie tussen het VO en het SPD bestuur over het feit dat het VO verslag in het jaarverslag van SPD 1 jaar achterloopt. Het VO ontvangt de benodigde stukken niet tijdig (voor 1 april) zodat het onmogelijk is om het VO verslag in te leveren voor het verstrijken van de deadline van het jaarverslag. Als het SPD bestuur bereid zou zijn om het voorlopige jaarverslag aan het VO ter beschikking te stellen, dan zou het VO haar oordeel eerder klaar kunnen hebben.

Verder betreurt het VO de opmerking over het negeren van het advies van het SPD bestuur om het terugdraaien van de voorgenomen korting in 2012 te bespreken.

Dit advies is niet besproken met het VO en in het VO verslag 2011 gaat het VO niet in op beleidsmaatregelen van 2012. Dit komt 1 jaar later pas ter sprake. Ondanks het verzoek van het VO om dit stuk tekst uit de SPD reactie te verwijderen is hier geen gehoor aan gegeven en dit betreurt het VO ten zeerste.

4) Korting pensioenaanspraken

Eind januari 2012 werd een korting van 6% per 1 april 2013 aangekondigd door het pensioenfonds. Vervolgens bleek dat door een correctie van de dekkingsgraad naar boven en een verwachte grotere herstelkracht de korting maar 1,1% zou worden.

Het SPD bestuur heeft daarop besloten om voortaan op basis van definitieve cijfers te communiceren met de deelnemers. Het VO vindt dit verstandig.

De voorlopige dekkingsgraad op 31/12/12 was 99,1% en de uiteindelijke 98,8%. Het VO heeft gevraagd of er eigenlijk niet gekort had moeten worden. Het blijkt dat de beslissing moet worden genomen op basis van de voorlopige dekkingsgraad omdat die eerder bekend is.

Aanbevelingen

- 1 Kosten die deelnemers via de premie betalen inzichtelijk maken;
- 1 Afspraken met het VO nakomen;
- 1 Aandacht blijven besteden aan het vergroten van het pensioenbewustzijn van haar deelnemers;
- 1 Bij een initiatief om het draagvlak te vergroten vooraf de doelstelling bepalen en een kosten/baten analyse maken;
- 1 Kritisch kijken naar de benoemingsprocedure van het nieuwe VO;
- 1 Streven naar een verlaging van de uitvoeringskosten tot het gemiddelde bij pensioenfondsen.

Het VO heeft op 19 november 2013 haar oordeel gegeven. Dit oordeel zal worden gepubliceerd op de website www.pensioenfondsdierenartsen.nl.

Het oordeel zal samen met een reactie van het SPD bestuur worden opgenomen in het jaarrapport 2013.

Reactie van het bestuur

Het bestuur heeft het verslag van het verantwoordingsorgaan over 2012 begin 2014 ontvangen en besproken in de eerste vergadering van dit jaar. Het betreft het laatste verslag van het VO "oude stijl". Het bestuur wil daarom op de eerste plaats het oude VO bedanken voor de samenwerking in de afgelopen jaren.

Een nieuw VO

Het bestuur heeft in overleg met het VO besloten om per 1 januari 2014 van start te gaan met een geheel nieuw VO. Aanleiding hiervoor was de invoering van de Wet versterking bestuur pensioenfondsen per 1 juli 2014 en de hoge werkdruk van het VO in combinatie met hun werkzaamheden voor DPD (4 van de 5 VO-leden hebben tevens zitting in het bestuur van DPD). Voor de bemensing van het nieuwe VO is bewust gekozen voor een open procedure, waarbij alle deelnemers en pensioengerechtigden in staat zijn gesteld om zich kandidaat te stellen. Bij meerdere kandidaten worden verkiezingen georganiseerd en beslissen de deelnemers en pensioengerechtigden. Het is dus niet zo dat het bestuur zijn eigen VO kiest. In april 2014 is het nieuwe VO geïnstalleerd. Het bestuur is verheugd dat zich drie kandidaten hebben gemeld die voldoen aan de hoge eisen die in de profielschets zijn opgenomen.

Gedragscode en reglement VO

Het VO geeft aan het te betreuren dat de gedragscode en reglement VO al vaststaan voordat het nieuwe VO is benoemd. Voor SPD geldt al sinds 2008 één gedragscode. Deze is gebaseerd op modellen die algemeen zijn geaccepteerd binnen de pensioenwereld. Het bestuur is van mening dat alle verbonden personen, waaronder ook de leden van het VO, zich aan deze gedragscode moeten confirmeren. Het reglement VO is pas in de eerste helft van 2014 gewijzigd. Hierbij is aangesloten bij de (nieuwe) wet- en regelgeving. Zoals gebruikelijk zullen latere wijzigingen met het VO worden besproken.

Bevindingen VO

Het bestuur heeft kennis genomen van de bevindingen van het VO. Ten aanzien van de externe communicatie is de toon positief. Dit stemt het bestuur tevreden. Inzake de interne communicatie plaatst het VO enige kritische kanttekeningen. Met het nieuwe VO zijn inmiddels afspraken gemaakt over een jaarplanning en aanlevering van relevante bestuursstukken. Door een aansluiting te realiseren op een eigen digitaal portaal, is de beschikbaarheid van de stukken beter gewaarborgd. Daarnaast wordt het nieuwe VO op voorstel van het bestuur inhoudelijk en secretarieel ondersteund door een eigen adviseur, met een onafhankelijke positie ten opzichte van het bestuur. Voor wat betreft de periode van oordeelsvorming zal met ingang van het volgende boekjaar (2014) het verslag van het VO gelijk lopen met het bestuursverslag. Dit is al lange tijd een wens van het bestuur. Dat het VO haar oordeel daardoor deels moet baseren op concept jaarstukken is voor het bestuur nooit een probleem geweest.

Onder het kopje "jaarverslag" gaat het VO in op verschillende kostenaspecten. Het bestuur streeft een hoge transparantie ten aanzien van de uitvoeringskosten na en volgt daarbij de aanbevelingen van de Pensioenfederatie. Het VO constateert terecht dat de uitvoeringskosten hoger zijn dan de gemiddelde kosten van de 154 geëvalueerde fondsen. Het effect van de grote fondsen in dit gemiddelde is groot. Door het beperkte aantal deelnemers, kan SPD een dergelijk kostenniveau (waarschijnlijk) niet behalen. Naar de mening van het bestuur, zijn de kosten op een aanvaardbaar niveau. Uit onderzoek van DNB naar de kosten van het vermogensbeheer in 2012 blijkt dat SPD zelfs onder het gemiddelde kostenniveau zit.

Vanwege de aard van de pensioenregeling (beschikbare premie met directe inkoop van pensioenrechten) is het lastig om aan te geven welke kosten deelnemers rechtstreeks via de premie betalen. Bij zuivere DC-regelingen wordt eerst een bedrag aan de beschikbare premie onttrokken, waarna de rest wordt belegd ter vorming van pensioenkapitaal. Dat is bij de regeling van SPD niet het geval. De premie wordt door middel van een berekening met actuariële factoren omgezet in aanspraken. Deze factoren zijn gebaseerd op rekenrente en levensverwachting, en worden vervolgens verhoogd met opslagen voor risicopremies en kosten. De in het verleden gepubliceerde uitsplitsing bleek erg complex en leidde niet tot meer duidelijkheid voor de deelnemers. Het bestuur heeft er daarom voor gekozen om deze niet op de website te plaatsen, maar aan te sluiten bij de aanbevelingen van de Pensioenfederatie over publicatie van de kosten in het jaarverslag.

Aanbevelingen VO

Het VO doet een aantal aanbevelingen. Het bestuur zal hiermee aan de slag gaan. Met betrekking tot het vergroten van het pensioenbewustzijn en het draagvlak ligt hier een gezamenlijke verantwoordelijkheid met DPD. Acties in deze zullen dan ook in onderling overleg worden ondernomen. Uiteraard zal het bestuur daarnaast ook eigen initiatieven ontwikkelen om de deelnemersbetrokkenheid te vergroten en zo de doelstellingen van een goed pensioenfonds voor en door dierenartsen te kunnen blijven realiseren.

Houten, 17 juni 2014

Stichting Pensioenfonds voor Dierenartsen

Het bestuur

E BESTUURSVERSLAG

HOOFDLIJNEN

Inleiding

Het bestuur vergadert over de ontwikkelingen binnen en buiten het pensioenfonds. In totaal zijn er in 2013 zeven reguliere bestuursvergaderingen geweest. Bij deze vergaderingen zijn de adviserend actuaire, de vermogensbeheerder en de fondsmanager aanwezig. Naast de reguliere bestuursvergaderingen heeft het bestuur in twee extra vergaderingen gesproken over de herziening vermogensbeheer en, in een gezamenlijk overleg met DPD, over de noodzakelijke aanpassingen in de pensioenregeling als gevolg van nieuwe wetgeving.

Herstelplan

De dekkingsgraad van SPD per 31 december 2008 bedroeg 98,3%. Er was dus sprake van een dekkings- en reservetekort. In verband hiermee heeft het bestuur in maart 2009 een kortetermijnherstelplan ingediend bij DNB met een looptijd tot 31 december 2013. Op 29 juni 2009 heeft DNB het herstelplan goedgekeurd.

Tot halverwege 2011 verliep het herstel volgens plan. In de tweede helft van dat jaar verslechterde de situatie op de financiële markten in snel tempo en daalde ook de rente fors. Eind 2011 bedroeg de dekkingsgraad 95,3%. Uit de evaluatie van het herstelplan begin 2012 bleek dit niet voldoende om zonder aanvullende maatregelen tijdig te herstellen. Het korten van pensioenaanspraken was op dat moment de enige mogelijkheid om de dekkingsgraad aan het eind van de hersteltermijn (31 december 2013) op het vereiste niveau te brengen. In februari 2012 heeft het bestuur daarom een voorgenomen korting van 1,1% per 1 april 2013 opgenomen in de evaluatie van het herstelplan. Eind 2012 was de dekkingsgraad gestegen naar 98,8%. Uit de evaluatie van het herstelplan begin 2013 bleek dit net voldoende om de voorgenomen korting per 1 april 2013 te laten vervallen. DNB is hiermee akkoord gegaan met een beschikking van 11 maart 2013.

In 2013 zette het herstel van de financiële positie weliswaar door, maar het tempo waarin bleef achter bij de verwachtingen die in de evaluatie herstelplan waren meegenomen. Door het conservatieve beleggingsbeleid, mede ingegeven door de beperking die door DNB was opgelegd om het risico te verhogen, was er weinig ruimte voor autonome groei (anders dan door rentebewegingen) van de beleggingsportefeuille. De hoge renteafdekking en het grote percentage vastrentende waarden in de portefeuille gedijden wel in een omgeving van continu dalende rente en hielden de dekkingsgraad per saldo op peil in de periode 2008-2012. Dit ondanks het negatieve effect van de gestegen levensverwachting op de dekkingsgraad (in deze periode per saldo -8,7%). In 2013 heeft het fonds zijn beleggingen echter minder zien stijgen dan meer in zakelijke waarden (minder conservatief) beleggende fondsen. Daarbovenop kwam nog de 'ongelukkige' rentestijging in december, die alleen effect had op de beleggingen maar niet op de waardering van de verplichtingen (die tegen een driemaandsgemiddelde rente worden gewaardeerd).

Per 31 december 2013 bedroeg de dekkingsgraad 100,9%. Vereist was een dekkingsgraad van 104,1%. Als gevolg hiervan heeft SPD de opgebouwde aanspraken en ingegane pensioenen per 1 april 2014 moeten verlagen met 3,1%. DNB is per brief van 27 februari 2014 akkoord gegaan met deze verlaging en aangegeven dat hiermee het kortetermijnherstelplan als beëindigd kan worden beschouwd. Het langetermijnherstelplan is op 31 december 2013 van kracht en zal naar verwachting op tijd worden gerealiseerd.

Verplichtstelling

De pensioenregeling van SPD is verplichtgesteld voor alle in Nederland werkzame en woonachtige dierenartsen. De verplichtstelling kan alleen worden gehandhaafd als er voldoende draagvlak is onder de dierenartsen. Om dit aan te tonen wordt eens in de vijf jaar een formele draagvlaktoets uitgevoerd door DPD. Ook bij een wijziging van de regeling, kan een draagvlaktoets worden voorgeschreven. Daarnaast heeft het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) de zogenaamde opting out methode (deelnemers zijn lid van DPD tenzij men zich afmeldt) ter discussie gesteld. Inmiddels zijn er meerdere gesprekken geweest tussen de Pensioenfederatie en SZW over dit onderwerp en aanverwante zaken met betrekking tot de verplichtstelling. Hierbij zijn ook vertegenwoordigers van SPD aanwezig. SZW heeft besloten dat opting out vanaf 1 juli 2014 niet meer is toegestaan. SPD heeft daarop DPD gevraagd per deze datum de procedure aan te passen. SZW studeert nog op de verplichte draagvlaktoets bij wijzigingen in de pensioenregeling.

Uit de laatste meting blijkt dat het draagvlak onder dierenartsen in loondienst nog steeds onder druk staat. Dit baart het bestuur zorgen. Hoewel de inhoud van de pensioenregeling, de verplichtstelling en het draagvlak strikt genomen de het werkgebied is van DPD, voelt SPD dit als een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Het bestuur zal er daarom alles aan doen om het draagvlak verder te vergroten.

Zorgvuldig bestuur

Het pensioenfondsbestuur is zich bewust van zijn verantwoordelijkheden. Daarnaast weet het bestuur hoe het deze verantwoordelijkheden moet dragen en aan wie het verantwoording aflegt. Onder de verantwoordelijkheden van het bestuur valt het naleven van de statuten, de reglementen, de relevante wet- en regelgeving en het beheersen van de risico's. Daarbij stelt het bestuur zich onafhankelijk op ten opzichte van de (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden. Het fonds heeft een klachten- en geschillenprocedure. De eindverantwoordelijkheid voor de administratieve organisatie en de externe uitvoerders ligt tot slot ook bij het bestuur.

Wet- en regelgeving

De Wet versterking bestuur pensioenfondsen is een integrale herziening van de governance en medezeggenschap bij pensioenfondsen. De wet moet leiden tot verbetering van de kwaliteit van het pensioenfondsbestuur. De wet is van kracht vanaf 9 augustus 2013. De bepalingen over het verantwoorden van beleggingsbeleid en over geschiktheid en tijdsbeslag waren meteen van kracht. Ook verwante wijzigingen traden in werking. Zo zijn in het Besluit FTK regels over het beloningsbeleid vastgelegd en in het Besluit uitvoering PW regels over geschiktheid, betrouwbaarheid en tijdsbeslag.

Een deel van de wet wordt van kracht vanaf 1 juli 2014, wanneer de nieuwe bestuursmodellen gaan gelden voor de ondernemings- en bedrijfstakpensioenfondsen. Voor beroepspensioenfondsen wijzigt het bestuursmodel echter niet. Het bestuur blijft bestaan uit vertegenwoordigers van de beroepspensioenvereniging (DPD). De opzet en samenstelling van het bestuur van SPD wijzigt dan ook niet per 1 juli 2014.

Het intern toezicht wordt verstevigd. Beroepspensioenfondsen krijgen de keuze tussen een permanente raad van toezicht, een visitatiecommissie die jaarlijks visiteert (in plaats van driejaarlijks) of een gemengd bestuur waarin de niet uitvoerende bestuursleden het intern toezicht uitoefenen. SPD ziet geen toegevoegde waarde in deze laatste variant. Wel leidt een gemengd bestuur naar verwachting tot een verzwaring van de werkdruk van de uitvoerende bestuursleden en/of een toename van de bestuurskosten. Omdat SPD nog een contract heeft met SDB is ervoor gekozen om in 2014 de bestaande constructie van de visitatiecommissie te handhaven. Eind 2014 vindt er een evaluatie van het visitatieproces plaats en wordt het intern toezicht opnieuw ingericht.

Invulling verantwoordingsorgaan

In opdracht van DNB en in overleg met het zittende verantwoordingsorgaan heeft het bestuur besloten om met ingang van 2014 een geheel nieuw VO te benoemen. Voor de bemensing van het nieuwe VO is gekozen voor een open procedure, waarbij alle deelnemers en pensioengerechtigden in staat zijn gesteld om zich kandidaat te stellen. In april 2014 is het nieuwe VO geïnstalleerd.

Beoordeling van functioneren van bestuurders

Het bestuur bespreekt jaarlijks zijn eigen functioneren en het functioneren van de door het bestuur ingestelde commissies. Elk jaar vindt een aparte bestuursevaluatie plaats binnen het bestuur als geheel. Tevens worden functioneringsgesprekken met de individuele bestuursleden gepland. Voor een correcte gang van zaken is er een helder protocol opgesteld. In juni 2013 heeft het bestuur de sessie gehouden waarbij het functioneren van het bestuur als geheel is besproken. Hierbij zijn geen bijzonderheden naar voren gekomen.

Gedragscode

Ter voorkoming van belangenconflicten en van misbruik of oneigenlijk gebruik van de bij SPD aanwezige informatie heeft SPD een gedragscode opgesteld. Deze gedragscode geldt voor de bestuursleden en de door het bestuur aangewezen personen. In 2013 zijn geen overtredingen van de gedragscode geconstateerd.

Naleving wet- en regelgeving

Voor zover bekend bij het bestuur zijn geen overtredingen van wet- en regelgeving die het pensioenfonds betreffen voorgekomen. DNB heeft geen aanwijzingen, dwangsommen of boetes opgelegd.

Communicatie

In 2013 ging veel aandacht uit naar de communicatie rond de totstandkoming van de nieuwe regeling die per 1 januari 2015 zou moeten beginnen. Vanuit de projectgroep (samengesteld uit besturen van SPD en DPD) zijn twee leden specifiek belast met communicatie. Zij worden ondersteund door een externe communicatieadviseur.

Om deelnemers gedurende de voorbereiding van de nieuwe pensioenregeling op de hoogte te houden van het proces en de keuzes, is op de website van SPD een 'landingspagina' ingericht. Op dit gedeelte van de site (met een eigen stijl en layout) vindt de bezoeker de meest actuele berichten over de nieuwe pensioenregeling, de voortgang van de projectgroep en de belangrijkste documenten met achtergrondinformatie.

Gedurende 2013 zijn de actieve, niet-actieve en gepensioneerde deelnemers van SPD specifiek op de hoogte gehouden van de totstandkoming van een nieuwe pensioenregeling, door middel van een projectnieuwsbrief. Deze nieuwsbrief (die in stijl aansluit op de landingspagina) is in 2013 drie maal uitgekomen en per post naar de deelnemers gestuurd. De eerste nieuwsbrief in juli introduceerde de projectgroep en gaf informatie over de totstandkoming van de nieuwe regeling. Nieuwsbrief 2 ging in op de voortgang van de projectgroep en gaf informatie over het risicobereidheidsonderzoek.

In september werd een online risicobereidheidsonderzoek onder deelnemers van SPD gehouden. Het doel was om in kaart te brengen wat de houding van deelnemers is, ten opzichte van diverse risico's rond hun pensioen. De uitkomsten van dit onderzoek konden onder andere gebruikt worden bij het maken van een keuze voor een nieuwe pensioenregeling. Voor dit onderzoek werden deelnemers via de nieuwsbrief uitgenodigd, zij konden via de website van SPD inloggen op de onderzoekssite. Het onderzoek werd uitgevoerd en geanalyseerd door Towers Watson. Ruim 1100 dierenartsen namen hieraan deel.

In de laatste nieuwsbrief die in december uitkwam, konden deelnemers de uitkomsten van dit onderzoek lezen. Belangrijke conclusie is dat dierenartsen een hogere risicobereidheid dan gemiddeld hebben. Bovendien hebben dierenartsen een grote voorkeur voor het collectief vaststellen van het risicoprofiel en hebben zij vertrouwen in het pensioenfonds om de goede beslissing te nemen. Zij hebben een grote voorkeur voor het evenredig verdelen van tekorten en overschotten tussen deelnemers en gepensioneerden.

De deelnemers zijn op de hoogte gebracht van de vertraging in de pensioenwetgeving, waardoor verdere besluiten niet konden worden genomen.

Communicatiebeleid

In 2013 werd het meerjaren communicatieplan opgesteld en behandeld in het bestuur. Belangrijk voor de komende jaren is de verbreding van het draagvlak van het pensioenfonds. Jonge deelnemers dienen een reëel verwachtingspatroon van hun pensioen te hebben. Daarom zal SPD intensief (blijven) samenwerken met belanghebbenden en opinieleiders binnen het werkveld, zodat jonge en toekomstige deelnemers aan het fonds beter bereikt kunnen worden.

Een tweede punt van aandacht voor de komende jaren is het vergroten van pensioeninzicht bij deelnemers. Hiervoor zullen de bekende communicatiemiddelen ingezet worden. Daarbij wordt naar het idee van het bestuur digitale communicatie steeds belangrijker. Juist omdat de wet hier straks ook meer mogelijkheden voor biedt, heeft het bestuur de intentie om zoveel mogelijk digitaal te communiceren. Dit geeft meer gemak voor de gebruiker (op elk moment raadpleegbaar en gelaagd). Ook voor het pensioenfonds heeft dit voordelen (snel, kostenbewust en efficiënt).

Reguliere communicatie

SPD communiceert gedurende het hele jaar ook over "reguliere" onderwerpen met haar deelnemers. Uiteraard via correspondentie en het jaarlijks toezenden van het pensioenoverzicht en indien nodig persoonlijk, bijvoorbeeld naar aanleiding van vragen die aan de deelnemersadministratie worden gesteld. De website dient altijd actuele informatie te geven, in 2013 werden 14 nieuwsberichten op de site geplaatst. De website wordt regelmatig geactualiseerd (bijvoorbeeld na het verschijnen van het jaarrapport) en in de loop van het jaar op onderdelen bijgesteld, daar waar nodig.

In mei werd de pensioenkrant van SPD verspreid, met onder andere informatie over digitale communicatie en het uniform pensioenbericht. Contact met de (toekomstige) deelnemers werd in 2013 veelvuldig gezocht, bijvoorbeeld door het geven van presentaties over pensioenen voor aankomende dierenartsen met interesse in praktijkmanagement, een informatiestand op het grootste veterinaire congres in Nederland in het voorjaar, of gastcollege voor bijna afgestudeerde dierenartsen ('Management en maatschappelijke verantwoordelijkheid van de dierenarts'). In het Tijdschrift voor Diergeneeskunde, het verenigingsblad van de Koninklijke Nederlandse Maatschappij voor Diergeneeskunde werd drie maal aandacht besteed aan pensioenonderwerpen.

Algemene ontwikkelingen

AOW-leeftijd in stappen omhoog

De AOW-leeftijd gaat in stappen omhoog naar 67 jaar. Dit is al in wetgeving vastgelegd. Een versnelling van de verhoging van de AOW-leeftijd tot 67 jaar in 2021 is de gecombineerde uitkomst van afspraken uit het Herfstakkoord en het Regeerakkoord van oktober 2012. Medio april was er echter nog geen wetsvoorstel ingediend in de Tweede Kamer.

Verhoging pensioenrichtleeftijd en verlaging opbouwpercentage

Per 1 januari 2014 is de fiscale pensioenrichtleeftijd verhoogd van 65 naar 67 jaar. Daarna is de pensioenrichtleeftijd gekoppeld aan de levensverwachting. Verdere verhoging gaat met stappen van één jaar. De komende jaren ligt de fiscale pensioenrichtleeftijd hoger dan de AOW-leeftijd.

De Wet verhoging AOW- en pensioenrichtleeftijd verlaagde per 1 januari 2014 de maximale opbouwpercentages met 0,1%. Voor middelloon geldt een maximaal opbouwpercentage van 2,15% en voor eindloon 1,9%. De opbouwpercentages gaan met ingang van 1 januari 2015 nog verder omlaag. Het kabinet bereikte hierover in december 2013 een akkoord met enkele oppositiepartijen. Het akkoord in het kort:

- 1 het fiscaal maximale opbouwpercentage wordt 1,875% voor middelloonregelingen;
- 1 er komt een bovengrens voor het tweede pijlerpensioen van €100.000;
- 1 er moet premieverlaging worden gerealiseerd en DNB gaat daar op toezien;
- 1 de positie van zelfstandigen wordt versterkt;
- 1 de mogelijkheid van inzet van het werknemersdeel in de pensioenpremie voor het aflossen van de hypotheekschuld op de eigen woning wordt verkend;
- 1 er komt een brede dialoog over de toekomst van ons pensioenstelsel. De SER wordt om advies gevraagd en betreft hierbij de relatie tussen de vermogensopbouw voor pensioen, zorg en de eigen woning.

Het fiscaal kader geldt vanaf 2015 ook voor de beroepspensioenfondsen. Dit betekent dat een aanpassing van de pensioenregeling van SPD noodzakelijk is. De inhoud van de pensioenregeling is de verantwoordelijkheid van DPD. SPD is de uitvoerder van de afspraken die door de beroepsgroep (verenigd in de DPD) zijn gemaakt. Om een wijziging van de pensioenregeling voor te bereiden is in april 2013 een projectgroep opgericht bestaande uit twee bestuursleden van SPD en drie bestuursleden van DPD. Naast de aanpassingen als gevolg van de invoering van het fiscaal kader, heeft de projectgroep zich bezig gehouden met de invoering van het FTK (zie hierna).

Definitieve inhoud nieuw FTK nog niet bekend

De eerste stap in de herziening van het pensioenstelsel is het verhogen van de AOW- en pensioenrichtleeftijd. De tweede stap is het schokbestendig maken van de pensioencontracten. De financiële regels voor pensioenen liggen vast in het financieel toetsingskader (FTK). Het FTK is onderdeel van de Pensioenwet. De planning is dat 1 januari 2015 een nieuw FTK van kracht wordt. In de zomer van 2013 hield staatssecretaris Klijnsma een consultatie over een voorontwerp voor het nieuwe FTK. In het consultatiedocument werd een scheiding tussen nominale en reële contracten voorgesteld. Na de consultatie koos staatssecretaris Klijnsma alsnog voor één FTK, een tussenvariant. Deze tussenvariant is te omschrijven als een FTK met het nominale contract zoals we dat nu kennen als uitgangspunt. Met de introductie van de nieuwe tussenvariant wil Klijnsma ervoor zorgen dat pensioenfondsen oude rechten niet hoeven in te varen in het nieuwe contract. De stand van zaken eind 2013 was dat het voorstel verder zou worden uitgewerkt. Begin april 2014 werd duidelijk dat het kabinet bij hervorming van het huidige 'nominale' pensioenstelsel blijft.

Vorbereiding nieuwe pensioenregeling 2015

De projectgroep pensioenregeling 2015 is in 2013 negen keer bij elkaar geweest. Tijdens deze vergaderingen is ondermeer in kaart gebracht wat de effecten zijn van het nominaal dan wel reëel toetsingskader, zowel op fondsniveau als op deelnemersniveau. Ook heeft de projectgroep een risicobereidheidsonderzoek uitgevoerd. Belangrijke conclusie uit dit onderzoek is dat de deelnemers van SPD bereid zijn om wat meer risico's te dragen dan gemiddeld. Toch is dit nog redelijk conservatief. Het beleggingsbeleid van SPD sluit goed aan bij de risicohouding van de deelnemers. Bijkomende uitkomst van het onderzoek is dat het vertrouwen van de deelnemers in het pensioenfonds groot is. Uiteraard stemt dit tot tevredenheid.

De projectgroep is nog niet met een definitief voorstel gekomen voor het al dan niet verhogen van de pensioenleeftijd. Om aan de fiscale eisen te voldoen is een verhoging naar 67 mogelijk, maar ook het aanpassen van de premiestaffels bij een pensioenleeftijd van 65 is een optie. De projectgroep heeft zich gebogen over de impact van de aanpassingen op de administratie van het fonds en zal dit meewegen bij de uiteindelijke beslissing.

Omdat de definitieve vormgeving van het FTK lang onduidelijk bleef, heeft de projectgroep haar werkzaamheden eind 2013 opgeschort. Tijdens de ALV van DPD in november 2013 zijn de deelnemers geïnformeerd over de stand van zaken. De pensioenregeling zal in ieder geval per 1 januari 2015 moeten voldoen aan de fiscale kaders. Daarom zal de projectgroep medio 2014 een definitief voorstel voor aanpassing van de pensioenregeling aan SPD en DPD uitbrengen. Vervolgens zal DPD het besluitvormingstraject in gang zetten.

Project herziening vermogensbeheer

In 2012 is De Nederlandsche Bank (hierna DNB) een onderzoek gestart inzake het uitbestedingsbeleid onder Nederlandse Pensioenfondsen. SPD maakte onderdeel uit van de selecte groep pensioenfondsen die in de steekproef van DNB zijn beoordeeld. Dit onderzoek alsmede wijzigingen in het pensioencontract en een analyse door PwC Pensions, Actuarial and Insurance Services N.V. van het risicobeheersingskader balans- en vermogensbeheer hebben ervoor gezorgd dat SPD PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. heeft ingeschakeld om SPD te begeleiden bij de herziening van het uitbestedingsbeleid. In navolging hierop heeft het bestuur van SPD een afvaardiging van het bestuur en de beleggingscommissie (bestaande uit de heren Smit, de Ruijter, de Vries en Sibbing) een vergaand mandaat gegeven om namens het bestuur te acteren met betrekking tot beslissingen die effect hebben op het uitbestedingsbeleid van SPD.

Gedetailleerde doelstellingen zijn als volgt weergegeven:

- 1 Het ontwerpen, verbeteren en optimaliseren van de strategie, uitvoering van het beleggingsbeleid en beheersingskader. De herziening van het vermogensbeheer gaat om deze reden in op uitbesteding van het fiduciair beheer (inclusief operationeel vermogensbeheer) dat aansluit bij het beleid en de governance van SPD en rekening houdt met compliance vereisten en 'best practice' criteria;
- 1 Het vastleggen van de vernieuwde uitbestedingsrelatie in het fiduciaire beheerscontract, vermogensbeheercontract en dienstverleningsovereenkomsten;
- 1 Het extern toetsen van fiduciaire- en governance modellen via benchmarken en valideren van (delen van) de uitbesteding.

In 2013 lag de nadruk op het uitonderhandelen van de vermogensbeheerovereenkomsten, fiduciaire overeenkomsten en dienstverleningsovereenkomsten voor het jaar 2014. Hierbij is gebruik gemaakt van de diensten van de Brauw Blackstone Westbroek voor de juridische controle op de documentatie. In deze onderhandelingen is al een groot deel van de vereisten van SPD meegenomen zodat dit in 2014 niet opnieuw moet worden gedaan. Daarnaast zijn in 2013 de vereisten vanuit SPD vastgesteld naar aanleiding van de bevindingen van DNB en ook zijn de investment beliefs vastgesteld met behulp van een extern expert (Alfred Slager).

In het eerste halfjaar van 2014 zal de nadruk liggen op:

- 1 input leveren voor de ALM studie (de eerder vastgestelde investment beliefs, het opstellen van een risk appetite statement en het opstellen van de governance karakteristieken van SPD).
- 1 het evalueren van de uitgangspunten van de ALM studie zoals opgesteld door het bestuur en de input aanscherpen. Daarna kan de ALM studie worden verricht nadat de karakteristieken van het nieuwe FTK bekend zijn.
- 1 het uitrollen van de ALM uitkomsten over de gehele keten vermogensbeheer (strategische en tactische asset allocatie, risicobeleid, overlay strategie, optimalisatie van de beleggingsportefeuille etc.).

Het tweede halfjaar van 2014 zal de nadruk liggen op de hercontractering met Syntrus Achmea Vermogensbeheer en de afronding risk control framework van SPD.

Invoering SEPA/IBAN

SEPA staat voor Single Euro Payments Area. SEPA is het initiatief van de Europese Unie en gezamenlijke Europese banken tot harmonisatie van het betalingsverkeer in euro's binnen Europa. Hierdoor wijzigt onder andere het huidige bankrekeningnummer in een IBAN-nummer. DNB was van mening dat alle pensioenfondsen al op 1 november 2013 klaar moesten zijn met de SEPA migratie. SPD heeft zich hieraan geconfirmeerd. De administratie is sinds eind 2013 SEPA-proof.

PENSIOENBELEID

Pensioenregeling

SPD is een beroepspensioenfonds als bedoeld in artikel 1 lid 1 sub j van de Wet verplichte beroepspensioenregeling (Wvb). De pensioenregeling is van kracht sinds 1 januari 1975 en is vastgelegd in het pensioenreglement.

Deelnemerschap

Deelnemer is iedere dierenarts die praktijk in Nederland voert en in Nederland woonachtig is. Ook wanneer een dierenarts werkt als invaller, waarnemer of uitzendkracht voldoet hij aan de voorwaarden van deelname.

Premieregeling

De door SPD uitgevoerde pensioenregeling wordt gekarakteriseerd als een premieregeling in de zin van de Wvb. Dat betekent dat de hoogte van de pensioenpremie het uitgangspunt is voor de berekening van de pensioenopbouw van de individuele deelnemer. De door de actieve deelnemer betaalde premie wordt in eerste instantie aangewend voor de inkoop van ouderdomspensioen, ingaande bij het bereiken van de 65-jarige leeftijd, partnerpensioen (70% van het ouderdomspensioen) en wezenpensioen (20% van het partnerpensioen, tot 21 jaar).

Arbeidsongeschiktheid

De premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid die in de pensioenregeling is opgenomen, leidt regelmatig tot discussie met deelnemers en al dan niet terecht klachten. Belangrijke oorzaak is het verschil in keuringsnormen met de in de regel door zelfstandige dierenartsen in de privésfeer afgesloten Arbeidsongeschiktheidsverzekering (AOV). Hierbij wordt namelijk een uitkering gedaan als sprake is van beroepsarbeidsongeschiktheid. Bij SPD wordt gekeken naar arbeidsongeschiktheid op WIA-normen. SPD heeft een voorstel aan DPD gedaan om dit te aan te passen. Invoering zou kunnen plaatsvinden per 1 januari 2014, als DPD van mening is dat er geen noodzaak is om deze wijziging voor te leggen aan hun leden. Als ledenraadpleging wel noodzakelijk wordt geacht, zal de wijziging (na goedkeuring door de leden) pas kunnen worden ingevoerd per 1 januari 2015.

Premiebeleid

Jaarlijks vooraf worden door het bestuur van het fonds nieuwe pensioeninkoopfactoren vastgesteld op grond van een advies van en berekend door de adviserend actuaire van het fonds. Deze pensioeninkoopfactoren gelden ongewijzigd vanaf 1 januari van een boekjaar voor dat gehele jaar. De uitgangspunten en/of berekeningsgrondslagen staan opgenomen in de actuariële en bedrijfstechnische nota (ABTN) van het fonds.

(x € 1.000)	2013	2012
Kostendekkende premie	19.199	19.425
Conform ABTN vastgestelde minimale vereiste premie	11.396	11.760
Feitelijke premie	18.503	17.907

Beheerkosten van het fonds

De totale kosten voor het pensioenbeheer in 2013 bedragen € 1.670.000. Hieronder vallen de administratie-, communicatie-, advies- en bestuurskosten, alsmede de kosten van toezicht en controle. Het totaal aantal actieve en pensioengerechtigde deelnemers per 31 december 2013 bedraagt 4.821. De kosten per deelnemer bedragen in 2013 derhalve € 346.

Voor 2013 zijn de kosten voor vermogensbeheer berekend op 0,43% van het gemiddeld beheerd vermogen. Hierin zijn begrepen de kosten van de fiduciair manager, de kosten van de overige managers alsmede van de custodian (bewaarkosten).

De transactiekosten zijn de kosten die gemaakt worden om de effectentransactie tot stand te brengen en uit te voeren. Deze kosten zijn veelal op basis van een schatting tot stand gekomen, omdat bijvoorbeeld bij transacties in de categorie vastrentende waarden niet separaat kosten in rekening worden gebracht, maar deze zich uiten in het verschil tussen de bied- en laat-spread. Daarnaast is het bij participatie in beleggingsfondsen niet exact te bepalen welke kosten zijn gemaakt, daarvoor is een schatting gemaakt van de 'turn-over' in de portefeuille en op basis van gemiddelde transactiekosten in de markt zijn de kosten bij benadering bepaald. Ook voor derivaten is hiervoor een inschatting gemaakt. De transactiekosten over 2013 bedragen 0,09% van het gemiddelde beheerde vermogen.

De kosten in onderstaande tabel omvatten naast de kosten, zoals gerapporteerd in de jaarrekening ook een uitsplitsing "onzichtbare" kosten voor beheer van onderliggende beleggingsfondsen, waarvan kosten zijn verwerkt in het beleggingsrendement en de schatting van kosten van individuele transacties. In de jaarrekening worden alleen (directe) kosten getoond die het fonds op factuurbasis betaalt aan de tegenpartijen, waardoor deze cijfers niet aansluiten. Het doel van deze tabel is om extra inzicht te verschaffen in lijn met het rapport van de AFM en de Pensioenfederatie.

De totale kosten vermogensbeheer zijn in 2013 gedaald met ruim € 0,5 miljoen ten opzichte van het jaar daarvoor. Dit werd vooral veroorzaakt door dalende transactiekosten, deze waren aanzienlijk lager dan het jaar daarvoor. De transactiekosten in 2012 waren relatief hoog in verband met de introductie van UFR en de aanpassing in het rentehedgebeleid. De kosten vermogensbeheer, exclusief de transactiekosten, stegen met ruim € 0,5 miljoen. Deze stijging werd veroorzaakt door een stijging van het gemiddelde vermogen met circa 13% en hogere performance gerelateerde kosten. SPD kent een actief beleid met betrekking tot de meeste van haar beleggingen. Hiervoor werden in 2013 meer performance gerelateerde vergoedingen betaald. Tevens zijn in 2013 meer kosten transparant gemaakt. Zo zijn naast de beheerkosten ook de overige fondskosten van vastgoedbeleggingen opgenomen en zijn bij de private equity beleggingen nu ook de onderliggende vermogensbeheerkosten van de managers in dit "fund of funds" opgenomen.

	2013	2012
Totale uitvoeringskosten	€1.670.000	€1.747.000
Aantal deelnemers	4.821	4.705
Uitvoeringskosten per deelnemer	€346	€371
Kosten vermogensbeheer	€4.376.000	€3.828.000
Kosten vermogensbeheer inclusief ingeschatte transactiekosten	€5.319.000	€5.853.000
Gemiddeld belegd vermogen	€1.030.529.000	€977.959.000
Kosten in % van gemiddeld belegd vermogen	0,43%	0,39%
Kosten inclusief ingeschatte transactiekosten in % van gemiddeld belegd vermogen	0,52%	0,60%

Toeslagbeleid

De opgebouwde pensioenaanspraken van actieven en ook de pensioenrechten van deelnemers met een ingegaan pensioen of met premievrije aanspraken, kunnen jaarlijks worden verhoogd. Er is geen sprake van een doelgericht toeslagbeleid om bijvoorbeeld de inflatie te compenseren. Als zodanig sorteert het fonds derhalve in termen van de zogenaamde toeslagenmatrix in toeslagencategorie B.

De premie bevat geen opslag voor de toeslagen en ook is er geen voorziening voor gevormd. Een eventuele toeslagverlening moet komen uit meeropbrengsten over de beleggingen en/of uit een gunstige financiële positie van het fonds. De toeslagverlening is hierdoor voorwaardelijk; er is geen recht op toeslag en het is ook voor de langere termijn niet zeker of en in hoeverre toeslag verleend zal worden.

In lijn met de toeslagenmatrix categorie B is het (voorwaardelijke) toeslagbeleid vastgelegd in het pensioenreglement. Met betrekking tot de communicatie aan de deelnemers zal het pensioenfonds in alle communicatie-uitingen ten aanzien van de rechten van deelnemers de formuleringen hanteren, zoals die ter zake toeslag categorie B in de toeslagenmatrix zijn voorgescreven.

Het bestuur houdt zich het recht voor om het toeslagbeleid aan te passen. Toekomstige wijzigingen zijn bindend voor alle deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden.

Indien conform een herstelplan wordt gewerkt, is toeslagverlening uitsluitend mogelijk in een zodanige mate, dat de dekkingsgraad ten minste gelijk is aan de voor dat jaar gestelde dekkingsgraad conform het herstelplan. Zolang er echter sprake is van een dekkingstekort is het niet toegestaan een toeslag te verlenen.

Het bestuur beschikt over de bevoegdheid om te beslissen of en hoeveel toeslag er in een jaar wordt toegekend. Onder meer zal het bestuur zich in deze beslissingen baseren op de financiële positie van het fonds, de behaalde rendementen en de vooruitzichten daaromtrent. Feitelijke toekenning van toeslagen zal altijd eerst plaatsvinden na een daartoe door het bestuur genomen besluit.

BELEGGINGEN

Terugblik economie en financiële markten

Gematigde groei en lage inflatie

Gematigde groei, een ruim monetair beleid, politieke strubbelingen en een afzwakkende eurocrisis kenmerkten 2013. De wereldwijde economische groei bedroeg volgens het IMF circa 2,9% in 2013, maar de verschillen tussen de regio's waren groot. De Eurozone kende per saldo economische krimp, al was er sprake van herstel gedurende het jaar. De economie in de Verenigde Staten groeide met circa 1,6%. In de opkomende landen nam de economische groei af maar de groeicijfers liggen nog steeds beduidend hoger dan in de ontwikkelde landen. Per saldo bleef de inflatie laag, waardoor het voor centrale banken mogelijk was een zeer ruim monetair beleid te voeren.

De Amerikaanse centrale bank (Fed) handhaafde gedurende 2013 het opkoopprogramma van staats- en hypotheekgerelateerde obligaties. Dit beleid wordt in 2014 verkleind. De ECB verlaagde de beleidsrente in twee stappen naar het historisch lage niveau van 0,25%. De Bank of Japan continueerde het eind 2012 ingezette beleid van kwantitatieve verruiming.

De politiek blijft in veel landen een onzekere factor. In de Verenigde Staten stonden de Democraten en Republikeinen regelmatig lijnrecht tegenover elkaar aangaande de overheidsfinanciën. In Italië zorgde de eurosceptische verkiezingsuitslag voor onzekerheid. Ondanks een enkele oprisping, zoals de financiële problemen in Cyprus, nam de vrees over het uiteenvallen van de muntunie af.

Jaar van het aandeel

Vooraf het monetaire beleid drukte een belangrijke stempel op de financiële markten in 2013. De lage beleidsrentes en de diverse opkoopprogramma's waren een ondersteunende factor voor de meeste risicovolle beleggingen. Vooral aandelen uit de ontwikkelde markten profiteerden hiervan. De aankondiging van de afbouw van het opkoopprogramma door de Fed in mei zorgde voor wereldwijd stijgende renteniveaus.

Het rendement op veilige staatsobligaties in de portefeuille was daardoor negatief. Vooral de opkomende markten bleken gevoelig voor de beleidsintenties van de Amerikaanse centrale bank. Het afzakken van de eurocrisis leidde in de periferie juist tot dalende renteniveaus en een relatief sterke euro.

Duitse staatsobligaties eindigden het afgelopen jaar voor het eerst sinds 2006 in het rood. De stijging van de kapitaalmarktrente werd gedreven door de verwachte afbouw van het opkoopprogramma van de Fed, een beleidskoers die wordt aangeduid met de term 'tapering'. De Duitse 10-jaarsrente steeg van 1,3% eind 2012 naar 1,9% eind 2013. De obligaties van andere Europese kernlanden lieten een vergelijkbaar verloop zien. De neerwaartse bijstelling van de Nederlandse kredietwaardigheid door S&P had nauwelijks effect op de kapitaalmarktrente. De Nederlandse 10-jaarsrente steeg van het historisch lage niveau van 1,5% eind 2012 tot 2,2% eind 2013. Dit in tegenstelling tot de perifere landen waar de effectieve renteniveaus per saldo daalden. Het totaalrendement op Spaanse en Ierse obligaties bedroeg meer dan 10%. De Spaanse 10-jaarsrente daalde van 5,3% eind 2012 naar 4,2% eind 2013. Inflatiegerelateerde obligaties hadden last van de reële rentestijging. Gecombineerd met de hogere duratie resulteerde dit in een min van bijna 4%.

De hoge rendementen voor Investment Grade Credits en High Yield uit 2012 werden niet geëvenaard, maar in 2013 zijn de behaalde rendementen nog wel hoger dan die op staatsobligaties van de kernlanden. Het totaalrendement op schuldpapier uit de opkomende landen was negatief. Het rendement op Emerging Market Debt in harde valuta werd zowel negatief beïnvloed door de oplopende rente in de Verenigde Staten als een stijging van de risico-opslag. De lokale valuta variant had te lijden onder de forse koersdaling van de meeste opkomende marktvaluta's. Vooral landen met een tekort op de lopende rekening bleken erg kwetsbaar, waaronder: Indonesië, Zuid-Afrika, Brazilië en Turkije.

De aandelenmarkten van de ontwikkelde landen kenden een goed jaar. Door het zeer ruime monetaire beleid van de Bank of Japan (BoJ) is de Japanse aandelenmarkt in lokale valuta koploper. Het beleid van de BoJ leidde tot een forse daling van de Japanse yen wat gunstig uitwerkte op de winstgevendheid van Japanse exporteurs. Maar ook de Amerikaanse en Europese aandelenmarkten noteerden hoge rendementen.

Naast de gematigde economische groei en het ruime monetair beleid, profiteerden aandelen van hun aantrekkelijke waardering. Opkomende markten bleven daarentegen fors achter. Afzwakkende economische groei in China, dalende grondstofprijzen, de forse depreciatie van de Japanse yen drukten de winstgevendheid van bedrijven uit de opkomende markten. Ook door de verwachte tapering stonden opkomende markten onder druk.

Het rendement op grondstoffenbeleggingen was matig in 2013. Ondanks dat de energiesector redelijk stand hield door een gestegen olieprijs, leverden de andere grondstoffen fors in. Vooral de edelmetalen stonden onder druk. Door de afzwakkende eurocrisis keerde het vertrouwen in de euro gedeeltelijk terug. Per saldo nam de euro in waarde toe ten opzichte van zowel de Amerikaanse dollar als het Britse pond. De Japanse yen nam in waarde af ten opzichte van vrijwel alle belangrijke valuta's.

Gevoerd beleid

Beleggingsbeginselen

In 2013 heeft het bestuur wederom bij de beleggingsbeginselen van het pensioenfonds stilgestaan. Deze uitgangspunten vormen het startpunt voor de komende ALM-studie en de erop volgende portefeuilleconstructie.

Aanscherping van het beleggingsbeleid

Naar aanleiding van het DNB themaonderzoek "Uitbesteding vermogensbeheer" heeft het pensioenfonds haar beleggingsbeleid verder aangescherpt. Verder beoordeelt het pensioenfonds de rapportages die zij van de vermogensbeheerder ontvangt en wordt ook de vermogensbeheerovereenkomst geherevalueerd.

Onderzoek dienstverlening

Daarnaast heeft het pensioenfonds een veelomvattend project opgestart onder de titel 'herziening vermogensbeheer'. Het pensioenfonds heeft besloten om het beleggingsproces inclusief de strategie en de organisatie daarvan tegen het licht te houden en zodanig aan te passen dat deze geschikt zijn voor de komende vijf jaar. Hierbij wordt het pensioenfonds ondersteund door PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Directe aanleidingen voor deze herziening van het vermogensbeheer zijn:

- 1 Wijziging regels pensioenregeling;
- 1 PwC-analyse van het risicobeheersingskader balans- en vermogensbeheer (augustus 2012);
- 1 Bevindingen Themaonderzoek Uitbesteding Vermogensbeheer DNB (oktober 2012).

Het doel van dit proces is het realiseren van een vernieuwde beleggingsstrategie en een robuust beleggingsproces, uitgevoerd binnen een beheerst risicokader met een governancestructuur passend bij de complexiteit van de beleggingsportefeuille.

In meer detail zal het pensioenfondsbestuur zich bezighouden met de volgende onderwerpen:

- 1 Het ontwerpen, verbeteren en optimaliseren van de strategie, uitvoering van het beleggingsbeleid en het beheersingskader. De herziening van het vermogensbeheer gaat om deze reden in op uitbesteding van het fiduciair beheer (inclusief operationeel vermogensbeheer) dat aansluit bij het beleid en de governance van SPD en rekening houdt met compliancevereisten en best practice criteria;
- 1 Het vastleggen van de vernieuwde uitbestedingsrelatie in het fiduciaire beheerscontract, vermogensbeheercontract en service level agreement;
- 1 Het extern toetsen van fiduciaire- en governancemodellen via benchmarken en valideren van (delen van) de uitbesteding.

Risicobeheersing

Het pensioenfonds heeft enkele wijzigingen doorgevoerd op het gebied van risicobeheersing. Zo zijn er aanpassingen doorgevoerd met betrekking tot tegenpartijrisico.

Tegenpartijrisico

In 2013 heeft het pensioenfonds nieuw beleid vastgesteld ter beheersing van tegenpartijrisico. Als gevolg van dit nieuwe beleid is er op dit moment een overschrijding van het tegenpartijrisico met betrekking tot spreiding. De vermogensbeheerder heeft inmiddels een voorstel gedaan hoe hiermee om te gaan. Met dit nieuwe beleid wordt aangesloten bij de handvatten die DNB heeft gegeven voor de beheersing van tegenpartijrisico.

Sturen op Risico

Vooruitlopend op het nog verder uit te werken Risk Control Framework in 2015, heeft het pensioenfonds in 2013 het proces "Sturen op Risico" geïmplementeerd. Het doel van "Sturen op Risico" is om het lange termijn beoogde risicoprofiel te beheersen door de gekozen risicomaat op korte termijn te monitoren. Dit proces vormt het beleidskader om te bepalen of de portefeuille dient te worden aangepast of dat het huidige beleid kan worden voortgezet om binnen het gewenste risicoprofiel te blijven.

Rebalancing

In het voorjaar van 2013 is de omvang van de rebalancing afgewogen tegen de ontwikkelingen op de financiële markt en de financiële situatie van het pensioenfonds. Het marktsentiment van de financiële markten vormde op dat moment geen beperking om de rebalancing conform mandaat uit te voeren. Per saldo zijn aandelen verkocht en vastrentende waarden en grondstoffen gekocht om meer in lijn met de gewenste strategische portefeuille te beleggen.

Beleggingscategorieën

In 2013 is de allocatie naar EMD Local Currency toegevoegd. Uit de uitkomsten van de portefeuilleconstructie is al eerder gebleken dat staatsobligaties uit opkomende markten een waardevolle toevoeging zijn aan de beleggingsportefeuille. Door een gedeelte vanuit EMD HC (hard currency) te spreiden naar EMD LC (local currency) wordt het risico-rendementsprofiel van de portefeuille verder verbeterd. Door te beleggen in de lokale valuta van opkomende markten wordt ingespeeld op de verwachte appreciatie van deze valuta als gevolg van de aantrekkende economische groei.

Portefeuillewaarde

De waarde van de portefeuille en de verdeling van het vermogen over de verschillende beleggingscategorieën aan het einde van het jaar ten opzichte van de situatie aan het begin van het jaar wordt weergegeven in onderstaande tabel:

Bedragen x € 1.000.000	2013		2012	
	Bedrag	Percentage	Bedrag	Percentage
Vastgoed	51	5%	54	5%
Aandelen	240	23%	222	21%
Vastrentende waarden	652	64%	617	60%
Overige beleggingen	51	5%	61	6%
Derivaten	28	3%	85	8%
Totaal	1.022	100%	1.039	100%

Aansluiting met de jaarrekening

In bovenstaande opstelling zijn de derivaten gesaldeerd weergegeven; in de jaarrekening zijn de negatieve derivaten verantwoord onder overige schulden conform RJ 610 van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving.

Rendementen

Onderstaande tabel geeft de performance weer uitgesplitst naar de verschillende categorieën waarin voor het pensioenfonds wordt belegd:

	2013	2013	2012	2012
	Portefeuille	Benchmark	Portefeuille	Benchmark
Vastgoed	-2,4%	0,5%	8,6%	10,1%
Aandelen	18,5%	18,6%	15,5%	15,8%
Vastrentende waarden	-0,1%	-0,2%	10,4%	9,9%
Alternatieve beleggingen	2,1%	1,7%	9,3%	2,5%
Totaal	4,0%	3,8%	11,0%	10,6%
Totaal inclusief hedgeportefeuilles	-0,7%		14,3%	

Afdekking renterisico

Hoewel de rentegevoeligheid van de Technische Voorziening is afgenomen sinds de introductie van de UFR rekenrente in 2012 door DNB, vormt renterisico nog steeds een groot risico voor het pensioenfonds. Het pensioenfonds beheerst het renterisico door te beleggen in vastrentende waarden, renteswaps en renteswaptions.

Over 2013 vormde 94% van de rentegevoeligheid van de dekkingsgraad de basis voor het bepalen van de rente afdekkingsportefeuille. Echter, het gebruik van swaptions betekent dat de effectieve afdekking gedurende een jaar kan variëren en ook minder dan 94% kan zijn. Er hebben zich over 2013 geen veranderingen voorgedaan in het rente-afdekkingsbeleid. De hedge wordt ieder kwartaal aangepast op basis van de geactualiseerde pensioenverplichtingen en nieuwe dekkingsgraad. Door de afdekking van het renterisico is de dekkingsgraad minder gevoelig voor rentebewegingen.

De 30-jaars swaprente is in 2013 gestegen met 50 basispunten van 2,23% naar 2,73%. De rentestijging leidde tot een daling van de waarde van de Technische Voorziening, de renteswaps en swaptions en de vastrentende waarde portefeuille. De waarde van de renteswaps en swaptions en de vastrentende waarde portefeuille is echter iets minder gedaald dan de waarde van de Technische Voorziening, waardoor de beweging van de rente beperkt, maar positief heeft bijgedragen aan de ontwikkeling van de dekkingsgraad.

Afdekking valutarisico

Het pensioenfonds belegt in verschillende beleggingen die in buitenlandse valuta genoteerd zijn. De belangrijkste buitenlandse valuta waarin belegd wordt, zijn de Amerikaanse dollar, het Britse pond, de Japanse yen en de Zwitserse frank. Het valutarisico van deze valuta wordt voor aandelen, grondstoffen en Private Equity voor 75% afgedekt naar de euro. Voor de beleggingscategorieën Global high yield, obligaties in opkomende landen (in harde valuta) en Infrastructuur wordt het valutarisico volledig afgedekt. In het valuta-afdekkingsbeleid heeft zich gedurende 2013 geen verandering voorgedaan. Gedurende 2013 werden de afgedekte buitenlandse valuta gemiddeld genomen zwakker ten opzichte van de euro. De valuta-afdekking (inclusief rente- en valutahedge) heeft 0,5% aan het resultaat van de portefeuille bijgedragen. De ontwikkeling van dit resultaat werd vooral gedreven door de ontwikkeling van de grootste buitenlandse valuta positie: de Amerikaanse dollar.

Dynamische Asset Allocatie (DAA)

2013 werd ingegaan met een overwogen positie op de categorie High Yield en op aandelen opkomende markten ten koste van Europese staatsobligaties. De overweging op High Yield is gedurende de eerste vier maanden afgebouwd vanwege de normalisatie van de risicopremie naar een niveau rond het lange termijn gemiddelde. Medio 2013, na de correctie op de aandelenmarkten, is een nieuwe overwogen positie op aandelen geïnitieerd ten koste van Europese staatsobligaties. In onze optiek was de daling op de financiële markten als gevolg van de angst voor afbouw van het ruime monetaire beleid in de Verenigde Staten overtrokken. Mede vanuit diversificatieoogpunt werd gekozen om de overweging te spreiden over Amerikaanse en Europese aandelen. De overweging van aandelen ten koste van staatsobligaties gedurende 2013 zorgde voor een outperformance. Vooral de overweging van Amerikaanse aandelen droeg hieraan bij, terwijl de overweging op aandelen uit opkomende markten juist een drukkend effect had op het resultaat. Per saldo heeft het DAA een positieve bijdrage van 0,2% aan het resultaat van de portefeuille geleverd.

Vastrentende waarden

Het doel van het vastrentende waarden mandaat is om een veilige basis te bieden binnen de beleggingsportefeuille en hiermee aan de nominale verplichtingen van het fonds te kunnen voldoen.

De crisis rond de eurozone staatsleningen nam in 2013 verder af. In 2013 bleef de economie van de eurozone als geheel krimpen terwijl de werkloosheid opliep tot recordniveaus. De dalende inflatie werd door de ECB steeds als zorgwekkend ervaren. De overheidfinanciën van de perifere eurozone landen lieten in 2013 weinig verbetering zien. De begrotingstekorten daalden niet en de staatsschulden namen niet af. Opmerkelijk was dat de financiële markten op verwachte positieve ontwikkelingen vooruit liepen, waardoor de risico-opslag van de perifere landen in de loop van 2013 gestaag daalden, terwijl de feitelijke ontwikkelingen daar nog geen aanleiding toe gaven.

Na de sterke daling van de rente op langere looptijden in de kernlanden binnen de eurozone liep de rente in 2013 weer op. In de perifere landen daalde de rente juist. Aangezien uitsluitend in staatsobligaties van kernlanden wordt belegd, behaalde deze portefeuille een negatief resultaat van 1,7%.

Ook in 2013 was er een grote vraag naar bedrijfsobligaties (credits). Het aanbod van nieuw papier was vrij beperkt. Dit geldt vooral voor bankpapier waar per saldo meer leningen afliepen dan er aan nieuw papier werd uitgegeven. De aanhoudende steunmaatregelen van Centrale Banken en een lage inflatie zorgden er voor dat de gemiddelde risico opslag voor credits in 2013 wederom verder afnam. De Europese kernlanden gerelateerde leningen presteerden over het algemeen het beste. Het resultaat op de creditsportefeuille bedroeg 2,2% over 2013.

High Yield

Ondanks dat het hoge rendement voor High Yield obligaties uit 2012 niet geëvenaard werd, was het rendement met 6,3% wel hoger dan voor staatsobligaties van kernlanden. Per saldo daalden de risico-opslagen waardoor, ondanks de stijgende staatsobligatie rente, toch een positief rendement genoteerd werd. Het bedrijfsleven staat er per saldo goed voor. Het aantal faillissementen is laag en de marktverwachting is dat dit voorlopig zo blijft. Daarnaast is er door de lage renteomgeving een aanhoudende vraag naar bedrijfsobligaties.

Emerging Markets Debt Hard Currency

Het totaalrendement op schuld papier uit de opkomende landen was negatief (-5,5%). Het rendement op deze belegging werd negatief beïnvloed door de oplopende rente in de VS en door een stijging van de risico-opslag. De belangrijkste ontwikkeling die hieraan ten grondslag lag was de economische groei. Structurele hervormingen, een verkrappend monetair beleid en lagere grondstoffenprijzen stonden het economische herstel in de weg.

Emerging Markets Debt Local Currency

Schuldpapier uit opkomende landen in lokale valuta had te lijden onder de forse afname van de meeste valuta's. Het totaalrendement op deze categorie was fors negatief (-17,5%). Door de lagere economische groei, nemen de tekorten toe en daarmee ook de afhankelijkheid van buitenlands kapitaal. Dit leidt tot een toename van de bewegelijkheid op de valutamarkten.

Per saldo heeft de vastrentende waarden portefeuille met een rendement van -0,1% versus een benchmarkrendement van -0,2% een outperformance van 0,1% behaald. Voor 2014 wordt een zeer bescheiden herstel verwacht, waardoor de rendementen op vastrentende waarden bescheiden zullen blijven.

Aandelen

Ondanks een aanhoudend somber beeld in Europa als gevolg van de eurocrisis, was 2013 een goed jaar voor aandelenbeurzen. Tegen het einde van het jaar werden diverse jaarrecords gevestigd.

Belangrijkste reden hiervoor was het aanhoudende ruime monetaire beleid van de verschillende centrale banken. Het beeld in de Verenigde Staten duidt op een gestaag doorzettende economische groei. In Europa lijkt de eurocrisis onder controle en zijn de vooruitzichten nu voorzichtig positief. In de opkomende markten is echter juist sprake van een afnemende groei. De Europese beurzen stegen met ruim 19%. De Amerikaanse beurs steeg in euro's gemeten met 26%. Opkomende markten daalden in euro's met ruim 6%.

Hoewel de beurzen in de breedte flink stegen, was er sprake van duidelijke voorkeuren binnen de verschillende markten. Dit kwam tot uitdrukking in het soort aandelen dat werd gekocht. Aandelen van bedrijven van lagere kwaliteit (een minder stabiele winstgroei, lagere winstmarges of een matige balanskwaliteit) deden het beter dan aandelen van hogere kwaliteit. Ook deden goedkope (waarde)aandelen het beter dan groeiaandelen.

Het waren vooral de sectoren met een blootstelling aan de Europese economie die goed presteerden, zoals telecommunicatie en cyclische consumentengoederen. Sectoren met een blootstelling aan opkomende markten en grondstoffen bleven achter, zoals basismaterialen en energie.

Aandelen Europa

Alle aandelenportefeuilles in Europa lieten een goede performance zien. Per saldo behaalden deze portefeuille een positief resultaat van 21,5%, wat een outperformance betekende van 1,7%. Deze outperformance wordt met name verklaard door de aandelenselectie van de verschillende managers.

Aandelen VS

In de Verenigde Staten werd ook een rendement (26,4%) boven de benchmark (26,1%) behaald. De verbeteringen die zijn doorgevoerd in het model om de stijleffecten beter tot zijn recht te laten komen hebben geleid tot een positieve bijdrage aan het resultaat.

Aandelen Japan

De aandelen Japan (indexbeleggingen) behaalden een rendement van 21,7%, in lijn met het benchmarkrendement.

Aandelen opkomende markten

Alleen deze aandelenportefeuille (indexbeleggingen) behaalde een negatief rendement van 6,8%, in lijn met het benchmarkrendement.

Per saldo is de aandelenportefeuille van het pensioenfonds in 2013 met 18,5% gestegen. Dit was licht lager (-0,1%) dan het benchmarkrendement. Hetgeen veroorzaakt werd door de overweging van aandelen opkomende markten uit hoofde van het DAA beleid.

Alternatieve beleggingen

Private equity

De investeringen in niet-beursgenoteerde ondernemingen namen volgens een rapport van Private Equity International toe. De instroom van nieuw geld richting de private equity fondsen steeg naar het hoogste niveau in de afgelopen vijf jaar. Het merendeel van de nieuwe investeringen komt terecht bij de 'buy-out', 'venture capital' en 'groefondsen'. De sterke groei van nieuwe gelden richting private equity ging vooral naar de Amerikaanse fondsen. De opkomende markten lieten juist een daling zien.

De uitkeringen door verkopen stegen sterk. Dit kwam onder andere door de hogere beurskoersen.

Onder druk van investeerders blijkt dat maatschappelijk verantwoord beleggen steeds meer op de agenda staat van de private equity fondsen. Ook blijven de kosten dalen onder druk van investeerders.

De beleggingen in private equity behaalden een positief rendement van 15,1% in 2013. Daarmee bleef het fonds achter bij de benchmark, dat een positief rendement van 21,2% behaalde. Dit is conform verwachting. Door de meer conservatieve waarderingen van beleggingen binnen de private equity fondsen blijven die in een sterk opgaande aandelenmarkt achter.

Infrastructuur

Binnen de infrastructuur beleggingen is er door een terugtrekkende overheid steeds meer aanbod in noodzakelijke activa voor de economie. Investeringen in wegen, bruggen, zeehavens, spoorwegen, luchthavens en de energiesectoren krijgen steeds meer aandacht van institutionele beleggers. Gevolg hiervan is dat de vraag naar dergelijke beleggingen in infrastructuur sterk stijgt, terwijl het aanbod een bescheiden groei laat zien. Hierdoor is er een sterk oprijvende prijs voor nieuwe activa, waardoor toekomstige rendementen onder druk komen te staan. Door de grote mate van financiering met vreemd vermogen kan door een stijgende rente een drukkend effect optreden op toekomstige rendementen. Daarnaast wordt de markt geconfronteerd met nieuwe additionele heffingen op de opbrengsten.

De infrastructuurfondsen presteerden naar behoren afgelopen jaar, maar economisch gevoelige investeringen, zoals tolwegen en havens maakten een moeilijke periode door. Binnen de energiesector blijft de vraag naar nieuwe investeringen in bijvoorbeeld hernieuwbare energie en infrastructuur voor transport en opslag van gas en olie hoog.

Het fonds behaalde in 2013 een rendement van 3,3% op zijn infrastructuurbeleggingen. De benchmark behaalde een rendement van 3,1%.

Grondstoffen

Beleggingen in grondstoffen (commodities) zijn investeringen in natuurlijke materialen die gebruikt worden in productieprocessen (olie en metalen bijvoorbeeld). De markt van grondstofbeleggingen liet in 2013, net zoals in 2012, een wisselend beeld zien. Vooral macro economische ontwikkelingen hebben het rendement bepaald in 2013. Het begin van het jaar werd gekenmerkt door onzekerheid over de financiële stabiliteit in Europa, voornamelijk door de crisis op Cyprus. Grondstoffen werden in het tweede kwartaal voornamelijk gedreven door een sterke dollar en een afnemende economische groei in China. Door goede economische vooruitzichten in de Verenigde Staten, was er angst in de markt dat de Fed zou stoppen met het opkopen van obligaties. Dit leidde ertoe dat de investeringen in grondstoffen minder waard werden. De tweede helft van 2013 werd gekenmerkt door de onrusten in het Midden-Oosten. Dit zorgde voor een prijsstijging van olie. Het koude weer in de Verenigde Staten zorgde voor een prijsstijging van Natural Gas. Edelmetalen werden minder waard na de aankondiging van de Fed dat de stimuleringsmaatregelen worden afgebouwd. Het fonds behaalde in 2013 een rendement van -2,1% op zijn grondstoffenbeleggingen. De benchmark behaalde een rendement van -5,5%.

Fagoed

Dit fonds fungeert als schakel tussen de agrarische ondernemer en de belegger op de kapitaalmarkt. Om voor agrarische ondernemers kapitaal beschikbaar te stellen voor herfinanciering, bedrijfsuitbreiding, -overname, -opvolging of -verplaatsing en de koop van gepachte grond.

De dalende rente is in de afgelopen jaren een belangrijke reden van de goede performance geweest. In 2013 is de rente opgelopen en daarmee als drijfveer van de performance weggevallen. Het rendement over 2013 was ongeveer 0,7%.

Vastgoed

Het beeld van de Nederlandse vastgoedmarkt was in 2013 weinig positief. Dit werd door een belangrijk deel veroorzaakt door de recessie in Nederland. Daarnaast zijn er ook structurele oorzaken van de afwaardering van vastgoed.

Hieronder wordt aangegeven wat in 2013 de situatie per sector was:

- 1 Woningen: in de huurwoningenmarkt waren er in 2013 tal van ontwikkelingen. Belangrijk waren de (ver)huurdersheffing in het gereguleerde huursegment en de mogelijkheid om scheefhuurders hogere huurverhogingen in rekening te brengen. Door het stilvallen van de koopwoningmarkt was het eenvoudiger voor pensioenfondsen om beleggingshuurwoningen te verkrijgen. Toch waren er ook lichtpuntjes op de koopwoningmarkt. De daling van de huizenprijzen lijkt uit te bodemen en er worden weer meer woningen verkocht dan een jaar geleden.
- 1 Winkels: de tweedeling in de winkelmarkt lijkt door te zetten. De waarde van winkels op A-locaties is relatief stabiel. Op B en C-locaties dalen de huren van winkelruimte en staat ook de waarde van de winkels onder druk. Ook de leegstand neemt in dit segment toe.
- 1 Kantoren: de structurele overcapaciteit zorgt voor aanhoudende druk op de kantorenmarkt. De waarderingen van kantoren bleven dalen in 2013 en de leegstand is nog steeds relatief groot. Wel worden tal van initiatieven genomen om de leegstand te verminderen, zoals transformatie van kantoren naar appartementen of hotels.

Naast de positieve invloed van huuropbrengsten, werd het rendement van de portefeuille negatief beïnvloed door de waardeontwikkeling van het vastgoed. De portefeuille presteerde met -2,4% slechter dan de ROZ/IPD benchmark (0,5%).

Verantwoord Beleggen

Verantwoord beleggen en corporate governance

Het pensioenfonds vindt het belangrijk invulling te geven aan verantwoord beleggen. Het pensioenfonds belegt in de beleggingspools van Syntrus Achmea Vermogensbeheer waarop het verantwoord beleggen beleid wordt toegepast. Als uitgangspunt worden de principes van de Global Compact van de Verenigde Naties gehanteerd. Deze tien principes zijn gerelateerd aan de mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anti-corruptie en vinden hun oorsprong in internationaal breed geaccepteerde verdragen zoals de Universele Verklaring inzake de Rechten van de Mens en de conventies van de International Labour Organisation.

Het verantwoord belegen beleid bestaat uit de volgende onderdelen:

- 1 Uitsluiten van controversiële wapens
Het gaat hier om bedrijven die kernwapens, biologische wapens, chemische wapens, anti-persoonsmijnen of clusterbommen produceren. Naast de aandelenpools en de vastrentende waarden pool wordt sinds 2012 het uitsluitingsbeleid ook toegepast op de Syntrus Achmea Global High Yield Pool en het Syntrus Achmea Geldmarkt Fonds.
Per 1 januari 2013 is het wettelijk verboden om in ondernemingen te beleggen die clusterbommen produceren. Voor het pensioenfonds heeft de wettelijke bepaling geen impact aangezien de beleggingspools clusterbommen expliciet uitsluiten van hun beleggingen.
- 1 Engagement, aangaan van dialoog met ondernemingen
Het doel van engagement is om ondernemingen waarin het fonds is belegd aan te sporen tot beter gedrag en om aandeelhouderswaarde te creëren. Aan de hand van thema's gaat het fonds de dialoog aan met ondernemingen. In 2013 stonden twee nieuwe thema's centraal, 'Veilige arbeidsomstandigheden in de kledingsector' en CO2 management in de vastgoedsector'.

1 Corporate governance en stemmen op aandeelhoudersvergaderingen

Syntrus Achmea Vermogensbeheer stemde voor de Aandelenpool Europa in 2013 op 283 vergaderingen. In totaal passeerden 4128 agendapunten de revue. In 2013 werd in ongeveer 9% van alle agendapunten tegen het management gestemd.

Syntrus Achmea Vermogensbeheer stemde voor de Aandelenpool Amerika in 2013 op 340 vergaderingen. In totaal passeerden 4212 agendapunten de revue. In 2013 werd in ongeveer 9% van alle agendapunten tegen het management gestemd.

Syntrus Achmea Vermogensbeheer stemde voor de Aandelenpool High Conviction Europa in 2013 op 131 vergaderingen. In totaal passeerden 2004 agendapunten de revue. In 2013 werd in ongeveer 7% van alle agendapunten tegen het management gestemd.

Syntrus Achmea Vermogensbeheer stemde voor de Aandelenpool Multi Managers Europa in 2013 op 194 vergaderingen. In totaal passeerden 2956 agendapunten de revue. In 2013 werd in ongeveer 9% van alle agendapunten tegen het management gestemd.

1 Integratie van duurzaamheidsinformatie in het beleggingsproces

De laatste jaren is er toenemende belangstelling om duurzaamheidsinformatie ook te integreren in het beleggingsproces. Sinds 2010 neemt Syntrus Achmea Ecologische, Sociale en Goed bestuurfactoren (ESG factoren) mee in het High Conviction aandelenbeleggingsproces. Dit wordt gedaan vanuit de overtuiging dat het meenemen van duurzaamheids informatie bijdraagt aan een beter geïnformeerde beleggingsbeslissing.

Op de website van Syntrus Achmea wordt uitgebreid gerapporteerd over het verantwoord beleggen beleid, het uitsluitingsbeleid en het stembeleid.

Vooruitblik

Voor 2014 is de verwachting dat de wereldwijde economische groei aantrekt en dat de inflatie laag blijft. Zeker in de eurozone bevinden de inflatiecijfers zich in een dalende trend. Het gematigde economisch herstel in de Verenigde Staten zal naar verwachting doorzetten. De Fed zal het obligatie-opkoopprogramma gedurende 2014 verder afbouwen. Europa krabbelt verder op, maar is met de op de achtergrond sluimerende schulden crisis nog wel gebaat bij nieuwe monetaire impulsen. In de opkomende landen wordt een lichte groeiversnelling verwacht ten opzichte van 2013.

Ondanks dat de Fed is gestart met de afbouw van het opkoopprogramma blijft het wereldwijde monetaire beleid ruim. In de Verenigde Staten zal de beleidsrente laag blijven en in Europa en Japan worden mogelijk nieuwe verruimende maatregelen doorgevoerd. Het aanhoudend ruime monetaire beleid kan leiden tot verder dalende risicopremies. Deze dalende risicopremies zijn naar verwachting minder sterk dan de afgelopen jaren.

De euro crisis, een forse groeivertraging in China en de onzekerheid over het monetaire beleid zijn de grootste risico's. Ondanks dat de onrust over de muntunie in 2013 is geluwd, blijven de macro-economische verschillen in de eurozone groot en de groei per saldo laag. Beleidsmakers zullen op nationaal en supranationaal niveau door moeten gaan met hervormingen en het op orde brengen van de overheidsfinanciën. Toenemende sociale onrust kan opnieuw leiden tot het opblazen van de euro crisis. Een forse groeivertraging in China heeft ook nadelige effecten op andere opkomende landen en zal de wereldwijde groei negatief beïnvloeden. De Fed is vanaf januari 2014 gestart met de afbouw van het opkoopprogramma. Indien de verbeteringen in de macro-economische data aanhouden, zal de Fed geleidelijk aan het opkoopprogramma verder afbouwen. Onverwachte wijzigingen in dit beleid kunnen leiden tot een snelle en forse stijging van de kapitaalmarktrente in de Verenigde Staten.

Vanwege de lage effectieve renteniveaus en de sterke stijging van aandelen in 2013, zijn de rendementsverwachtingen voor de komende jaren gematigd. Waarderingstechnisch gaat de voorkeur nog wel steeds uit naar aandelen ten opzichte van obligaties. De renteniveaus voor zowel staatsobligaties van kernlanden als bedrijfsobligaties zijn laag, waardoor lage absolute rendementen worden verwacht. Vanuit waarderingsperspectief zijn beleggingen uit opkomende landen aantrekkelijker dan beleggingen in ontwikkelde landen. Wel zijn de risico's bij de opkomende landen op korte termijn nog groot.

FINANCIËLE PARAGRAAF

Bij de beoordeling van de financiële positie door de certificerend actuaris is bepalend de mate van waarschijnlijkheid dat het pensioenfonds kan voldoen aan de verplichtingen aangegaan tot balansdatum. Daarbij wordt in aanmerking genomen het streven inzake voorwaardelijke toeslagen, zoals aan de actieven en niet-actieven gecommuniceerd en de in wet- en regelgeving opgenomen criteria.

De actuaris heeft verklaard dat de vermogenspositie van het pensioenfonds naar haar mening niet voldoende is, vanwege het reservetekort.

Dekkingsgraad

	31-12-2013	31-12-2012	31-12 2011	31-12 2010	31-12 2009
	%	%	%	%	%
Aanwezige dekkingsgraad	104,1	98,8	95,3	99,6	103,8
Vereiste dekkingsgraad	110,7	111,1	111,6	112,5	112,4
Minimaal vereiste dekkingsgraad	104,1	104,1	104,1	104,1	104,1

Actuariële analyse van het resultaat

De samenstelling van het resultaat blijkt uit het volgende overzicht (x € 1.000):

	2013	2012
Rendement en wijziging rentetermijnstructuur	22.738	50.344
Premies	836	332
Waardeoverdrachten	3	-
Kosten	-282	229
Uitkeringen	-78	-32
Kanssystemen	671	-126
Korting	31.212	3
Voorwaardelijke toeslagverlening	-164	-
Incidentele mutaties	-1.994	-18.474
Andere oorzaken	-3	-3
Resultaat	52.939	32.273

Rendement en wijziging rentetermijnstructuur

Het beleggingsresultaat is het saldo van de beleggingsopbrengsten en de benodigde intresttoevoeging aan de technische voorzieningen (-13.875) en het saldo uit hoofde van wijziging RTS (36.613). Dit leidt tot een positief jaarresultaat van 22.738.

Premies

Het resultaat op premies is het verschil tussen de feitelijke premies en het voor de tijdsevenredige opbouw van de pensioenaanspraken benodigde bedrag.

Waardeoverdrachten

In 2013 hebben op beperkte schaal inkomende en uitgaande waardeoverdrachten plaatsgevonden, Het resultaat op inkomende waardeoverdrachten (22) bedraagt positief 4; het resultaat op uitgaande waardeoverdrachten (5) bedraagt negatief 1. Per saldo een positief resultaat op waardeoverdrachten van 3.

Kosten

De werkelijke uitvoeringskosten bedroegen 1.670 in het boekjaar. Voor uitvoeringskosten kwam 1.212 beschikbaar uit de benodigde premie en 176 uit de technische voorziening. Per saldo een verlies van 282.

Uitkeringen

Het resultaat op uitkeringen, een verlies van 78, bestaat uit het verschil in gedane uitkeringen (23.538) en de vrijval uit de voorziening ten behoeve van de uitkeringen (23.460).

Kanssystemen

Het resultaat op kanssystemen is 671 positief. Dit is een combinatie van het negatieve resultaat op sterfte (194), resultaat op arbeidsongeschiktheid (289) en positieve resultaat op mutaties (576).

Korting

Er is een positief resultaat van 31.212 op korting. Dit positieve resultaat wordt veroorzaakt doordat bij de bepaling van de technische voorzieningen ultimo 2013 rekening is gehouden met de per 1 april 2014 toe te passen korting van 3,1%.

Incidentele mutaties

Het negatieve resultaat op incidentele mutaties TV bestaat uit de verhoging van de TV door de verhoging van de excasso-opslag ultimo 2013 van 1,8% naar 2,0% (1.994).

Andere oorzaken

Het resultaat op overige oorzaken bestaat uit de overige baten en lasten ad 3 uit de resultatenrekening.

RISICOPARAGRAAF

Risico en beheersing/beleid

Het bestuur heeft zijn beleid verwoord in de ABTN. Algemene leidraad voor het uitvoeren van zijn beheertaken is risicomijdend operationeel management. Onderstaand treft u de risico's die het bestuur met prioriteit heeft aangepakt:

- Beleggingsrisico's
- Actuariële risico's
- Renterisico

Beleggingsrisico's

Het Financieel Toetsingskader ("FTK") voor pensioenfondsen is een onderdeel van de Wet verplichte beroepspensioenregeling (Wvb). De regelgeving van het FTK werkt de economische risico's voor pensioenfondsen verbonden aan onder meer aandelen, valuta's en rente uit. Het vertaalt deze naar vereiste reserveposities en dekkingsgraden. Hiermee worden pensioenfondsen gedwongen te overwegen welk totaal risiconiveau ze kunnen of willen accepteren. Het pensioenfonds zet, binnen de kaders van het geformuleerde risicobeleid, in op maximalisatie van het rendement op het vermogen. Bij de analyses en afwegingen wordt het pensioenfonds geadviseerd door Syntrus Achmea.

Actuariële risico's

Het fonds past de AG-prognosetafels 2012-2062 toe. Deze tafels zijn toegepast in combinatie met de fondsspecifieke ervaringssterfte op basis van het Towers Watson ervaringssterftemodel 2012.

Overige relevante actuariële risico's zijn het overlijdens- en het arbeidsongeschiktheidsrisico; deze risico's zijn tot en met 31 december 2013 volledig herverzekerd. Vanaf 1 januari 2014 heeft SPD een stop-loss verzekering afgesloten bij Zwitserleven.

Renterisico

Renterisico is het risico dat een rentebeweging de financiële situatie van het pensioenfonds negatief beïnvloedt. Dit risico bestaat doordat beleggingen en verplichtingen niet in dezelfde mate gevoelig zijn voor rentebewegingen. Het renterisico neemt af naarmate de looptijd van de beleggingen meer overeenkomt met de looptijd van de verplichtingen. In 2013 heeft het pensioenfonds zijn dynamische afdekkingsstrategie - gericht op het beperken van het renterisico over de pensioenverplichtingen - voortgezet. Deze strategie bestaat uit combinaties van rentederivaten. De verhouding hiertussen wordt bepaald door de marktrente. Het verkleinen van het renterisico leidt tot een lagere vereiste dekkingsgraad voor het fonds, dan het geval zou zijn geweest zonder beperking van het renterisico.

Voor een nadere toelichting op de risico's waaraan het fonds blootstaat wordt verwezen naar de jaarrekening.

TOEKOMSTPARAGRAAF

In 2015 wordt het nieuwe fiscaal kader (ook) voor beroepspensioenfondsen van toepassing. Vooralsnog lijken de hierdoor noodzakelijke aanpassingen in de pensioenregeling mee te vallen. Voor de zomer van 2014 zal er (waarschijnlijk) een voorstel worden voorgelegd aan de leden van DPD. De tweede helft van 2014 zal dan gebruikt worden voor implementatie van de nieuwe regeling.

In de loop van 2014 zal ook meer duidelijk worden over het financiële toetsingskader. Samen met DPD is er al veel tijd besteed aan het in kaart brengen van de gevolgen van de verschillende varianten die afgelopen periode de revue zijn gepasseerd. Hierdoor is er al goed zicht op de mogelijke impact op de pensioenregeling en de gevolgen voor de deelnemers. Maar zolang definitieve invoering van het nieuwe kader uitblijft, is het nog onduidelijk of en hoe de pensioenregeling moet worden aangepast.

Ook in de loop van 2014 zal een ALM-studie worden afgerond. Deze maakt onderdeel uit van het project herziening vermogensbeheer, dat uiteindelijk moet leiden tot een robuust en toekomstbestendig beleggingsbeleid. Hoe het beleggingsbeleid er uiteindelijk uit komt te zien is niet alleen afhankelijk van de uitkomsten van de ALM-studie, maar ook van de mogelijkheden en beperkingen die het nieuwe financieel toetsingskader in dit kader biedt.

Het bestuur kijkt ook steeds nadrukkelijker naar de situatie in de wat verder liggende toekomst. Biedt het draagvlak nog voldoende basis voor een verplicht gesteld pensioenfonds, zijn er andere uitvoeringsmogelijkheden (denk bijvoorbeeld aan een APF), past de huidige bestuursstructuur binnen de steeds strenger worden eisen aan deskundigheid, geschiktheid en beschikbaarheid? In dat laatste kader is het bestuur al bezig om de continuïteit te verbeteren en de kwetsbaarheid te verminderen. Er is een begin gemaakt met het zoeken naar een nieuw bestuurslid, en de beleggingscommissie wordt in 2014 uitgebreid met een (tweede) externe deskundige.

Er blijft dus genoeg te doen in de komende periode. Het bestuur zal zich blijven versterken en blijven vernieuwen om de uitdagingen die op ons afkomen het hoofd te kunnen bieden.

Houten, 17 juni 2014

Stichting Pensioenfonds voor Dierenartsen

Het bestuur

De heer M. Smit
Voorzitter

De heer IJ. de Vries
Secretaris

De heer K.J. Broekhuizen

Mevrouw L.A.M. Stark

De heer T. de Ruijter

Mevrouw A.C.M. van Heuven-van Kats

F JAARREKENING

1 BALANS PER 31 DECEMBER 2013

(na verwerking van het resultaat)

(in duizenden euro's)

	31 december 2013	31 december 2012
ACTIVA		
Beleggingen voor risico pensioenfonds (1)	1.033.373	1.039.223
Herverzekeringsdeel technische voorzieningen (2)	4.227	3.813
Vorderingen en overlopende activa (3)	1.450	233
Liquide middelen (4)	626	358
	<u>1.039.676</u>	<u>1.043.627</u>
PASSIVA		
Algemene reserve (5)	40.080	-12.859
Technische voorzieningen (6)	985.815	1.055.373
Overige schulden en overlopende passiva (7)	13.781	1.113
	<u>1.039.676</u>	<u>1.043.627</u>
Dekkingsgraad op basis van FTK in %	104,1	98,8

2 STAAT VAN BATEN EN LASTENOVER 2013

(in duizenden euro's)

		2013	2012
Bijdragen van deelnemers	(8)	18.525	17.919
Beleggingsresultaten risico pensioenfonds	(9)	-10.455	128.434
Saldo waardeoverdrachten risico pensioenfonds	(10)	17	-
Pensioenuitkeringen	(11)	-23.538	-21.840
Mutatie technische voorzieningen	(12)		
Pensioenopbouw		-16.184	-15.732
Korting		31.212	-
Rentetoevoeging		-3.713	-14.957
Pensioenuitkeringen		23.460	21.808
Onttrekkingen voor uitvoeringskosten		469	349
Saldo overdrachten van rechten		-14	-
Wijziging marktrente		36.613	-63.133
Wijziging actuariële grondslagen		-1.994	-18.474
Toevoeging in verband met kosten		-293	-228
Toeslagen		-164	3
Overige wijzigingen		166	944
		<u>69.558</u>	<u>-89.420</u>
Herverzekeringen	(13)	91	-844
Mutatie herverzekeringsdeel technische voorzieningen	(14)	414	-226
Uitvoeringskosten	(15)	-1.670	-1.747
Diverse baten en lasten	(16)	-3	-3
Saldo van baten en lasten		<u>52.939</u>	<u>32.273</u>
Bestemming saldo			
Mutatie algemene reserve		<u>52.939</u>	<u>32.273</u>

3 KASSTROOMOVERZICHT 2013

(in duizenden euro's)

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode.

	2013	2012
Kasstroom uit pensioenactiviteiten		
Bijdragen van deelnemers	18.550	18.153
Saldo waardeoverdrachten risico pensioenfonds	44	-
Pensioenuitkeringen	-23.433	-21.811
Herverzekeringen	-1.109	-528
Uitvoeringskosten	-702	-2.149
Diverse baten en lasten	-3	-3
	<u>-6.653</u>	<u>-6.338</u>
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten		
Verkopen beleggingen	1.185.077	1.317.150
Aankopen beleggingen	-1.203.533	-1.309.754
Directe opbrengsten	28.825	23.107
Overige mutaties beleggingen	-148	-21.834
Kosten vermogensbeheer	-3.300	-2.246
	<u>6.921</u>	<u>6.423</u>
Mutatie liquide middelen	<u>268</u>	<u>85</u>
Samenstelling geldmiddelen		
	2013	2012
Liquide middelen per 1 januari	358	273
Mutatie liquide middelen	268	85
Liquide middelen per 31 december	<u>626</u>	<u>358</u>

4 GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Algemeen

Het doel van Stichting Pensioenfonds voor Dierenartsen, statutair gevestigd te Utrecht, is het nu en in de toekomst verstrekken van uitkeringen aan gepensioneerden en nabestaanden ter zake van ouderdom en overlijden; tevens verstrekt het fonds uitkeringen aan arbeidsongeschikte deelnemers. Deze doelstelling is nader uitgewerkt in onder andere de statuten, het pensioenreglement en de Actuariële en Bedrijfstechnische Nota van Stichting Pensioenfonds voor Dierenartsen.

Overeenstemmingsverklaring

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen zoals deze zijn opgenomen in Titel 9, Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek en met inachtneming van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving en dan in het bijzonder RJ 610 pensioenfondsen.

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Algemeen

De gehanteerde grondslagen voor waardering en resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van voorgaand jaar.

Alle bedragen zijn vermeld in duizenden euro's, tenzij anders vermeld.

Beleggingen en pensioenverplichtingen worden gewaardeerd op reële waarde.

Overige activa en passiva worden gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs, tenzij anders is vermeld.

Voor zover noodzakelijk, wordt op activa een voorziening voor mogelijke oninbaarheid in mindering gebracht.

Schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De schattingen en hiermee verbonden veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en verplichtingen die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien, indien de herziening alleen voor die periode gevolgen heeft, of in de periode van herziening en toekomstige perioden, indien de herziening gevolgen heeft voor zowel de verslagperiode als toekomstige perioden.

Verwerking van activa en passiva

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het pensioenfonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economische potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, en waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, en waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

Dit betekent dat transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum. Als gevolg hiervan kan sprake zijn van een post "nog af te wikkelen transacties".

Saldering van een actief en een verplichting

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als nettobedrag in de balans opgenomen indien sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De met gesaldeerd opgenomen financiële activa en financiële verplichtingen samenhangende rentebaten en rentelasten worden eveneens gesaldeerd opgenomen.

Verwerking van waardeveranderingen van beleggingen

Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen.

Vreemde valuta

Activa en verplichtingen in vreemde valuta worden omgerekend naar de rapporteringsvaluta euro tegen de koers per balansdatum. Deze waardering is onderdeel van de waardering tegen reële waarde. Baten en lasten voortvloeiende uit transacties in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers per transactiedatum.

	<u>31-12-2013</u>	<u>31-12-2012</u>
US Dollar	1,38	1,32
Britse Pond	0,83	0,81
Japanse Yen	144,83	114,00
Zwitserse Frank	1,23	1,21

Beleggingen

Algemeen

In overeenstemming met de Wet verplichte beroepspensioenregeling worden beleggingen gewaardeerd op reële waarde. Slechts indien de reële waarde van een belegging niet betrouwbaar kan worden vastgesteld vindt waardering plaats op basis van rekenmodellen.

Vastgoedbeleggingen

Beursgenoteerde (indirecte) vastgoedbeleggingen worden gewaardeerd tegen de per balansdatum geldende beurskoers. De niet-beursgenoteerde vastgoedbeleggingen worden gewaardeerd op reële waarde.

Aandelen

Beursgenoteerde aandelen en participaties in beursgenoteerde beleggingsinstellingen zijn gewaardeerd tegen de per balansdatum geldende beurskoers.

Niet aan een beurs genoteerde fondsen zijn gewaardeerd tegen de reële waarde op basis van de door de vermogensbeheerder van het fonds afgegeven intrinsieke waarde, zijnde een benadering van de reële waarde.

Vastrentende waarden

Beursgenoteerde vastrentende waarden en participaties in beursgenoteerde beleggingsinstellingen zijn gewaardeerd tegen de per balansdatum geldende beurskoers, verhoogd met de lopende intrest.

Niet aan een beurs genoteerde fondsen zijn gewaardeerd tegen de reële waarde op basis van de door de vermogensbeheerder van het fonds laatste afgegeven intrinsieke waarde.

Derivaten

Derivaten worden in de jaarrekening opgenomen tegen reële waarde. Indien geen reële waarde beschikbaar is, wordt de waarde bepaald met behulp van marktconforme waarderingsmodellen. Indien een derivatenpositie negatief is wordt het bedrag onder de schulden verantwoord.

Overige beleggingen

Onder overige beleggingen worden opgenomen die beleggingen die niet als een van de hiervoor opgesomde beleggingen geclassificeerd kunnen worden. Tevens worden onder de overige beleggingen opgenomen nog af te wikkelen beleggingstransacties en liquide middelen die beheerd worden door de vermogensbeheerder.

De overige beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen worden opgenomen tegen de reële waarde van de tegenprestatie, gewoonlijk de geamortiseerde kostprijs. Een voorziening wordt getroffen op de vorderingen op grond van verwachte oninbaarheid.

Algemene reserve

In de actuariële en bedrijfstechnische nota wordt gesproken van het vereist eigen vermogen en een vrij vermogen. Het vereist eigen vermogen is gelijk aan de voorziening pensioenverplichtingen, tegenwoordig technische voorzieningen genoemd, vermeerderd met de benodigde buffer om te voldoen aan de wettelijke zekerheidsmaat van 97,5%. Deze buffer wordt aangeduid als vereist eigen vermogen.

Technische voorzieningen

Voorziening pensioenverplichtingen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten.

De voorzieningen worden gewaardeerd op de contante waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen. Onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen zijn de opgebouwde nominale aanspraken en de onvoorwaardelijke toezeggingen van toeslagverlening. De contante waarde wordt bepaald met gebruikmaking van de marktrente, waarvoor de actuele rentetermijnstructuur zoals gepubliceerd door DNB wordt gebruikt.

Wanneer verplichtingen naar verwachting door een derde zullen worden vergoed, wordt deze vergoeding als een actief in de balans opgenomen indien het waarschijnlijk is dat deze vergoeding zal worden ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting.

Bij de berekening van de TV is uitgegaan van het op de balansdatum geldende pensioenreglement en van de over de verstreken deelnemersjaren verworven aanspraken. Jaarlijks wordt door het bestuur besloten of een toeslag wordt verleend op de opgebouwde pensioenaanspraken. Alle per balansdatum bestaande besluiten van toeslagverlening (ook voor besluiten van toeslagverlening na balansdatum voor zover sprake is van ex ante-condities) zijn in de berekening begrepen.

Bij de berekening van de voorziening voor arbeidsongeschikte deelnemers wordt rekening gehouden met premievrije toekomstige pensioenopbouw in verband met arbeidsongeschiktheid op basis van de contante waarde van premies waarvoor vrijstelling is verleend wegens arbeidsongeschiktheid.

Bij de bepaling van de actuariële uitgangspunten wordt rekening gehouden met de voorzienbare trend in overlevingskansen.

De technische voorzieningen zijn vastgesteld met de volgende actuariële berekeningsgrondslagen:

Rekenrente

De rekenrente is gebaseerd op de rentetermijnstructuur zoals gepubliceerd door DNB. Dit betreft de rentetermijnstructuur op basis van een driemaandsgemiddelde met toepassing van de Ultimate Forward Rate (UFR). Het hanteren van de UFR houdt in dat voor looptijden van 21 jaar en langer een aangepaste rentetermijnstructuur wordt gehanteerd.

Sterftekansen

Volgens de Prognosetafel 2012-2062 inclusief toepassing van een fondsspecifieke ervaringssterfte gebaseerd op het "Towers Watson-ervaringssterfmodel 2012", startjaar 2014 (2012: Prognosetafel 2012-2062 inclusief toepassing van het "Towers Watson ervaringssterfmodel 2012", startjaar 2013).

Gehuwdheidsfrequentie

Tot de pensioenleeftijd (65 jaar) wordt voor alle deelnemers uitgegaan van 100% gehuwdheid, ongeacht de burgerlijke staat. Na ingang van het pensioen wordt het bepaalde-man/vrouw-systeem toegepast op basis van de werkelijke situatie.

Leeftijden

De leeftijd wordt in maanden nauwkeurig bepaald. De vrouwelijke partner/deelnemer wordt verondersteld drie jaar jonger te zijn dan haar mannelijke deelnemer/partner.

Voorziening voor uitgesteld wezenpensioen

Voor niet ingegaan latent wezenpensioen wordt een voorziening getroffen ad 3% op de netto technische voorzieningen voor opgebouwd nabestaandenpensioen van niet-ingegeanen.

Excassokosten

Voor het dekken van toekomstige kosten die samenhangen met het uitkeren van pensioen wordt de technische voorziening verhoogd met een opslag van 2,0% (2012: 1,8%).

Herverzekering

Tot en met 2013 zijn de overlijdens- en koopsomvrijstellingsrisico's bij Aegon N.V. herverzekerd. De overlijdensrisico's zijn herverzekerd in de vorm van éénjarige risicokapitalen, die berekend zijn op basis van de contante waarde van de aanspraken op overlevingspensioen verminderd met de bij het fonds aanwezige technische voorziening.

De herverzekering van de koopsomvrijstellingsrisico's betreft de dekking van het risico van gehele of gedeeltelijke vrijstelling van de jaarlijkse koopsombetaling in geval van blijvende gehele of gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid. Met ingang van 2014 heeft SPD een stop-loss-verzekering afgesloten bij Zwitserleven.

Daarnaast ontvangt het fonds uitkeringen van de Algemene Levensherverzekering Maatschappij N.V. voortvloeiende uit premievrije contracten.

Het aandeel van de herverzekeraar in de voorziening pensioenverplichtingen heeft betrekking op de wegens arbeidsongeschiktheid van deelnemers van de herverzekeraar te ontvangen uitkeringen. Het bedrag wordt berekend op 80% van de netto contante waarde van de in de toekomst te ontvangen uitkeringen van de herverzekeraar. De contante waarde wordt berekend tegen dezelfde grondslagen als van toepassing op de voorziening pensioenverplichtingen.

GRONDSLAGEN VOOR DE RESULTAATBEPALING

Algemeen

Voor zover niet anders vermeld worden baten en lasten verwerkt in het resultaat van het jaar, waarop zij betrekking hebben.

Beleggingsresultaten

Onder de directe beleggingsopbrengsten wordt verstaan alle aan het boekjaar toe te rekenen inkomsten uit beleggingen, zijnde dividend van aandelen en de aan het boekjaar toe te rekenen rentebedragen van vastrentende beleggingen. Onder indirecte beleggingsopbrengsten wordt verstaan de verandering in de waarde van beleggingen. Met de directe en indirecte beleggingsopbrengsten zijn verrekend de aan de opbrengsten gerelateerde transactiekosten, provisies en valutaverschillen.

GRONDSLAGEN KASSTROOMOVERZICHT

Het kasstroomoverzicht is conform de directe methode opgesteld. Er is onderscheid gemaakt tussen kasstromen uit pensioenactiviteiten en beleggingsactiviteiten.

5 TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2013

(in duizenden euro's)

1. Beleggingen voor risico pensioenfondsen

	Vastgoed beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Stand per 1 januari 2013	53.515	222.067	616.946	85.476	61.213	1.039.217
Aankopen/ verstrekkingen	555	27.723	197.895	893.954	83.406	1.203.533
Verkopen/ aflossingen	-327	-46.729	-145.432	-899.755	-92.834	-1.185.077
Overige mutaties	-	-	634	393	-879	148
Waardemutaties	-3.139	37.203	-18.101	-52.042	99	-35.980
Stand per 31 december 2013	<u>50.604</u>	<u>240.264</u>	<u>651.942</u>	<u>28.026</u>	<u>51.005</u>	<u>1.021.841</u>

Derivaten met een negatieve waarde, verantwoord onder overige schulden

	11.532
	<u>1.033.373</u>

	Vastgoed beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Stand per 1 januari 2012	65.740	160.017	504.070	138.849	49.830	918.506
Aankopen/ verstrekkingen	12.314	50.887	203.764	881.385	161.404	1.309.754
Verkopen/ aflossingen	-27.771	-15.010	-130.981	-976.712	-166.676	-1.317.150
Overige mutaties	-1.538	1.538	943	5.021	14.570	20.534
Waardemutaties	4.770	24.635	39.150	36.933	2.085	107.573
Stand per 31 december 2012	<u>53.515</u>	<u>222.067</u>	<u>616.946</u>	<u>85.476</u>	<u>61.213</u>	<u>1.039.217</u>

Derivaten met een negatieve waarde, verantwoord onder overige schulden

	6
	<u>1.039.223</u>

Reële waarde

Schattingen en veronderstellingen

Zoals vermeld in de toelichting zijn de beleggingen van het fonds nagenoeg allemaal gewaardeerd tegen reële waarde per balansdatum en is het over het algemeen mogelijk en gebruikelijk om de reële waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. Voor sommige andere financiële instrumenten, zoals beleggingsvorderingen en -schulden, geldt dat de boekwaarde de reële waarde benadert als gevolg van het kortetermijnkarakter van de vorderingen en schulden. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de reële waarde.

Voor de meerderheid van de financiële instrumenten van het fonds kan gebruik worden gemaakt van marktnoteringen. Echter, bepaalde financiële instrumenten, zoals bijvoorbeeld derivaten, zijn gewaardeerd door middel van gebruikmaking van waarderingmodellen en -technieken, opgave reële modellen, inclusief verwijzing naar de huidige reële waarde van vergelijkbare instrumenten.

Het fonds belegt zelf in beleggingsfondsen, maar met het oog op de transparantie inzake de beleggingen is de informatie in deze toelichting gebaseerd op de beleggingen in de portefeuilles van deze beleggingsfondsen ("Look through"). Deze beleggingsfondsen worden gewaardeerd op basis van de intrinsieke waarde (NAV) zoals bepaald door de vermogensbeheerders.

Op basis van de marktwaarde kan het volgende onderscheid worden gemaakt:

	Genoteerde marktprijzen	Contante waarde berekening	Intrinsieke waarde	Andere methode	Totaal
Per 31 december 2013					
Vastgoed beleggingen	272	-	50.332	-	50.604
Aandelen	55.199	-	185.065	-	240.264
Vastrentende waarden	574.191	-	77.751	-	651.942
Derivaten	-	-4.059	-	32.085	28.026
Overige beleggingen	-	-	32.030	18.975	51.005
	<u>629.662</u>	<u>-4.059</u>	<u>345.178</u>	<u>51.060</u>	<u>1.021.841</u>

De derivaten met een negatieve waarde ad 11.532 zijn in deze opstelling gesaldeerd met de derivaten met een positieve waarde.

Per 31 december 2012

Vastgoed beleggingen	102	-	53.413	-	53.515
Aandelen	45.943	-	176.124	-	222.067
Vastrentende waarden	538.372	-	78.574	-	616.946
Derivaten	-	29.311	-	56.165	85.476
Overige beleggingen	-	-	44.626	16.587	61.213
	<u>584.417</u>	<u>29.311</u>	<u>352.737</u>	<u>72.752</u>	<u>1.039.217</u>

De derivaten met een negatieve waarde ad 6 zijn in deze opstelling gesaldeerd met de derivaten met een positieve waarde.

Schattingen van de reële waarde zijn een momentopname, gebaseerd op de marktomstandigheden en de beschikbare informatie over het financiële instrument. Deze schattingen zijn van nature subjectief en bevatten onzekerheden en een significante oordeelsvorming (bijvoorbeeld rentestand, volatiliteit, schatting van kastromen, etc.) en kunnen derhalve niet met precisie worden vastgesteld.

Schatting van reële waarde.

De belangrijkste gehanteerde methoden en veronderstellingen voor het schatten van de reële waarde van financiële instrumenten is voor de vastrentende waarden en derivaten de rentevoet per 31 december.

	31-12-2013	31-12-2012
Vastrentende waarden	2,234%	1,499%
Derivaten	2,158%	1,565%

Vastgoed beleggingen

	31-12-2013	31-12-2012
Specificatie vastgoed beleggingen naar regio:		
Europa	50.332	53.413
Noord-Amerika	272	102
	<u>50.604</u>	<u>53.515</u>

De vastgoedbeleggingen betreffen participaties in vastgoedmaatschappijen.

Aandelen

Specificatie aandelen naar soort:

Zelfstandig beursgenoteerde aandelen	55.199	45.943
Aandelenbeleggingsfondsen	178.112	170.067
Private equity	6.953	6.057
	<u>240.264</u>	<u>222.067</u>

	31-12-2013		31-12-2012	
		In %		In %
Specificatie naar bedrijfstak:				
Beleggingsinstellingen	6.953	2,9	6.057	2,7
Financiële instellingen (w.o. banken en verzekeraars)	43.866	18,3	43.250	19,5
Nijverheid en industrie	60.272	25,1	63.166	28,4
Handel	50.388	21,0	44.270	19,9
Overige dienstverlening	56.597	23,6	54.742	24,7
Diversen	22.188	9,1	10.582	4,8
	<u>240.264</u>	<u>100,0</u>	<u>222.067</u>	<u>100,0</u>

Specificatie naar regio:

Europa	141.777	59,0	133.676	60,2
Noord-Amerika	54.657	22,8	45.614	20,5
Wereldwijd	7.062	2,9	6.057	2,7
Azië Pacific	10.012	4,2	8.147	3,7
Emerging markets	26.756	11,1	28.573	12,9
	<u>240.264</u>	<u>100,0</u>	<u>222.067</u>	<u>100,0</u>

Per balansdatum zijn er geen effecten uitgeleend (bruikleen/ security lending).

Vastrentende waarden

	31-12-2013		31-12-2012	
		In %		In %
Specificatie naar soort:				
Obligaties	337.270	51,7	312.729	50,7
Credit funds	120.110	18,4	142.949	23,2
Covered fondsen	65.189	10,0	29.704	4,8
Obligatiebeleggingsfondsen	77.751	11,9	78.575	12,7
Inflation linked bonds	51.622	8,0	52.989	8,6
	<u>651.942</u>	<u>100,0</u>	<u>616.946</u>	<u>100,0</u>
Specificatie vastrentende waarden naar bedrijfstak:				
Nederlandse Staat	33.949	5,2	35.661	5,8
Andere staten	377.098	57,8	342.912	55,6
Financiële instellingen	126.695	19,4	135.592	22,0
Handels- en industriële instellingen	53.514	8,2	41.387	6,7
Andere instellingen	60.686	9,4	61.394	9,9
	<u>651.942</u>	<u>100,0</u>	<u>616.946</u>	<u>100,0</u>
Specificatie vastrentende waarden naar regio:				
Mature markets	631.115	96,8	588.899	95,5
Emerging markets	20.827	3,2	28.047	4,5
	<u>651.942</u>	<u>100,0</u>	<u>616.946</u>	<u>100,0</u>

Per balansdatum zijn er geen effecten uitgeleend (bruikleen/ security lending).

Derivaten

	31-12-2013	31-12-2012
Specificatie derivaten naar soort:		
Derivaten	<u>28.026</u>	<u>85.476</u>

Onderstaande tabel geeft inzicht in de derivatenposities per 31 december 2013:

Type contract	Contract- omvang	Activa	Passiva
Valutaforward	113.545	2.145	354
Swaptions	356.000	32.085	-
Credit default swaps	1.000	3	2
Renteswaps	385.000	5.325	11.176
Futures	3.003	-	-
		<u>39.558</u>	<u>11.532</u>

De reële waarde is de waarde als het contract ultimo jaar zou worden verkocht of teruggedraaid.

Margin calls op derivaten worden dagelijks dan wel wekelijks door middel van kasgelden of kasgeld-equivalenten afgerekend.

In verband met uitstaande derivatencontracten zijn staatsobligaties als collateral ontvangen ad € 28,9 miljoen (2012: € 85,7 miljoen).

Onderstaande tabel geeft inzicht in de derivatenposities per 31 december 2012:

Type contract	Contract- omvang	Activa	Passiva
Valutaforward	108.860	2.949	-
Swaptions	341.000	56.166	-
Credit default swaps	1.000	7	6
Renteswaps	370.000	26.360	-
Futures	9.500	-	-
		<u>85.482</u>	<u>6</u>

	31-12-2013	31-12-2012
Overige beleggingen		
Infrastructuur	16.494	17.800
Geldmarktbeleggingsfondsen	14.253	24.664
Commodities	18.975	16.587
Beleggingsdebiteuren	431	477
Beleggingscrediteuren*	-	-6
Liquide middelen	852	1.691
	<u>51.005</u>	<u>61.213</u>

*Betreft overlopende transacties

	2013	2012
2. Herverzekeringsdeel technische voorzieningen		
Stand per 1 januari	3.813	4.039
Benodigde interest	14	60
Wijziging marktrente	-13	182
Vrijval uitkeringen	-612	-615
Overige	1.025	147
Stand per 31 december	<u>4.227</u>	<u>3.813</u>

	31-12-2013	31-12-2012
3. Vorderingen en overlopende activa		
Premies	96	121
Verzekeringsmaatschappijen	1.312	112
Waarde-overdrachten	42	-
	<u>1.450</u>	<u>233</u>

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

4. Liquide middelen

Onder de liquide middelen worden opgenomen die kasmiddelen en tegoeden op bankrekeningen, die onmiddellijk dan wel op korte termijn opeisbaar zijn en niet het karakter van beleggingen hebben.

5. Algemene reserve

	Algemene reserve
Stand per 1 januari 2012	-45.132
Uit bestemming saldo van baten en lasten	<u>32.273</u>
Stand per 31 december 2012	-12.859
Uit bestemming saldo van baten en lasten	<u>52.939</u>
Stand per 31 december 2013	<u>40.080</u>

	31-12-2013	31-12-2012
Solvabiliteit		
Aanwezig vermogen	1.025.895	1.042.514
Minimaal vereist vermogen 104,1% (2012: 104,1%) technische voorziening	1.026.359	1.099.164
Vereist vermogen	1.109.322	1.172.257

Conform artikel 126 en 127 van de Wvb stelt het pensioenfonds het minimaal vereist eigen vermogen en vereist eigen vermogen vast.

Het pensioenfonds stelt het vereist eigen vermogen zodanig vast dat met een zekerheid van 97,5% wordt voorkomen dat het pensioenfonds binnen een periode van één jaar over minder waarden beschikt dan de hoogte van de technische voorzieningen.

De dekkingsgraad van SPD per 31 december 2008 bedroeg 98,3%. Er was dus sprake van een dekkings- en reservetekort. In verband hiermee heeft het bestuur in maart 2009 een kortetermijnherstelplan ingediend bij DNB met een looptijd tot 31 december 2013. Op 29 juni 2009 heeft DNB het herstelplan goedgekeurd.

Tot halverwege 2011 verliep het herstel volgens plan. In de tweede helft van dat jaar verslechterde de situatie op de financiële markten in snel tempo en daalde ook de rente fors. Eind 2011 bedroeg de dekkingsgraad 95,3%. Uit de evaluatie van het herstelplan begin 2012 bleek dit niet voldoende om zonder aanvullende maatregelen tijdig te herstellen. Het korten van pensioenaanspraken was op dat moment de enige mogelijkheid om de dekkingsgraad aan het eind van de hersteltermijn (31 december 2013) op het vereiste niveau te brengen. In februari 2012 heeft het bestuur daarom een voorgenomen korting van 1,1% per 1 april 2013 opgenomen in de evaluatie van het herstelplan. Eind 2012 was de dekkingsgraad gestegen naar 98,8%. Uit de evaluatie van het herstelplan begin 2013 bleek dit net voldoende om de voorgenomen korting per 1 april 2013 te laten vervallen. DNB is hiermee akkoord gegaan met een beschikking van 11 maart 2013.

In 2013 zette het herstel van de financiële positie weliswaar door, maar het tempo waarin bleef achter bij de verwachtingen die in de evaluatie herstelplan waren meegenomen. Door het conservatieve beleggingsbeleid, mede ingegeven door de beperking die door DNB was opgelegd om het risico te verhogen, was er weinig ruimte voor autonome groei (anders dan door rentebewegingen) van de beleggingsportefeuille. De hoge renteafdekking en het grote percentage vastrentende waarden in de portefeuille gedijden wel in een omgeving van continu dalende rente en hielden de dekkingsgraad per saldo op peil in de periode 2008-2012. Dit ondanks het negatieve effect van de gestegen levensverwachting op de dekkingsgraad (in deze periode per saldo -8,7%). In 2013 heeft het fonds zijn beleggingen echter minder zien stijgen dan meer in zakelijke waarden (minder conservatief) beleggende fondsen. Daarbovenop kwam nog de 'ongelukkige' rentestijging in december, die alleen effect had op de beleggingen maar niet op de waardering van de verplichtingen (die tegen een driemaandsgemiddelde rente worden gewaardeerd).

Per 31 december 2013 bedroeg de dekkingsgraad 100,9%. Vereist was een dekkingsgraad van 104,1%. Als gevolg hiervan heeft SPD de opgebouwde aanspraken en ingegane pensioenen per 1 april 2014 moeten verlagen met 3,1%. DNB is per brief van 27 februari 2014 akkoord gegaan met deze verlaging en aangegeven dat hiermee het kortetermijnherstelplan als beëindigd kan worden beschouwd.

Het langetermijnherstelplan is op 31 december 2013 van kracht en zal naar verwachting op tijd worden gerealiseerd.

6. Technische voorzieningen

	Pensioen- verplichting
Stand per 1 januari 2012	965.953
Mutatie boekjaar	89.420
Stand per 31 december 2012	1.055.373
Mutatie boekjaar	-69.558
Stand per 31 december 2013	985.815

DNB heeft voor het bepalen van de rentetermijnstructuur van eind 2011 besloten om uit te gaan van een 3-maands gemiddelde rente (van alle handelsdagen tussen 1 oktober en 31 december 2011). Per 31 december 2013 betreft dit de rentetermijnstructuur op basis van een driemaandsgemiddelde met toepassing van de Ultimate Forward Rate (UFR). Per 31 december 2013 was de gemiddelde interne rekenrente 2,8%.

De specificatie van de mutatie van de technische voorzieningen is toegelicht in de staat van baten en lasten.

De voorziening voor pensioenverplichtingen is naar categorie van deelnemers als volgt samengesteld:

	31-12-2013		31-12-2012	
	Aantal		Aantal	
Deelnemers	3.464	496.052	3.412	548.269
Gewezen deelnemers	1.126	105.753	1.068	117.994
Pensioengerechtigden	1.357	384.010	1.293	389.110
	<u>5.947</u>	<u>985.815</u>	<u>5.773</u>	<u>1.055.373</u>

De methode voor de berekening van de pensioenverplichtingen is zodanig toegepast dat er geen sprake is van een financieringsachterstand.

Naar hun aard hebben de technische voorzieningen in het algemeen een langlopend karakter.

Korte beschrijving van de pensioenregeling

SPD is een beroepspensioenfonds als bedoeld in artikel 1 lid 1 sub j van de Wet verplichte beroepspensioenregeling (Wvb). De pensioenregeling is van kracht sinds 1 januari 1975 en is vastgelegd in het pensioenreglement. Het pensioenreglement is voor het laatst gewijzigd per 1 januari 2009.

Deelnemer is iedere dierenarts die praktijk in Nederland voert en in Nederland woonachtig is. Ook wanneer een dierenarts werkt als invaller, waarnemer of uitzendkracht, voldoet hij aan de voorwaarden van deelname.

De door SPD uitgevoerde pensioenregeling wordt gekarakteriseerd als een premieregeling in de zin van de Wvb. Dat betekent dat de hoogte van de pensioenpremie het uitgangspunt is voor de berekening van de pensioenopbouw van de individuele deelnemer.

De door de actieve deelnemer betaalde premie wordt in eerste instantie aangewend voor de inkoop van ouderdomspensioen, ingaande bij het bereiken van de 65-jarige leeftijd, partnerpensioen (70% van het ouderdomspensioen) en wezenpensioen (20% van het partnerpensioen, tot 21 jaar).

Jaarlijks vooraf worden door het bestuur van het fonds nieuwe pensioeninkoopfactoren vastgesteld op grond van een advies van de actuaire van het fonds. Deze pensioeninkoopfactoren gelden ongewijzigd vanaf 1 januari van een boekjaar voor dat gehele jaar. De pensioeninkoopfactoren worden door de actuaire berekend. De uitgangspunten en/of berekeningsgrondslagen staan opgenomen in de actuariële en bedrijfstechnische nota (ABTN) van het fonds.

Toeslagverlening

De opgebouwde pensioenaanspraken van actieven en ook de pensioenrechten van deelnemers met een ingegaan pensioen of met premievrije aanspraken, kunnen jaarlijks worden verhoogd. Er is geen sprake van een doelgericht toeslagbeleid om bijvoorbeeld de inflatie te compenseren. Als zodanig sorteert het fonds derhalve in termen van de zogenaamde toeslagenmatrix in toeslagencategorie B.

De premie bevat geen opslag voor de toeslagen en ook is er geen voorziening voor gevormd. Een eventuele toeslagverlening moet komen uit meeropbrengsten over de beleggingen en/of uit een gunstige financiële positie van het fonds. De toeslagverlening is hierdoor voorwaardelijk; er is geen recht op toeslag en het is ook voor de langere termijn niet zeker of en in hoeverre toeslag verleend zal worden.

In lijn met de toeslagenmatrix categorie B is het (voorwaardelijke) toeslagbeleid vastgelegd in het pensioenreglement. Met betrekking tot de communicatie aan de deelnemers zal het pensioenfonds in alle communicatie-uitingen ten aanzien van de rechten van deelnemers de formuleringen hanteren, zoals die ter zake toeslag categorie B in de toeslagenmatrix zijn voorgeschreven.

	31-12-2013	31-12-2012
7. Overige schulden en overlopende passiva		
Uitkeringen	3	-
Derivaten met een negatieve waarde	11.532	6
Inhoudingen uitkeringen	537	435
Te betalen kosten	1.640	672
Overdrachten	69	-
	<u>13.781</u>	<u>1.113</u>

Alle schulden hebben een resterende looptijd korter dan één jaar.

Risicobeheer en derivaten

Solvabiliteitsrisico

Het fonds wordt bij het beheer van de pensioenverplichtingen en de financiering daarvan geconfronteerd met risico's. De belangrijkste doelstelling van het fonds is het nakomen van de pensioentoezeggingen. Voor het realiseren van deze doelstelling wordt gestreefd naar een toereikende solvabiliteit op basis van de marktwaarde van de pensioenverplichtingen.

Het belangrijkste risico voor het fonds betreft het solvabiliteitsrisico, ofwel het risico dat het fonds niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de pensioenverplichtingen. De solvabiliteit wordt gemeten zowel op basis van algemeen geldende normen als ook naar de specifieke normen welke door de toezichthouder worden opgelegd. Indien de solvabiliteit van het fonds zich negatief ontwikkelt, bestaat het risico dat het fonds de premie voor de deelnemers moet verhogen en het risico dat er geen ruimte beschikbaar is voor een eventuele toeslag van opgebouwde pensioenrechten. In het uiterste geval kan het noodzakelijk zijn dat het fonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten moet verminderen.

De aanwezige dekkingsgraad heeft zich als volgt ontwikkeld:

	2013	2012
	%	%
Dekkingsgraad per 1 januari	98,8	95,3
Premie	0,2	0,1
Uitkering	-	-0,1
Renteverandering	3,5	-5,8
Wijziging grondslagen	-	-1,8
Overrendement	-1,3	11,6
Korting*	3,2	-
Wijziging grondslagen	-0,2	-
Overig	-0,1	-0,5
Dekkingsgraad per 31 december	<u>104,1</u>	<u>98,8</u>

*De doorgevoerde korting van 3,1% heeft een effect op de dekkingsgraad van 3,2%.

	31-12-2013	31-12-2012
Het tekort op FTK grondslagen is als volgt:		
Voorziening pensioenverplichtingen	985.815	1.055.373
Buffers:		
S1 Renterisico	25.004	21.958
S2 Risico zakelijke waarden	79.200	89.761
S3 Valutarisico	3.953	16.343
S4 Grondstoffenrisico	6.548	5.627
S5 Kredietrisico	12.569	16.644
S6 Verzekeringstechnisch risico	28.704	33.702
S10 Aktief management	5.915	6.332
Diversificatie effect	-56.386	-73.483
Vereist eigen vermogen (vereiste buffers)	105.507	116.884
Vereist vermogen (art. 127 Wvb)	1.091.322	1.172.257
Aanwezig pensioenvermogen	1.025.895	1.042.514
Tekort	-65.427	-129.743

Bij de berekening van de buffers past het pensioenfonds de standaardmethode toe. Voor de samenstelling van de buffers is uitgegaan van de strategische beleggingsmix in de evenwichtssituatie.

Beleid en risicobeheer

Het bestuur beschikt over een aantal beleidsinstrumenten ten behoeve van het beheersen van deze risico's. Deze beleidsinstrumenten betreffen:

- beleggingsbeleid
- premiebeleid
- herverzekeringsbeleid
- toeslagbeleid.

De keuze en toepassing van beleidsinstrumenten vindt plaats na uitvoerige analyses ten aanzien van te verwachten ontwikkelingen van de verplichtingen en de financiële markten. Daarbij wordt onder meer gebruikgemaakt van ALM-studies. Een ALM-studie is een analyse van de structuur van de pensioenverplichtingen en van verschillende beleggingsstrategieën en de ontwikkeling daarvan in diverse economische scenario's.

De uitkomsten van deze analyses vinden hun weerslag in jaarlijks door het bestuur vast te stellen beleggingsrichtlijnen als basis voor het uit te voeren beleggingsbeleid. De beleggingsrichtlijnen geven normen en limieten aan waarbinnen de uitvoering van het beleggingsbeleid moet plaatsvinden. Ze zijn gericht op het beheersen van de volgende belangrijkste (beleggings)risico's. Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt gebruik gemaakt van derivaten.

Marktrisico

Verschillende risico's kunnen elkaar versterken of werken juist diversificerend. Om die reden wordt het risico van marktwaardebewegingen op totaalniveau getoetst.

Beheersmaatregelen:

- 1 Gewenste risico's worden meegenomen in een ALM studie. Het betreft de risico's waarbij gekozen wordt op basis van risico/rendementverwachtingen. Dit geldt niet voor 'ongewenste' risico's. Tot die laatste behoren liquiditeitsrisico, concentratierisico en tegenpartijrisico;
- 1 Bij sturen op risico wordt op basis van het dekkingsgraadrisico en tracking error beoordeeld of het risico van het fonds zich binnen de bandbreedtes beweegt.

Renterisico

Een pensioenfonds loopt renterisico doordat de waarde van de verplichtingen van het fonds anders op renteveranderingen reageert dan de waarde van de beleggingen.

Beheersmaatregelen:

- 1 Op basis van het risicoprofiel wordt het renterisico (gedeeltelijk) afgedekt;
- 1 De netto impact van renteveranderingen op de dekkingsgraad wordt in kwartaal- en risicorapportages inzichtelijk gemaakt.

De duration is een maatstaf voor de rentegevoeligheid van obligaties en is gevoelig voor vier factoren, met name de looptijd, aflossing en couponbetalingen en het intrest niveau. De duration is de (met de contante waarde van de kasstromen) gewogen gemiddelde resterende looptijd in jaren.

	31-12-2013		31-12-2012	
	Balanswaarde	Duration	Balanswaarde	Duration
Duration van de vastrentende waarden (voor derivaten)	651.942	5,9	616.946	5,8
Duration van de totale portefeuille (na derivaten)	1.021.841	12,8	1.039.217	14,0
Voorziening pensioenverplichtingen	985.815	17,6	1.055.373	18,3

Op balansdatum is de duration van de beleggingen (voor derivaten) korter dan de duration van de verplichtingen. Er is derhalve sprake van een zogenaamde "duration-mismatch". Dit betekent dat bij een rentestijging de waarde van beleggingen minder snel daalt dan de waarde verplichtingen (bij toepassing van de actuele marktrentestructuur) daalt, de dekkingsgraad zal stijgen. Bij een rentedaling zal de waarde van de beleggingen minder snel stijgen dan de waarde van de verplichtingen, waardoor de dekkingsgraad daalt.

Het beleid van het fonds is gericht op het verkleinen van de "duration-mismatch". Dit gebeurt binnen het fonds door middel van een combinatie van renteswaps of swaptions, de hierboven toegelichte dynamische afdekkingsstrategie. Bij een renteswap wordt een vaste lange rente geruild tegen een variabele korte rente. Het pensioenfonds ontvangt in dit geval een lange rente, vergelijkbaar met de kasstroom van een langlopende obligatie en betaalt daarvoor een variabele korte rente (bijvoorbeeld Euribor). Hierdoor wordt de "duration-mismatch" verkleind, maar het fonds wordt wel afhankelijk van de ontwikkeling van de korte rente die het pensioenfonds aan de tegenpartij betaalt.

Met een swaption kan het pensioenfonds tijdelijk het risico van een verdere rentedaling afdekken. Hiervoor betaalt het fonds een premie. Bij het afsluiten van een swap of een swaption kunnen dus mismatchrisico's worden afgedekt en worden nieuwe risico's geïntroduceerd die gepaard gaan met dit soort instrumenten (zoals liquiditeit-, tegenpartij- en juridisch risico).

De samenstelling van de vastrentende waarden naar looptijd is als volgt:

	31-12-2013		31-12-2012	
		in %		in %
Resterende looptijd < 1 jaar	25.586	3,9	46.746	7,6
Resterende looptijd 1-5 jaar	264.228	40,5	212.849	34,5
Resterende looptijd > 5 jaar	362.128	55,6	357.351	57,9
	<u>651.942</u>	<u>100,0</u>	<u>616.946</u>	<u>100,0</u>

Prijrisico

Prijrisico is het risico van waardewijzigingen door de ontwikkeling van marktprijzen, die worden veroorzaakt door factoren gerelateerd aan een individuele belegging, de uitgevende instelling of generieke factoren.

Omdat alle beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde waarbij waardewijzigingen onmiddellijk in het saldo van baten en lasten worden verwerkt, zijn alle wijzigingen in marktomstandigheden direct zichtbaar in het beleggingsresultaat. Het prijrisico wordt door het pensioenfonds gemitigeerd door diversificatie.

Valutarisico

De waarde van beleggingen kan veranderen door schommelingen in de wisselkoersen ten opzichte van de euro.

Beheersmaatregelen:

- Op basis van het risicoprofiel wordt het valutarisico (gedeeltelijk) afgedekt.

De vreemde valutapositie voor en na afdekking door valutaderivaten is als volgt weer te geven:

	Positie voor afdekking	Valuta-derivaten	Nettopositie na afdekking 2013	Nettopositie na afdekking 2012
EUR	842.216	110.945	953.161	966.547
CHF	16.162	-13.888	2.274	3.341
DKK	2.880	-	2.880	2.762
GBP	41.128	-33.572	7.556	11.969
JPY	9.914	-6.946	2.968	2.694
NOK	1.678	-	1.678	3.329
SEK	4.519	-	4.519	4.060
USD	74.911	-54.748	20.163	15.941
Overige	26.642	-	26.642	28.574
	<u>1.020.050</u>	<u>1.791</u>	<u>1.021.841</u>	<u>1.039.217</u>

Tegenpartij-/kredietrisico

Het risico dat een verlies optreedt als een kredietnemer zijn afgesproken betalingen niet nakomt of dat de kredietwaardigheid van een kredietnemer afneemt.

Beheersmaatregelen:

- In de portefeuilleconstructie wordt op basis van risicomaten een allocatie naar vastrentende waarden bepaald;
- Binnen de beleggingsportefeuilles worden limieten opgenomen op kredietwaardigheidsratings van beleggingen in instrumenten, landen en/of sectoren.

- 1 Bij het aangaan van nieuwe derivatentransacties wordt de tegenpartij getoetst op kredietwaardigheid, bestaande exposure en aan de hand van de gehanteerde watchlist;
- 1 Iedere tegenpartij mag - afhankelijk van de kredietwaardigheid - slechts een bepaald percentage van het totaal uitmaken;
- 1 De kwaliteit van het onderpand wordt vooraf vastgelegd en voortdurend gemonitord.

Ten aanzien van de kredietwaardigheid van de debiteuren van de vastrentende portefeuille kan het volgende overzicht worden gegeven:

	31-12-2013		31-12-2012	
		In %		In %
AAA	209.615	32,2	239.284	38,8
AA	230.069	35,3	167.442	27,1
A	75.935	11,7	82.787	13,4
BBB	78.611	12,1	58.954	9,6
BB	16.670	2,6	15.640	2,5
B	21.191	3,3	29.350	4,8
CCC	8.702	1,3	11.392	1,9
CC	209	-	-	-
C	26	-	-	-
D	83	-	-	-
Not rated	10.831	1,5	12.097	1,9
	<u>651.942</u>	<u>100,0</u>	<u>616.946</u>	<u>100,0</u>

Liquiditeitsrisico

Het risico dat een fonds niet op korte termijn aan zijn betalingsverplichtingen kan voldoen.

Beheersmaatregelen

- 1 Liquiditeitsrisico wordt bewaakt met behulp van stresstests. Deze geven inzicht in de mate waarin de portefeuille over voldoende liquiditeit beschikt om marktschokken op te vangen. Op basis hiervan wordt beoordeeld of aanpassing van de portefeuille nodig is.

Actuariële risico's

De belangrijkste actuariële risico's zijn de risico's van langlevens, overlijden en arbeidsongeschiktheid.

Het langlevensrisico is het belangrijkste verzekeringstechnische risico. Langlevensrisico is het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld verondersteld wordt bij de bepaling van de technische voorzieningen. Als gevolg hiervan volstaat de opbouw van het pensioenvermogen niet voor de uitkering van de pensioenverplichting. Door toepassing van AG-prognosetafels 2012-2062 met adequate correcties voor ervaringssterfte is het langlevensrisico nagenoeg geheel verdisconteerd in de waardering van de pensioenverplichtingen.

Het overlijdensrisico betekent dat het fonds in geval van overlijden mogelijk een nabestaandenpensioen moet toekennen waarvoor door het fonds geen voorzieningen zijn getroffen. Dit risico kan worden uitgedrukt in risicokapitalen.

Het arbeidsongeschiktheidsrisico betreft het risico dat het fonds voorzieningen moet treffen voor premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid en het toekennen van een arbeidsongeschiktheidspensioen ("schadereserve"). Voor dit risico wordt jaarlijks een risicopremie in rekening gebracht. Het verschil tussen de risicopremie en de werkelijke kosten wordt verwerkt via het resultaat. De actuariële uitgangspunten voor de risicopremie worden periodiek herzien.

Het fonds heeft het arbeidsongeschiktheids- en overlijdensrisico herverzekerd bij een externe, onder toezicht van DNB staande verzekeringsmaatschappij. De herverzekeringsovereenkomsten zijn geëxpireerd in 2013. Met de herverzekeraar is een resultatendeling overeengekomen. De resultatendeling is afhankelijk van de betaalde premies, uitbetaalde risicokapitalen en de schadereserves. Een negatief resultaat komt ten laste van der herverzekeraar. Met ingang van 2014 zijn deze risico's op stop-loss-basis bij een andere verzekeraar ondergebracht.

Inflatierisico

Een pensioenfonds loopt inflatierisico doordat de waarde van de geïndexeerde pensioentoezeggingen anders op inflatieveranderingen reageert dan de waarde van de beleggingen. Het (gedeeltelijk) streven naar een reëel pensioen geeft een risico dat de verandering van de pensioenvoorzieningen als gevolg van inflatie niet gecompenseerd worden door een waardeverandering van de beleggingen.

Beheersmaatregelen:

- 1 De kans op indexatie wordt inzichtelijk gemaakt in de risicorapportage.

Aandelenrisico

Het risico op een daling van de marktwaarde van aandelen en zakelijke waarden.

Beheersmaatregelen:

- 1 In de ALM wordt de gewenste allocatie naar aandelen en zakelijke waarden bepaald aan de hand van het risicoprofiel;
- In de portefeuilleconstructie wordt het gewenste aandelenrisico omgezet in een feitelijke portefeuille;
- 1 Door middel van de risicorapportage wordt het aandelenrisico inzichtelijk gemaakt en waar nodig bijgestuurd.

Concentratierisico

In het algemeen geldt dat concentratierisico kan optreden als een adequate spreiding van activa en passiva ontbreekt. Concentratierisico's kunnen optreden bij een concentratie van de portefeuille in regio's, economische sectoren of tegenpartijen. Een portefeuille van leningen die sterk sectorgebonden is, kan door deze sectorconcentratie een verhoogd risico lopen. Indien aandelen in dezelfde sector worden aangehouden is sprake van een cumulatief concentratierisico.

Beheersmaatregelen:

- 1 Concentraties worden periodiek weergegeven in de risicorapportage. Op basis van analyses wordt beoordeeld of deze acceptabel zijn of dat deze teruggebracht moeten worden.

Grote posten zijn aan te duiden als een vorm van concentratierisico. Om te bepalen welke posten hieronder vallen moeten per beleggingscategorie alle instrumenten met dezelfde debiteur worden gesommeerd. Als grote post wordt aangemerkt elke post die meer dan 2% van het balanstotaal uitmaakt.

	31-12-2013	31-12-2012
Staatsobligaties Duitsland	138.645	126.384
Staatsobligaties Frankrijk	134.278	121.249
Staatsobligaties Nederland	27.164	29.540
Barclays	24.674	41.382
Deutsche Bank	-	21.122
Rabobank	21.638	31.413

Actief risico

Met actief risico wordt bedoeld de mate waarin de daadwerkelijke performance afwijkt van de strategische benchmark. Beheersmaatregelen:

- 1 Voor actief beheerde mandaten worden limieten op maximale tracking error gehanteerd. Daarmee wordt de afwijking ten opzichte van de benchmark gelimiteerd.

Overige niet-financiële risico's

Operationeel risico

Operationeel risico is het risico van een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, fraude en dergelijke. Dergelijke risico's worden door het fonds beheerd door het stellen van hoge kwaliteitseisen aan de organisaties die bij de uitvoering betrokken zijn op gebieden zoals interne organisatie, procedures, processen en controles, kwaliteit geautomatiseerde systemen, enzovoorts. Deze kwaliteitseisen worden periodiek getoetst door het bestuur door middel van de SLA- en ISAE-3402-rapportages.

Systeemrisico

Systeemrisico betreft het risico dat het mondiale financiële systeem (de internationale markten) niet langer naar behoren functioneert, waardoor beleggingen van het fonds niet langer verhandelbaar zijn en zelfs, al dan niet tijdelijk, hun waarde kunnen verliezen. Net als voor andere marktpartijen, is dit risico voor het fonds niet beheersbaar.

Specifieke financiële instrumenten (derivaten)

Voor de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt tevens gebruikgemaakt van financiële derivaten. Als hoofdregel geldt, dat derivaten uitsluitend worden gebruikt voor zover dit passend is binnen het algemene beleggingsbeleid. De portefeuillestructuur en het risicoprofiel, berekend inclusief de economische effecten van derivaten, dienen zich binnen de door het bestuur vastgestelde grenzen (limieten) te bevinden.

Het fonds gebruikt derivaten voor de volgende doeleinden:

- voor de efficiënte sturing van de vastrentende portefeuilles worden (opties op) futures en Credit Default Swaps gebruikt;
- voor de efficiënte sturing van de aandelenportefeuilles worden futures en Exchange Trades Funds (ETF's) gebruikt;
- voor de afdekking van het valutarisico worden valutatermijncontracten en swaps gebruikt;
- voor de afdekking van het renterisico worden renteswaps en swaptions gebruikt;
- voor Tactische Asset Allocatie worden futures, Exchange Trades Funds (ETF's) en swaps gebruikt.

Verbonden partijen

Identiteit van verbonden partijen

Transacties met bestuurders

Er zijn geen leningen verstrekt aan noch is er sprake van vorderingen op (voormalige) bestuurders.

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Langlopende contractuele verplichtingen

Met Syntrus Achmea Pensioenbeheer N.V. heeft het fonds een nieuwe administratieovereenkomst afgesloten voor de periode 2013 tot en met 2017. De toekomstige verplichting die hieruit voortvloeit bedraagt €3,6 miljoen.

Met Syntrus Achmea Vermogensbeheer N.V. heeft het fonds een vermogensbeheerovereenkomst en een fiduciair pensioenmanagement overeenkomst afgesloten. De toekomstige verplichting die hieruit voortvloeit wordt voor 2014 geschat op €2,3 miljoen. Deze kosten zijn afhankelijk van de omvang van het belegd vermogen en de performance hierop.

6 TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER2013

(in duizenden euro's)

	<u>2013</u>	<u>2012</u>
8. Bijdragen van deelnemers		
Premiebijdragen van deelnemers	18.503	17.907
FVP-koopsommen	22	12
	<u>18.525</u>	<u>17.919</u>

De FVP-koopsommen worden aangewend voor de inkoop van extra pensioenaanspraken.

De kostendeekkende, gedempte en feitelijke premie volgens artikel 125 van de Wvb zijn als volgt:

Kostendeekkende premie	19.199	19.425
Gedempte premie	11.396	11.760
Feitelijke premie	18.503	17.907

Op grond van artikel 123 lid 2 Wet verplichte beroepspensioenregeling mag de kostendeekkende premie worden gedempt. Het pensioenfonds maakt met ingang van 1 januari 2012 gebruik van deze mogelijkheid. De gedempte kostendeekkende premie wordt vastgesteld op basis van een rekenrente van 5%. Deze rekenrente ligt lager dan het beleggingsrendement dat op basis van de samenstelling van de beleggingen van het pensioenfonds op de langere termijn mag worden verwacht.

De samenstelling van de kostendeekkende premie is als volgt:

Nominaal pensioeninkoop op marktwaarde	16.454	15.948
Opslag voor uitvoeringskosten	919	1.627
Solvabiliteitsopslag	1.826	1.850
	<u>19.199</u>	<u>19.425</u>

De samenstelling van de gedempte premie is als volgt:

Nominaal pensioeninkoop op marktwaarde	9.430	9.080
Opslag voor uitvoeringskosten	919	1.053
Solvabiliteitsopslag	1.047	1.627
	<u>11.396</u>	<u>11.760</u>

9. Beleggingsresultaten risico pensioenfonds

	Directe beleggings- opbrengsten 2013	Indirecte beleggings- opbrengsten 2013	Kosten vermogens- beheer 2013*	Totaal 2013
Vastgoed beleggingen	2.265	-3.139	-	-874
Aandelen	1.288	37.203	-64	38.427
Vastrentende waarden	18.050	-18.101	-105	-156
Derivaten	7.993	-52.042	-6	-44.055
Overige beleggingen	-1	-672	-96	-769
Overige opbrengsten en kosten	1	-	-3.029	-3.028
	<u>29.596</u>	<u>-36.751</u>	<u>-3.300</u>	<u>-10.455</u>

De toename van de kosten vermogensbeheer 2013 ten opzichte van 2012 ad 1.054 is als volgt te verklaren:

- verwerking in 2013 van zowel de performance fee 2012 als de performance fee 2013, totaal 742
- hogere beleggingskosten 2013 als gevolg van de toename van het gemiddeld belegd vermogen, totaal 144
- kosten 2013 in verband met project herziening vermogensbeheer, totaal 134
- toename overige beleggingskosten, totaal 34.

	Directe beleggings- opbrengsten 2012	Indirecte beleggings- opbrengsten 2012	Kosten van vermogens- beheer 2012	Totaal 2012
Vastgoed beleggingen	3.124	4.770	-	7.894
Aandelen	1.163	24.635	-118	25.680
Vastrentende waarden	16.770	39.150	-	55.920
Derivaten	2.274	36.933	-10	39.197
Overige beleggingen	-8	1.864	-135	1.721
Overige opbrengsten en kosten	5	-	-1.983	-1.978
	<u>23.328</u>	<u>107.352</u>	<u>-2.246</u>	<u>128.434</u>

10. Saldo waardeoverdrachten risico pensioenfonds

	2013	2012
Overgenomen pensioenverplichtingen	22	-
Overgedragen pensioenverplichtingen	-5	-
	<u>17</u>	<u>-</u>

De toevoeging aan de technische voorziening uit hoofde van de overgenomen pensioenverplichtingen bedraagt 18 (2012: -). Het resultaat op de overgenomen pensioenverplichtingen bedraagt in 2013: 4 (2012: -).

De afname van de technische voorziening uit hoofde van de overgedragen pensioenverplichtingen bedraagt -4 (2012: -). Het resultaat op de overgedragen pensioenverplichtingen bedraagt in 2013: -1 (2012: -).

Dit betreft de ontvangst van of betaling aan pensioenfondsen of pensioenverzekeraar van respectievelijk de vorige of nieuwe werkgever van de contante waarde van premievrije pensioenaanspraken van deelnemers die tot de ontslagdatum zijn opgebouwd.

De ontvangsten koopsommen worden aangewend voor de inkoop van extra dienstjaren.

	2013	2012
11. Pensioenuitkeringen		
Ouderdomspensioen	19.380	17.918
Partnerpensioen	4.034	3.791
Wezenpensioen	103	102
Afkopen	21	29
	23.538	21.840

De post afkopen betreft de afkoop van pensioenen die lager zijn dan € 438,44 per jaar overeenkomstig de Wvb (artikel 77-80).

De toeslag van de uitkeringen per 1 juli 2013 zoals vastgesteld door het bestuur is nihil (1 juli 2012: nihil).

12. Mutatie technische voorzieningen

Pensioenopbouw

Onder pensioenopbouw is opgenomen de actuarieel berekende waarde van de diensttijdopbouw. Dit is het effect op de technische voorzieningen van de in het verslagjaar opgebouwde nominale rechten ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen. Verder is hierin begrepen het effect van de individuele ontwikkeling van het beroepsinkomen.

Toeslagen

De opgebouwde pensioenaanspraken van actieven en ook de pensioenrechten van verzekerden met een ingegaan pensioen of met premievrije aanspraken, zijn in 2013 niet verhoogd. Er is geen sprake van een doelgericht toeslagbeleid om bijvoorbeeld de inflatie te compenseren. Als zodanig sorteert het fonds derhalve in termen van de zogenaamde toeslagenmatrix in toeslagencategorie B. De premie bevat geen opslag voor de toeslagen en ook is er geen voorziening voor gevormd. Een eventuele toeslagverlening moet komen uit meeropbrengsten over de beleggingen en/of uit een gunstige financiële positie van het fonds.

Het bestuur beschikt over de bevoegdheid om te beslissen of en hoeveel toeslag er in een jaar wordt toegekend. Onder meer zal het bestuur zich in deze beslissingen baseren op de financiële positie van het fonds, de behaalde rendementen en de vooruitzichten daaromtrent.

Rentetoevoeging

De pensioenverplichtingen zijn opgerent met 0,351% (2012: 1,544%), zijnde de éénjaarsrente van de rentetermijnstructuur per 31 december 2012.

Pensioenuitkeringen

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen (inclusief excassokosten) worden vooraf actuarieel berekend en opgenomen in de technische voorzieningen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de pensioenen van de verslagperiode.

Uitvoeringskosten

Toekomstige uitvoeringskosten (in het bijzonder excassokosten) worden vooraf actuarieel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de kosten van de verslagperiode.

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de marktwaarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. De onder dit hoofd opgenomen waarde van de voorziening pensioenverplichtingen betreft de benodigde voorziening voor de overgang van de rentetermijnstructuur ultimo 2012 naar die van ultimo 2013.

Wijziging actuariële uitgangspunten

Jaarlijks worden de actuariële grondslagen en/of methoden beoordeeld en mogelijk herzien ten behoeve van de berekening van de actuele waarde van de pensioenverplichtingen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van interne en externe actuariële deskundigheid. Dit betreft onder meer de vergelijking van veronderstellingen ten aanzien sterfte, langlevens, arbeidsongeschiktheid met werkelijke waarnemingen voor de gehele bevolking als voor de populatie van het fonds. De vaststelling van de toereikendheid van de voorziening voor pensioenverplichtingen is een inherent onzeker proces, waarbij gebruik wordt gemaakt van schattingen en oordelen door het bestuur van het fonds. Het effect van deze wijzigingen wordt verantwoord in het resultaat op het moment dat de actuariële uitgangspunten worden herzien.

Toevoeging in verband met kosten

De toevoeging aan de technische voorziening in verband met de benodigde excasso-opslag over de pensioenbouw.

	<u>2013</u>	<u>2012</u>
<i>Overige wijzigingen</i>		
Resultaat op sterfte	99	-384
Resultaat op arbeidsongeschiktheid	-61	912
Resultaat op mutaties	128	416
	<u>166</u>	<u>944</u>

13. Herverzekeringen

Premies risicokapitaal	-883	-865
Premie arbeidsongeschiktheidsrisico	-1.053	-1.016
Premiedervingsuitkeringen	950	750
Uitkeringen van risicokapitaal bij overlijden	1.077	287
	<u>91</u>	<u>-844</u>

14. Mutatie herverzekeringsdeel technische voorzieningen

Mutatie waarde herverzekeringspolissen	<u>-414</u>	<u>226</u>
--	-------------	------------

	2013	2012
15. Uitvoeringskosten		
Administratiekosten	991	980
Adviseurs- en controlekosten m.u.v. accountantskosten	137	254
Accountantskosten	68	106
Bestuurskosten	214	242
Porti- en drukwerkkosten	32	41
Bijdragen toezichthouders	38	23
Kosten project pensioenregeling 2015	104	-
Overige kosten	86	101
	<u>1.670</u>	<u>1.747</u>

Ingevolge artikel 382a Titel 9 Boek 2 Burgerlijk Wetboek wordt gemeld dat de accountantskosten als volgt zijn samengesteld:

Controle van de jaarrekening en DNB staten	60	59
Fiscale advisering	8	-
Adviesdiensten	-	47
	<u>68</u>	<u>106</u>

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. is alleen verantwoordelijk voor de controle van de jaarrekening en DNB staten alsmede de andere niet-controlediensten.

Overeenkomstig artikel 104 van de Wvb wordt vermeld dat het pensioenfonds in het afgelopen jaar geen dwangsommen en boetes zijn opgelegd.

16. Diverse baten en lasten

Afboeking premiedebiteuren	-	3
Overig	3	-
	<u>3</u>	<u>3</u>

Personeelsleden

Bij het fonds zijn geen werknemers in dienst.

In 2013 is voor een totaalbedrag van € 244.377 (2012: € 264.896) aan presentiegelden en onkostenvergoedingen aan de bestuurders uitgekeerd.

Belastingen

De activiteiten van het fonds zijn vrijgesteld van belastingheffing in het kader van de vennootschapsbelasting.

Houten, 17 juni 2014

Stichting Pensioenfonds voor Dierenartsen

Het bestuur

De heer M. Smit
Vorzitter

De heer IJ. de Vries
Secretaris

De heer K.J. Broekhuizen

Mevrouw L.A.M. Stark

De heer T. de Ruijter

Mevrouw A.C.M. van Heuven-van Kats

G OVERIGE GEGEVENS

OVERIGE GEGEVENS

1 Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum

Per 31 december 2013 bedroeg de dekkinggraad 100,9%. Vereist was een dekkinggraad van 104,1%. Als gevolg hiervan heeft SPD de opgebouwde aanspraken en ingegane pensioenen per 1 april 2014 moeten verlagen met 3,1%. DNB is per brief van 27 februari 2014 akkoord gegaan met deze verlaging en aangegeven dat hiermee het kortetermijnherstelplan als beëindigd kan worden beschouwd. De korting is reeds in de jaarcijfers 2013 verwerkt.

2 Statutaire resultaatbestemming

Conform artikel 16 van de statuten van het pensioenfonds zal, indien de middelen waarover het fonds beschikt groter zijn dan benodigd is voor de dekking van de aangegane pensioenverplichtingen, dit overschot bij voorkeur worden bestemd voor een verhoging van die verplichtingen.

Eventuele aanwezige reserves boven het vereiste vermogen worden aangehouden in de vrije reserve.

3 ACTUARIËLE VERKLARING

Opdracht

Door Stichting Pensioenfonds voor Dierenartsen te Utrecht is aan Towers Watson Netherlands B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Wet Verplichte Beroepspensioenregeling over het verslagjaar 2013.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds.

Voor de toetsing van de fondsmiddelen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeel van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik onderzocht of is voldaan aan de artikelen 121 tot en met 135 van de Wet verplichte Beroepspensioenregeling. De door het pensioenfonds verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht:

- 1 Heb ik ondermeer onderzocht of de technische voorzieningen, het MVEV en het VEV toereikend zijn vastgesteld; en
- 1 Heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten. Ik heb mij een oordeel gevormd over de waarschijnlijkheid waarmee het pensioenfonds de tot balansdatum aangegane verplichtingen kan nakomen, mede in aanmerking nemend het financieel beleid van het pensioenfonds.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken, en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten, als geheel gezien, toereikend vastgesteld.

Gemeten naar de wettelijke maatstaf is ten aanzien van de verplichtingen, aangegaan tot balansdatum, sprake van een reservetekort.

Het pensioenfonds heeft het besluit genomen om de pensioenrechten en pensioenaanspraken per 31 december 2013 met 3,1% te korten. Deze korting is in aanmerking genomen bij de vaststelling van de technische voorzieningen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 121 tot en met 135 van de Wet Verplichte Beroepspensioenregeling, met uitzondering van artikel 127.

De vermogenspositie van Stichting Pensioenfonds voor Dierenartsen is naar mijn mening niet voldoende, vanwege een reservetekort.

Purmerend, 17 juni 2014

Mw. A. Plekker AAG
Verbonden aan Towers Watson Netherlands B.V.

4 CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het bestuur van Stichting Pensioenfonds voor Dierenartsen

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit jaarrapport opgenomen jaarrekening 2013 van Stichting Pensioenfonds voor Dierenartsen te Utrecht gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2013 en de staat van baten en lasten over 2013 met de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van de stichting is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het saldo van baten en lasten getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het bestuursverslag, beide in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW). Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van de door het bestuur van de stichting gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Pensioenfonds voor Dierenartsen per 31 december 2013 en van het saldo van baten en lasten over 2013 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW).

Paragraaf ter benadrukking van kortingsmaatregelen

Wij vestigen de aandacht op pagina 23 van het bestuursverslag en pagina 62 van de jaarrekening, waarin het bestuur meldt besloten te hebben per 1 april 2014 over te gaan tot het korten van de opgebouwde aanspraken en rechten en waarin is toegelicht dat deze korting is verwerkt in deze jaarrekening. Deze situatie doet geen afbreuk aan ons oordeel.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Ingevolge artikel 2:393 lid 5 onder e en f BW vermelden wij dat ons geen tekortkomingen zijn gebleken naar aanleiding van het onderzoek of het bestuursverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, overeenkomstig Titel 9 Boek 2 BW is opgesteld, en of de in artikel 2:392 lid 1 onder b tot en met h BW vereiste gegevens zijn toegevoegd. Tevens vermelden wij dat het bestuursverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 2:391 lid 4 BW.

Rotterdam, 17 juni 2014

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

drs. M. van Zeelst RA

BIJLAGEN

1 VERLOOPSTAAT DEELNEMERS

	2013		2012	
	Aantal	Aantal	Aantal	Aantal
Deelnemers				
Stand vorig boekjaar		3.412		3.369
Nieuwe toetredingen	198		187	
Herintreding	87		96	
Ontslag met premievrije aanspraak	-240		-224	
Ingang pensioen	-2		-4	
Overlijden	-3		-2	
Andere oorzaken (voornamelijk terugwerkende kracht mutaties)	12		-10	
		52		43
Stand einde boekjaar		3.464		3.412
Gewezen deelnemers				
Stand vorig boekjaar		1.077		1.047
Ontslag met premievrije aanspraak	240		224	
Herintreding	-87		-96	
Waardeoverdrachten	-1		-	
Ingang pensioen	-74		-86	
Overlijden	-		-4	
Revalidering	6		10	
Afkopen	-9		-11	
Andere oorzaken	-17		-7	
		58		30
Stand einde boekjaar		1.135		1.077
Pensioengerechtigden				
Stand vorig boekjaar		1.293		1.209
Ingang pensioen	107		114	
Overlijden	-37		-22	
Afloop	-4		-5	
Afkoop	-2		-3	
		64		84
Stand einde boekjaar		1.357		1.293
		5.956		5.782

2 PENSIOENREGELING

De SPD is een beroepspensioenfonds als bedoeld in artikel 1 lid 1 sub j van de Wet verplichte beroepspensioenregeling (Wvb). De pensioenregeling is van kracht sinds 1 januari 1975 en is vastgelegd in het pensioenreglement. Het pensioenreglement is voor het laatst gewijzigd per 1 januari 2007. Gedurende 2007 heeft er een verfijning van het reglement plaatsgevonden en hebben er enige laatste aanpassingen plaatsgevonden in het kader van de Wvb. De door SPD uitgevoerde pensioenregeling wordt gekarakteriseerd als een premieregeling in de zin van de Wvb.

Deelnemerschap

Deelnemer is iedere dierenarts die praktijk in Nederland voert en in Nederland woonachtig is. Ook wanneer een dierenarts werkt als invaller, waarnemer of uitzendkracht voldoet hij aan de voorwaarden van deelname.

Pensioenpremie

De SPD-pensioenregeling is een zogenoemde 'beschikbare premieregeling'. Dat betekent dat de hoogte van de pensioenpremie het uitgangspunt is voor de berekening van de pensioenopbouw van de individuele deelnemer.

De hoogte van de jaarpremie wordt jaarlijks vastgesteld op basis van de pensioengrondslag van de deelnemer. Voor de berekening van de pensioengrondslag geldt een maximum beroepsinkomen (2013: € 55.264) en een franchise (2013: € 13.817). Deze bedragen worden in principe jaarlijks op 1 januari verhoogd. De basis voor de verhoging van het maximum beroepsinkomen en de franchise is de stijging van het prijspeil. Hiervoor wordt aangesloten bij de stijging van het consumentenprijsindexcijfer 'Alle huishoudens, afgeleid' tussen oktober van het voorlaatste en oktober van het laatste jaar voorafgaand aan het moment van verhoging van het maximum beroepsinkomen.

De deelnemer draagt een percentage van zijn/haar pensioengrondslag in dat jaar af aan het pensioenfonds. Genoemd percentage hangt af van de leeftijd van de deelnemer per 1 januari van het betreffende jaar. Met de leeftijd loopt dit percentage via 5-jaars cohorten op van minimaal 8,1% tot maximaal 33,6%.

De deelnemer heeft in het boekjaar de mogelijkheid om daarnaast vrijwillig pensioenpremie te storten binnen de daarvoor gestelde fiscale grenzen.

De door de actieve deelnemer betaalde premie wordt aangewend voor de inkoop van ouderdomspensioen, ingaande bij het bereiken van de 65-jarige leeftijd, partnerpensioen (70% van het ouderdomspensioen) en wezenpensioen (20% van het partnerpensioen, tot 21 jaar). Verder wordt de premie aangewend ter dekking van de kosten en de risico's bij overlijden en arbeidsongeschiktheid.

Pensioenopbouw

De pensioenregeling kent een ouderdomspensioen, een partnerpensioen en een wezenpensioen. Daarnaast is er sprake van premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid en zijn er diverse keuzemogelijkheden voor de deelnemers op de pensioendatum.

Hierna worden deze pensioenen en de keuzemogelijkheden kort toegelicht.

De jaarlijks in te kopen pensioenen en de op risicobasis te verzekeren pensioenen worden op basis van bereikte leeftijd bepaald aan de hand van de bij het pensioenreglement gevoegde tabellen. Deze tabellen zijn opgesteld op basis van actuariële grondslagen.

Ouderdomspensioen

Door jaarlijks pensioenpremie te betalen, bouwt een deelnemer elk jaar verder op aan het ouderdomspensioen. Een deelnemer kan op de pensioendatum het pensioen aanpassen aan de eigen situatie en wensen van dat moment.

Partnerpensioen

De jaarlijkse opbouw van het partnerpensioen is gelijk aan 70% van de jaarlijkse opbouw van ouderdompensioen. Wanneer een actieve deelnemer onverhoopt komt te overlijden, is er voor de partner een extra partnerpensioen beschikbaar ten bedrage van 1,225% van de laatst voor overlijden vastgestelde pensioengrondslag vermenigvuldigd met het aantal jaren gelegen tussen de datum van overlijden en de pensioendatum. Het "extra" partnerpensioen wordt door SPD op risicobasis in herverzekering gegeven.

Onder partner wordt verstaan de echtgeno(o)t(e), de geregistreerde partner of degene die met de deelnemer ongehuwd samenwoont. Ongehuwd samenwonenden moeten de partner wel zelf aanmelden bij het pensioenfonds en een notariële samenlevingsovereenkomst overleggen.

Bijzonder partnerpensioen

Wanneer het huwelijk van de deelnemer vóór de pensioendatum is ontbonden of een samenlevingsovereenkomst met partnerpensioen is beëindigd, krijgt de gewezen partner een recht op bijzonder partnerpensioen. De hoogte van dit bijzonder partnerpensioen is gelijk aan het partnerpensioen waarop recht zou bestaan als de deelname zou zijn geëindigd op het tijdstip van scheiding. Als de deelname al is geëindigd, is het bijzonder partnerpensioen gelijk aan het partnerpensioen waarop recht is ontstaan bij het beëindigen van de deelname, inclusief de daarop inmiddels verleende toeslagen.

Wezenpensioen

Bij overlijden van de deelnemer, de gewezen deelnemer of de gepensioneerde deelnemer hebben de kinderen (tot 21 jaar) recht op een wezenpensioen. Het wezenpensioen bedraagt 20% van het partnerpensioen.

Premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid

Voor de deelnemer die op grond van wettelijke criteria (hierbij geldt een wachttijd van 2 jaar) geheel of gedeeltelijk arbeidsongeschikt is, wordt door SPD gehele respectievelijk gedeeltelijke vrijstelling van premiebetaling verleend terwijl de pensioenopbouw voor de betreffende deelnemer voortgang vindt. De vrijgestelde premie betreft de premie op het niveau per de datum van intreding van arbeidsongeschiktheid, waarbij deze premie jaarlijks met 3% stijgt. De oplopende premiepercentages, met de leeftijd als van toepassing voor actieven, worden voor arbeidsongeschikten niet langer gevolgd.

Keuze mogelijkheden bij pensioeningang

De jaarlijks in te kopen pensioenen en de te verzekeren pensioenen worden bepaald aan de hand van de tabellen in het pensioenreglement. De pensioenleeftijd is 'standaard' 65 jaar. Een deelnemer heeft de mogelijkheid om op zijn pensioendatum zijn pensioen aan te passen aan zijn situatie en zijn wensen van dat moment. Bij pensioeningang informeert het pensioenfonds de deelnemer over de uitkomsten van de diverse mogelijkheden, dit aan de hand van individuele berekeningen.

Vervroegen of uitstellen van de pensioeningang

Het ouderdompensioen gaat standaard in op de eerste dag van de maand waarin de deelnemer of gewezen deelnemer de 65-jarige leeftijd bereikt. Het ouderdompensioen eindigt op de laatste dag van de maand van zijn overlijden. De deelnemer kan ervoor kiezen de pensioenleeftijd maximaal vijf jaar te vervroegen. De pensioenaanspraken (het ouderdompensioen) worden dan lager.

Uitstel van de ingangsdatum is mogelijk tot de 70-jarige leeftijd. Uitstel van de ingangsdatum van het ouderdompensioen kan alleen worden verleend als de deelnemer gedurende de periode van uitstel werkzaam blijft. Het ouderdompensioen wordt in dat geval hoger.

Ruilen ouderdompensioen in partnerpensioen

Ook heeft de deelnemer op de pensioendatum de mogelijkheid het opgebouwde partnerpensioen (gedeeltelijk) in te ruilen voor een hoger ouderdompensioen. Als de deelnemer daarvoor kiest, betekent dit dat zijn partner geen of een lager partnerpensioen krijgt als de deelnemer komt te overlijden. Inruil kan alleen als de partner van de deelnemer daar schriftelijk toestemming voor geeft.

Wanneer op de pensioendatum geen partnergegevens bij de administrateur bekend zijn dan wordt de aanspraak op het partnerpensioen automatisch omgezet in een hoger ouderdompensioen. Het partnerpensioen dat de deelnemer tijdens zijn huwelijk, geregistreerd partnerschap of notariële samenlevingsverband voor zijn eventuele ex-partner heeft opgebouwd komt niet voor uitrui in aanmerking.

Hoog/laag-constructie

Een deelnemer kan ook kiezen voor een hoog/laag-constructie. Dit betekent dat de deelnemer de eerste 5 of 10 jaar een verhoogd ouderdompensioen krijgt en vervolgens een verlaagd ouderdompensioen. De verhouding tussen het hoge en het lage ouderdompensioen moet 133,3 :100 zijn. Toepassing van deze keuze heeft geen invloed op de hoogte van het partnerpensioen.

Alle omzettingen van de pensioengelden vinden plaats op basis van seksneutrale factoren.

Deeltijdpensioen

Sinds 2007 biedt SPD ook de mogelijkheid van deeltijdpensioen aan. Voor het deel dat een deelnemer zijn werkzaamheden neerlegt, kan hij zijn pensioen tot uitkering laten komen. Van deze mogelijkheid kan op z'n vroegst op zestigjarige leeftijd gebruik worden gemaakt.

Begripsomschrijvingen en afkortingen

AG

Actuarieel Genootschap

ALM (asset en liability management)

Het managen van activa en verplichtingen met het doel de marktrisico's qua niveau en beweeglijkheid te begrenzen en tegelijkertijd een zo hoog mogelijk rendement te behalen binnen deze grenzen.

AOW

Uitkering die iedere Nederlandse ingezetene vanaf zijn 65e maandelijks vanuit de Algemene Ouderdomswet (AOW) ontvangt.

Basispensioenregeling

Het deel van de pensioenregeling waaraan iedere deelnemer gehouden is om deel te nemen.

Beschikbare-premieregeling

Een beschikbare premieregeling (defined contribution of DC-regeling) is een regeling waarbij een overeengekomen premie beschikbaar wordt gesteld om pensioenrechten voor te verzekeren. Er worden hierbij geen toezeggingen gedaan over de hoogte van de te verzekeren pensioen-uitkeringen.

Bestuur

Het bestuur van de Stichting Pensioenfonds voor Dierenartsen.

Collectieve actuariële gelijkwaardigheid

Voor de bepaling van de hoogte van het pensioen na uitruil of vervroeging wordt voor mannen en vrouwen uitgegaan van dezelfde factoren. Er wordt dus geen verschil gemaakt tussen de levenskansen van een mannelijke en een vrouwelijke deelnemer.

Deelnemer

Iedere dierenarts die in Nederland als zodanig – hetzij zelfstandig, hetzij in dienstverband - praktijk uitoefent, op 31 december 2006 nog geen 60 jaar was, in Nederland woont en de leeftijd van 65 jaar nog niet heeft bereikt.

Deelnemersvereniging

De vereniging met volledige rechtsbevoegdheid genaamd Deelnemersvereniging Pensioenfonds Dierenartsen, gevestigd te Utrecht. De deelnemersvereniging is een beroepspensioenvereniging als bedoeld in de Wet verplichte beroepspensioenregeling.

Derivaten

Een financieel instrument waarvan de waarde is afgeleid van één of meer onderliggende waarde.

DNB

De Nederlandsche Bank

DPD

Deelnemersvereniging Pensioenfonds Dierenartsen

Duration

De duration is de gewogen gemiddelde looptijd van kasstromen waarbij het gewicht van elke kasstroom wordt bepaald door het relatieve belang van die kasstroom.

Feitelijke premie

In het financieel toetsingskader gehanteerde term. Dit betreft de ontvangen werknemersbijdragen.

Franchise

Na de 65-jarige leeftijd bestaat het inkomen in principe uit een ouderdomspensioen en een AOW-uitkering. Bij de opbouw van het pensioen wordt al rekening gehouden met deze AOW-uitkering door het gebruik van een franchise. De franchise is het deel van het inkomen waarover geen pensioen wordt opgebouwd in verband met de vanaf 65-jarige leeftijd te ontvangen AOW-uitkering.

Gepensioneerde

De persoon die op grond van het pensioenreglement een ouderdomspensioen van het pensioenfonds ontvangt.

Gewezen deelnemer

De persoon van wie het deelnemerschap in de pensioenregeling is geëindigd en die een premievrije aanspraak op pensioen tegenover het pensioenfonds heeft gekregen en behouden.

Kind

Een kind dat in familierechtelijke betrekking staat tot de deelnemer, gewezen deelnemer of gepensioneerde, alsmede stief- en pleegkinderen die door de deelnemer, de gewezen deelnemer of gepensioneerde als eigen kinderen worden onderhouden en opgevoed

Kostendekkende premie

Pensioenfonds zijn verplicht om een kostendekkende premie te berekenen. De kostendekkende premie fungeert als (wettelijk) ijkpunt bij de beoordeling van de feitelijke premie die het fonds in rekening brengt. Het premiebeleid is een van de belangrijke sturingsmiddelen van een pensioenfonds. Door een adequate prijsstelling wordt voorkomen dat het fonds op voorhand te maken krijgt met tekorten

Langlevensrisico

Het risico waarbij een afname van de sterftekans lager is dan de sterftekans volgens het tarief en een verslechtering van het resultaat laat zien

Ouderdomspensioen

Maandelijks uitkering die de deelnemer vanaf de pensioendatum of pensioeningangsdatum tot zijn overlijden ontvangt.

Partnerpensioen

Periodieke uitkering aan de partner van de deelnemer, gewezen deelnemer of gepensioneerde die wordt uitgekeerd na het overlijden van de deelnemer, gewezen deelnemer of gepensioneerde.

Partner

- a. De persoon met wie de deelnemer, de gewezen deelnemer of gepensioneerde gehuwd is; of
- b. De persoon met wie de deelnemer, de gewezen deelnemer of gepensioneerde een bij de burgerlijke stand geregistreerd partnerschap is aangegaan; of
- c. De persoon met wie de deelnemer, de gewezen deelnemer of gepensioneerde samenwoont, mits:
 - de deelnemer, de gewezen deelnemer of gepensioneerde en de partner beiden ongehuwd zijn en geen geregistreerd partnerschap zijn aangegaan met een derde; en
 - de partner geen bloed- of aanverwant in de rechte lijn is van de deelnemer, de gewezen deelnemer of gepensioneerde; en
 - de deelnemer, de gewezen deelnemer of gepensioneerde en de partner gedurende ten minste een half jaar aantoonbaar een gezamenlijke huishouding voeren en ten overstaan van een notaris een samenlevingsovereenkomst hebben getekend.

Pensioenfonds

De Stichting Pensioenfonds voor Dierenartsen.

Pensioengerechtigde

De persoon die op grond van de pensioenregeling een pensioen van het Pensioenfonds ontvangt.

Pensioengrondslag

De basis voor de berekening van de hoogte van de pensioenen: het beroepsinkomen minus de franchise.

Pensioenoverzicht

Jaarlijks overzicht van alle pensioenrechten en -bedragen die de deelnemer tot dan toe heeft opgebouwd en nog gaat opbouwen binnen de pensioenregeling.

PFG

Pension Fund Governance

Premie

Het bedrag dat een deelnemer jaarlijks moet betalen op basis van de pensioenregeling.

PW

Pensioenwet

SAVB

Syntrus Achmea Vermogensbeheer

SPD

Stichting Pensioenfonds voor Dierenartsen

Statuten

De statuten van de Stichting Pensioenfonds voor Dierenartsen.

SZW

Sociale Zaken en Werkgelegenheid

VO

Verantwoordingsorgaan

Wezenpensioen

Uitkering die de kinderen van de deelnemer, gewezen deelnemer of gepensioneerde ontvangen na het overlijden van deze deelnemer, gewezen deelnemer of gepensioneerde.

Wvb

Wet verplichte beroepspensioenregeling

WIA

Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen.

3 RAPPORTAGE COMPLIANCE OFFICER STICHTING PENSIOENFONDS DIERENARTSEN OVER 2013

Capelle aan den IJssel, 28 februari 2014

Betreft: Rapportage Compliance Stichting Pensioenfonds Dierenartsen over 2013

Geacht bestuur,

Bij deze doen wij u onze rapportage toekomen inzake compliance bij de Stichting Pensioenfonds Dierenartsen.

Wij hebben onze rapportage als volgt onderverdeeld:

1. Inleiding
2. Gedragscode
3. Uitwerking overige zaken rapportage 2012
4. Overige zaken

Inleiding

De Stichting Pensioenfonds Dierenartsen (hierna te noemen SPD) heeft een compliance program opgesteld, waarin de administratieve organisatie met betrekking tot de naleving van de Gedragscode en de invulling van de functie van compliance officer worden behandeld. Op grond van de Gedragscode en het compliance program fungeert het Nederlandse Compliance Instituut (NCI) als externe compliance officer. Vanuit die functie is het NCI verantwoordelijk voor de uitoefening van het toezicht op de naleving van de Gedragscode.

Wij hebben het toezicht afgerond op de periode 1 januari tot en met 31 december 2013. Onderstaand zijn onze bevindingen opgenomen.

Gedragscode

In de Gedragscode is een aantal algemene bepalingen opgenomen met betrekking tot gedragsregels voor bestuursleden en andere verbonden personen van het pensioenfonds en een aantal specifieke bepalingen met betrekking tot privé-transacties.

SPD voldoet hiermee aan de verplichting een gedragscode op te stellen. SPD valt onder het gedragstoezicht van de Autoriteit Financiële Markten (AFM). Hierdoor dient SPD te voldoen aan de effectentypische gedragsregels die zijn opgenomen in de Wft en het Besluit Marktmissbruik Wft. De huidige versie van de Gedragscode stamt uit 2008. Op zich voldoet de Gedragscode, maar de herziening van de bestuursstructuur en de Code Pensioenfonds zullen mogelijk leiden tot aanpassingen, bijvoorbeeld ten aanzien van de kring van personen die onder de werking van de Gedragscode vallen. Bij de bespreking van de rapportage kunnen wij hierover van gedachten wisselen.

De verbonden personen is verzocht de vereiste Verklaringen inzake de Gedragscode te ondertekenen. Alle verbonden personen hebben de Verklaring ondertekend.

De voorzitter heeft ons bericht over de aan hem gemelde issues.

Er zijn geen pogingen van zakelijke relaties of aspirant relaties tot oneigenlijke beïnvloeding gemeld.

Er zijn geen meldingen ontvangen van relatiegeschenken boven €50,-. Er zijn geen meldingen ontvangen van goederen en diensten van zakelijke relaties.

Geen van de verbonden personen heeft een uitnodiging van derden in de zin van artikel 5 lid 2 van de Gedragscode gemeld.

Het aangepaste overzicht met nevenfuncties van de bestuursleden is beoordeeld.

Er zijn geen overtredingen van de Gedragscode geconstateerd.

Uitwerking overige zaken rapportage 2012

In de rapportage 2012 zijn bij het onderdeel overige zaken twee punten genoemd die aandacht vereisten. Dit betrof het beheerst beloningsbeleid en het uitbestedingsrisico.

1 Beheerst Beloningsbeleid

Het fonds dient te hebben vastgesteld dat het fonds aan de Principes voldoet en dat de uitvoeringsorganisaties aan het Besluit en/of de Regeling voldoen.

1 Uitbestedingsrisico

Ten aanzien van het uitbestedingsrisico gaan veel pensioenfondsen ertoe over om bijvoorbeeld:

- Een verklaring op te vragen bij uitvoeringsorganisaties ten aanzien van compliance en integriteit of
- Een compliance-scan te laten uitvoeren bij uitvoeringsorganisaties. Hierbij wordt beoordeeld in hoeverre de compliance-maatregelen bij de uitvoerder adequaat zijn.

Overige zaken

Op het gebied van (financiële) wet- en regelgeving spelen daarnaast op dit moment een aantal ontwikkelingen die ook voor het fonds van belang kunnen zijn.

- 1 Eerder heeft voormalig minister Kamp van SZW toegezegd te bezien of de huidige regelgeving in situaties waarin werkzaamheden zijn uitbesteed voldoende effectief is. Naar aanleiding hiervan heeft staatssecretaris Klijnsma de Tweede Kamer uitvoerig geïnformeerd over de risico's van uitbesteding door pensioenfondsen en het toezicht op die risico's. De verantwoordelijkheid voor een adequate uitbesteding ligt bij pensioenfondsbesturen zelf, waarmee de risico's van uitbesteding een permanent aandachtspunt blijven voor pensioenfondsen.
- 1 Een punt van aandacht is de maatschappelijk gewenste verbetering in de communicatie over pensioen. Dit heeft inmiddels vorm gekregen in het voorontwerp van de wet Pensioencommunicatie, recentelijk door de staatssecretaris ter consultatie aangeboden aan onder meer de Pensioenfederatie. Het is te voorzien dat dit ook betekenis zal hebben voor de deelnemers en pensioengerechtigden van het fonds.

1 Op 1 januari 2014 is de Code Pensioenfondsen in werking getreden. De Code is opgesteld door de Pensioenfederatie en de Stichting van de Arbeid, die hiermee normen formuleren voor 'goed pensioenfondsbestuur'. De Code komt voor pensioenfondsen in de plaats van de Principes voor goed pensioenfondsbestuur, die de Stichting van de Arbeid in 2005 heeft gepubliceerd.

De strekking van de in de Code verwoorde normen betreffen de rol van het bestuur, het verantwoordingsorgaan, het Belanghebbendenorgaan, het intern toezicht en de thema's integraal risicomanagement, beloningen, diversiteit en verantwoord beleggen. Daarnaast is in de Code weergegeven hoe benoeming, ontslag en zittingstermijnen van bestuursleden en leden van andere organen geregeld worden. De bedoeling is dat in het verslag van het bestuur over alle in de Code aan de orde gestelde onderwerpen gerapporteerd wordt en dat dit ook becommentarieerd wordt. Het NCI heeft de normen die betrekking hebben op compliance gerelateerde onderwerpen in een overzicht samengevat. Wij zullen deze samenvatting aan het fonds ter beschikking stellen.

Wij hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

Nederlands Compliance Instituut

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'B.M. Peters', written over a faint horizontal line.

B.M. Peters